

Årsredovisning 2018

Ett Varberg för alla åldrar

VARBERGS
KOMMUN

Innehållsförteckning

Inledning

- 3 2018 i sammandrag
- 4 Varbergsfakta
- 6 Förord, kommunstyrelsens ordförande
- 7 Förord, kommundirektör
- 8 I riktning mot visionen
- 10 Varberg växer och utvecklas
- 12 Omvärldsanalys

Förvaltningsberättelse

- 15 Målredovisning
- 28 Väsentliga personalförhållanden
- 30 Finansiell analys
- 36 Driftsredovisning
- 38 Investeringsredovisning
- 40 Exploateringsredovisning
- 41 Kommunens samlade verksamhet

Ekonomisk redovisning

- 45 Resultaträkning och kassaflöde
- 46 Balansräkning
- 47 Noter
- 55 Redovisningsprinciper

Verksamhetsberättelse

- 57 Kommunfullmäktige
- 57 Kommunrevisionen
- 58 Valnämnden
- 58 Överförmyndarnämnden
- 60 Kommunstyrelsen
- 62 Barn- och utbildningsnämnden
- 64 Socialnämnden
- 66 Byggnadsnämnden
- 68 Miljö- och hälsoskyddsnämnden
- 70 Hamn- och gatunämnden
- 72 Kultur- och fritidsnämnden
- 74 Servicenämnden
- 76 Varbergs Stadshus AB
- 77 Varbergs Bostads AB
- 78 Varberg Energikoncernen
- 79 Varberg Event AB
- 80 Varbergs Fastighets AB
- 81 Hallands Hamnar Varberg AB
- 82 Varberg Vatten AB

83 Revisionsberättelse

Om årsredovisningen

Årsredovisningen är kommunstyrelsens rapport till kommunfullmäktige om kommunens samlade verksamhet 2018.

Den vänder sig också till dig som är invånare eller företagare i kommunen, och naturligtvis till kreditgivare, leverantörer och samarbetspartner. Här kan du läsa om vilka mål som satts upp, hur målpuppfyllelsen har gått och hur skattepengarna har använts. De obligatoriska inslagen förvaltningsberättelse och ekonomisk redovisning kompletteras med ett avslutande kapitel med verksamhetsberättelser från nämnder och bolag.

De olika avsnittens innehåll

Inledning

En kort sammanfattning av årsredovisningen följs av förord från kommunstyrelsens ordförande och kommundirektören. Efter årets text om Varbergs vision ges en samlad bild av kommunens tillväxt och därefter följer kommunstyrelsens förvaltnings omvärldsanalys.

Förvaltningsberättelse

I detta kapitel presenteras de strategiska målområden och prioriterade inriktningar som kommunfullmäktige fastställt för perioden 2016–2019. Därefter redovisas ett målområde i taget utifrån vad som har gjorts, hur långt arbetet har kommit och hur det går med målpuppfyllelsen. De tre prioriterade inriktningarna beskrivs också närmare, och en avstämning görs av kommunens finansiella mål. I väsentliga personalförhållanden ges en separat redovisning av kommunens år som arbetsgivare och efter den följer en mer ingående beskrivning av kommunens finansiella situation. Driftsredovisningen redogör för hur nämnderna följt budget och vad aktuella avvikelser beror på. Därefter beskrivs hur kommunen arbetat med investeringar och exploateringar. Förvaltningsberättelsen avslutas med en kort samlad beskrivning av året för kommunkoncernen som helhet samt vilka utförare som ingår i kommunens verksamhet.

Ekonomisk redovisning

Här presenteras årets ekonomiska utfall i resultaträkningen, förändringar i kommunens likvida medel redovisas i kassaflödesanalysen och den ekonomiska ställningen vid årets slut visas i balansräkningen. Kapitlet innehåller också noter och redovisningsprinciper som ger en närmare beskrivning av innehållet.

Verksamhetsberättelse

I verksamhetsberättelsen finns en kort beskrivning av varje nämnd och bolag med en sammanfattning av årets insatser, det ekonomiska resultatet och vad som väntar framöver.

2018 i sammandrag

Varberg är en av landets snabbast växande kommuner, vilket ställer ökade krav på organisationen inom i stort sett alla områden. Växande behov av bostäder, lokaler, infrastruktur, omsorg och service hanteras samtidigt som den befintliga löpande verksamheten ska fortsätta fungera och utvecklas.

Kommunfullmäktiges fyra strategiska målområden är utvalda för att leda Varberg i riktning mot Vision 2025 – Västkustens kreativa mittpunkt. I sammanställningen av årets målrapporering finns många goda resultat att glädjas över. Insatser för att underlätta samarbete över förvaltnings- och bolagsgränser och mellan olika kommunala verksamheter fortsätter.

Under året har kommunen uppnått fina resultat kopplade till målområdet miljö och klimat, bland annat inom energieffektivisering och förnybar energi. Det finns en brist på bostäder i Varberg men just nu finns det en balans mellan bostadsbyggnation och befolkningsökning. Långsiktiga strategier har bidragit till fortsatt goda skolresultat överlag i Varbergs kommun och andelen ungdomar som två år efter fullföljd kommunal gymnasieutbildning studerar eller är etablerade på arbetsmarknaden har ökat. Fortsatta satsningar har gjorts för att förbättra företagsklimatet och i Svenskt näringslivs företagsklimatmätning visar Varberg en positiv trend. Målinriktat arbete avseende området hälsa- och social sammanhållning har lett till fina resultat. Uppföljningen av arbetet visar att aktiva insatser bedrivs inom målområdet och att kommunens samtliga verksamheter deltar utifrån sina respektive grunduppdrag.

Slutförda och påbörjade investeringar

Under året har flera stora investeringar gjorts i om- och tillbyggnad av kommunens skolor och en ny förskola på Brunnsberg har byggts – Bumerangen. Planering pågår för ett nytt särskilt boende i Träslöv med beräknad byggstart under 2019. Under sommaren stod den gemensamma bad- och mötesplatsen ute på fästningspiren klar att invigas. Investeringar har också skett i nya motionsspår, en ny konstgräsplan och utrymmen för omklädning runt om i kommunen. Dessutom har den gamla simhallen på Håsten rivits och ska ersättas med en ny bad- och simanläggning med invigning 2021.

Årets ekonomiska resultat

Det ekonomiska resultatet för 2018 uppgår till 115,5 mnkr och avviker positivt från budget med 6,5 mnkr. Driftsredovisningen från kommunstyrelse och nämnder visar en negativ budgetavvikelse på 3,3 mnkr.

Avstämning finansiella mål

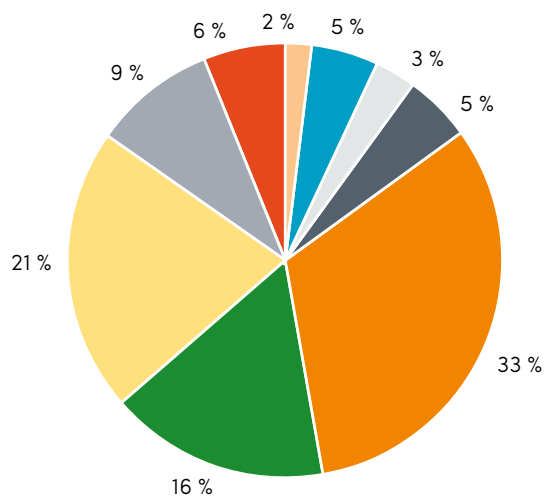
Kommunens två finansiella mål handlar om resultat och soliditetsnivå. Båda målen har uppnåtts 2018. Soliditeten har sjunkit något men ligger fortsatt högt på 62,3 procent. Kommunen har en mycket god

grundekonomi, men de höga investeringsnivåer som planeras kommande år, ställer krav på ekonomisk planering och styrning.

Kommunens personal

Antalet tillsvidareanställda medarbetare fortsätter att öka och är nu uppe i 4 352 personer, vilket motsvarar 89 procent av kommunens totala personalstyrka. Även sysselsättningsgraden bland dessa fortsätter att öka. Under året genomfördes kommunens femte gemensamma medarbetarundersökning med ett resultat som var mer positivt än föregående mätning. Rekryteringsbehovet är fortsatt högt och kommunen arbetar på flera plan för att attrahera nya medarbetare och säkerställa olika slags kompetens inför framtiden. Den totala sjukfrånvaro ökade med 0,4% och medarbetare utan sjukfrånvaro minskade.

Fördelning av verksamhetens nettokostnad 2018, %

- Gemensam verksamhet, 5 %
- Offentlig plats och trafik, 3 %
- Kultur- och fritidsverksamhet, 5 %
- Utbildning, 33 %
- Förskoleverksamhet och skolbarnomsorg, 16 %
- Äldreomsorg, 21 %
- LSS-verksamhet*, 9 %
- Individ- och familjeomsorg, 6 %
- Miljö/räddning/stadsbyggnad, 2 %

*Lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade.

Varbergsfakta

Varbergs kommun med tätorter och serviceorter*
Kommunens yta: 907 km²

Folkmängd den 31 december

Totalt	63 630
därav kvinnor	31 865
därav män	31 765

Restider från Varberg

Göteborg	45 min.
Landvetter	75 min.
Borås	75 min.
Malmö	2 tim.
Grenå	4 tim.

Mandatfördelning i kommunfullmäktige

Parti	Kvinnor	Män	Totalt	Mandat 2019
C	4	3	7	9
KD	1	1	2	4
L	1	3	4	5
M	6	8	14	13
MP	2	2	4	0
S	9	11	20	18
SD	0	6	6	8
SPI	1	1	2	0
V	1	1	2	4
Totalt	25	36	61	61

Befolkningsutveckling 2018

Varbergs kommun har sedan en lång tid tillbaka en positiv befolkningstillväxt. Befolkning har i stort sett fördubblats sedan 1950-talet och tillväxt har skett på flera platser runtom i kommunen, framförallt i tätorterna. 2018 var inget undantag. Befolkningsökningen nådde en hög nivå och visade sig vid årets slut ha uppgått till 875 personer. Vid årsskiftet hade kommunen därmed 63 630 invånare, vilket är ca 130 personer fler än vad som prognostiserats.

Varbergs kommun är en av de snabbast växande i landet. De senaste fem åren 2014–2018 har kommunen vuxit med i genomsnitt ca 740 personer. År 2017 markerade 60 år med kontinuerlig tillväxt. Det är inte många av landets nästan 300 kommuner som klarat det!

Vad är det som gör att Varbergs kommun växer?

Det finns flera anledningar till att Varbergs kommun växer invånarantalmässigt. De tre främsta anledningarna till befolkningsökningen under 2018 var ett positivt överskott av invandring från andra länder. Med det menas att fler invandrat till än från kommunen. Varbergs kommun ter sig vara attraktiv för så kallad sekundär invandring då en betydande mängd väljer att bosätta sig här efter att de först bott någon annanstans i Sverige. Dessutom har Varbergs kommun en relativt ung befolkning vilket i sin tur lett till ett positivt födelsenetto. Det innebär att fler fötts än dött i kommunen. Utöver detta hade kommunen ett mycket positivt inrikes

flyttningsöverskott på ca 560 personer, det vill säga antalet inrikes inflyttningar var betydligt fler än antalet utflyttningar. Sammantaget ger utvecklingen 2018 en av de kraftigaste befolkningsökningarna som kommunen uppmätt.

Framåtblick

På sikt bedöms kommunen få en högre andel äldre samt att yngre tenderar att flytta från kommunen då de lockas av storstäders och universitetsorters utbud och möjligheter.

För att Varberg ska bibehålla den positiva befolkningsutveckling kommunen haft under senare år är det viktigt att försöka locka hit unga vuxna. Utmaningen ligger i att fortsätta attrahera både nya invånare och nya företag att etablera sig här, så att kommunen behåller ett mångfacetterat näringsliv och en stark pendlingsbalans.

Sannolikt kommer kommunen även på lång sikt att ha en positiv befolkningstillväxt. Den befolkningsprognos kommunen arbetar efter innebär närmare 80 000 invånare kring år 2030.

Folkmängdsförändringar

	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Inflyttade	2839	2 853	2 961	2 522	2 537	2 430
Utflyttade	1983	2 036	2 186	2 002	2 124	1 823
Netto	856	817	775	520	413	607
Födda	658	682	653	632	639	682
Döda	638	626	591	550	571	538
Netto	20	56	62	82	68	144
Överskott	876	873	837	602	481	751

Tillsammans gör vi Varberg ännu bättre

Under 2018 fick vi ta emot många fina priser och utmärkelser. För femte året i rad vann vi tidningen Fokus pris Bäst att Bo. Ett annat pris som vi ska vara mycket stolta över är Dagens Samhälles pris Årets Superkommun. Förutom utvecklingen inom områden som ekonomi, skola, vård och omsorg, kultur och fritid samt attraktivitet tittade man på olika framtidsfaktorer som demografi, näringsliv och arbetsmarknad, integration och utbildningsnivå, när vinnaren skulle utses. En del av motiveringen löd: "i vår undersökning utmärker sig Varberg framför allt genom fina skolresultat, en välutbildad befolkning och en attraktiv arbetsmarknad." Vi skall vara stolta och glada när målmedvetet arbete lönar sig!

Varberg växer

Som en av 14 kommuner har Varberg haft oavbruten tillväxt under mer än 60 år. Det är inget självändamål att växa mycket men motsatsen är inte lätt. Att växa är positivt men innebär att skolor, förskolor, idrottsanläggningar, infrastruktur mm behöver byggas och rustas upp. Under 2018 startade vi bland annat upp arbetet med den nya bad- och simanläggningen på Håsten, den hittills största (451,5 mnkr) investeringen någonsin för Varberg.

Att ha tillgång på planlagd mark är viktigt för både bostadsbyggande och näringsliv. Utveckling sker i hela Varberg och under 2018 startade arbetet med fördjupade översiktsplaner för våra serviceorter öster om motorvägen.

Näringsliv

Vi har det bra förspant i Varberg med många duktiga företag som skapar många arbetstillfällen. Arbeten som ger skatteintäkter, som ger utrymme till välfärd av hög kvalitet. Ett gott företagsklimat är viktigt. Vi arbetar målmedvetet genom många företagsbesök, dialog med olika företagsnätverk och träffar. Utbildning har gjorts i kommunikation, myndighetsutövning, service och bemötande

Stadsutvecklingsprojektet

Varbergstunneln

2018 var det år som väldigt många pusselbitar föll på plats. Detaljplanerna för järnvägsanläggningen blev klara, liksom järnvägsplanen. Nationell infrastrukturplan för 2018–2029 antogs och "vårt projekt" fanns med vilket innebär att finansieringen blev klar. Exploatör är utsedd och byggandet kommer att märkas. Stora insatser görs för att trafik och framkomlighet skall fungera så bra som möjligt.

Farehamnen

Flera företag inom träbranschen har investerat och satsat stort i Varberg. Det märks inte minst inom hamnverksamheten. Planeringen av den nya Farehamnen pågår.

Västerport

Intresset för att bygga i Västerport är stort, många aktörer har anmält intresse för markanvisning. Först i tid ligger bygge av hotell. I mars fattade kommunstyrelsen beslut om vinnande förslag. Arbetet med detaljplaner för Västerport pågår. Stadsutvecklingsprojektet är ett mycket stort projekt som kräver duktiga medarbetares insatser och många kloka beslut. Tidsplanen hålls i samtliga tre delprojekt.

Övrig infrastruktur

Även upprustning av Viskadalsbanan fanns med i Nationell plan.

Ytterligare ett mycket viktigt projekt är station i Väröbacka. Planering för stationsläge pågår, liksom arbete med övrig samhällsplanering. Planen är uppstart av stationen år 2026, när Varbergstunneln och Västlänken är färdigställda. Infrastrukturfrågor tar tid.

Integration

Vårt flyktingmottagande har fungerat bra tack vare ett stort engagemang och en god arbetsmarknad. Att komma i arbete är det viktigaste för en lyckad integration.

Bostäder och verksamhetsmark

Antalet färdigställda bostäder under 2018 blev lägre än vi planerat. Vi jobbar målmedvetet för att höja takten. Exploatörsutbyggd infrastruktur, där Arbotretum är först ut, kommer att öka takten på färdigställda bostäder. Vi testar även arbetssätt med mer delaktighet av exploatör i planarbetet som vi också tror kan korta leveranserna. Först ut är det nyligen förvärvade verksamhetsområdet i Himle.

Avslutningsvis

Tack alla medarbetare och beslutsfattare för ett gott samarbete och fina insatser som gjort att vi kan lägga ytterligare ett framgångsrikt år bakom oss att vara stolta över!

Ann-Charlotte Stenkil,
Kommunstyrelsens ordförande (M)

Vi bidrar till det växande Varberg

Vi ska förenkla människors vardag och inspirera dem att uppnå sina drömmar. Det är vår verksamhetsidé och genom den bidrar vi till ett Varberg som växer allt snabbare. Näringslivet i Varberg går bra och antalet invånare fortsätter att öka. Prognoserna pekar på att vi kommer att vara cirka 80 000 invånare i Varberg år 2030. Dessutom kommer befolkningsunderlaget då att se annorlunda ut. Invånarnas förväntningar på kommunen förändras, och därför måste vi följa utvecklingen i vår omvärld och anpassa vår verksamhet efter det.

Kompetensförsörjning

Den verksamhet vi bedriver idag håller hög kvalitet. Det gör den för att vi varje dag går till jobbet med en hög ambition och gör ett gott arbete för dem vi är till för. För att vi ska kunna fortsätta hålla denna höga kvalitet är vår förmåga till kompetensförsörjning en av de avgörande faktorerna. Kompetensförsörjningen sker genom en kontinuerlig utveckling av våra arbetsformer, vårt samarbete och individens kompetens. Den sker också genom att vi aktivt och medvetet arbetar för en god arbetsmiljö, trivsel på arbetsplatsen och rekrytering av nya medarbetare. Vi har hittills lyckats väl med detta men vi behöver bli ännu bättre på det i framtiden. Konkurrensen om kompetent personal ökar och rörligheten på arbetsmarknaden växer.

Verksamhetsutveckling med stöd av ny teknik

I vår verksamhetsutveckling behöver vi också ta hjälp av den nya tekniken. Vi har idag flera goda exempel på detta i vår verksamhet. Bland annat används trygghetskameror, golvsensorer, nyckelfria lås och röststyrda funktioner för att effektivisera arbetet på olika arbetsplatser i kommunen. Vi utvecklar också fler och fler e-tjänster för att öka servicen och tillgängligheten för våra kommuninvånare. Genom tekniken förbättrar vi ytterligare de tjänster som vi svarar för, samtidigt som det ger oss möjlighet att låta våra medarbetare fokusera på arbetsuppgifter där de mänskliga mötena och utförandena är viktiga.

Samarbete

För att utveckla vår verksamhet och vår leverans till kommuninvånarna behöver vi också utveckla vårt samarbete inom organisationen. Vår organisation består av förvaltningar och bolag, avdelningar och enheter. Det är ett bra sätt att samla kompetens men också att tydliggöra ansvar och befogenheter. När det gäller att möta framtidens utmaningar och att lösa komplexa uppgifter krävs dessutom ett gott samarbete över våra organisatoriska gränser. Vår samarbetsförmåga ställs på prov bland annat när vi prioriterar och fokuserar på det som är viktigast och mest brådskande för stunden. Vi har under 2018 genomfört flera aktiviteter för att internt stärka samverkan i organisationen. Ett exempel är att alla chefer i både förvaltningar och bolag samlats i ett gemensamt arbete med vår vision. Ett annat är att vi utvecklat stadsbyggnadsprocessen med stärkta

nätverk och ökade samarbeten över förvaltnings- och bolagsgränser. Resultaten har varit mycket positiva och vi kommer därför fortsatt att utveckla dessa arbetssätt.

Visionen

I allt vårt arbete har vi vår vision som ledstjärna. Det är vi som tillsammans gör Varberg till Västkustens kreativa mittpunkt. Vi gör det med ledorden nytänkande, framåtanda, kunskap och mod. Vårt förhållningssätt ska präglas av hållbarhet och delaktighet. Det är så vi bidrar till Varbergs framgångar och fortsatta utveckling.

Carl Bartler
Kommundirektör

I riktning mot visionen

Det har gått sju år sedan Varberg fick sin vision – att vara Västkustens kreativa mittpunkt. Visionen ska vara en ledstjärna för arbetet inom alla förvaltningar och bolag. Den finns till för att inspirera medarbetare, invånare, företagare och föreningar till att vara med och påverka Varbergs utveckling och bidra till en kreativ miljö. Visionen är tillåtande och uppmuntrar oss att våga. Här finns också grunden för kommunens strategiska målområden men även för de mål som varje verksamhet formulerar utifrån sitt uppdrag.

Det är viktigt att visionen får lov att vara en central del i varje medarbetares vardagliga arbete. Många nya chefer och medarbetare har börjat i kommunen sedan visionen klubbades av politikerna 2011. Oavsett om man är ny eller har funnits i organisationen länge, ska man veta vad visionen innebär och arbeta med den. Ska detta uppnås måste vi samverka över organisationens gränser.

För att säkerställa att Varberg har en vision som känns levande och aktuell inleddes under 2018 ett arbete med att återbesöka visionen. Inledningsvis har cheferna involverats, men arbetet ska långsiktigt inkludera alla medarbetare.

Chefer återbesöker visionen

Arbetsprocessen startade med att samla alla chefer i kommunen för att samtala om visionens innehåll, innebörd och påverkan på hur och i vilken riktning visionen används i våra olika verksamheter. Gruppen träffades vid tre tillfällen för att i grupper om 15 personer samtala över de organisatoriska gränserna. Frågorna som diskuterades utgick från bestämda teman och arbetades fram under samtalens gång.

Vid den första träffen stod visionens nuläge i centrum. Är visionen känd och synlig på arbetsplatsen och i hur stor utsträckning är visionen implementerad i arbetet idag? Under den andra träffen fick cheferna fundera över vilka förändringar som hade varit önskvärda i deras olika verksamheter. Beroende på var i organisationen man befinner sig ser förutsättningarna att genomföra förändringar olika ut. Syftet var att få tänka helt fritt, bortom eventuella regler och principer som sätter stopp. Det tredje tillfället ägnades åt att konkretisera idéer och tankar som fötts under de två första träffarna.

Metoden resulterade i många kreativa och intressanta förslag på aktiviteter som på olika sätt skulle kunna bidra till att Varberg är Västkustens kreativa mittpunkt. Dessa lämnades därefter över till kommunens politiska ledning.

Vägen framåt

Det är viktigt att alla i organisationen är med och lever visionen varje dag. Nästa steg blir därför att engagera medarbetarna i arbetet. Processen kommer att fortsätta under 2019.

Hyllade insatser

För femte året i rad uppmärksammades medarbetare som utträttat fina insatser i visionens anda, genom att bjudas in till en gemensam lunch med tillfälle för mingel och samtal. Som tidigare år delades priser ut till Årets kreativa medarbetare och Årets värdskapare samt för första gången Årets jämställare. Vinnarna presenteras närmare på nästa sida.

Jenny Bergsten och Niklas Gustafsson på Kustbageriet. Foto: Hidvi Group.

Årets kreativa företagare

På den årliga Varbergsgalan i oktober delade kommunen för sjunde året i rad ut priset Årets kreativa företagare till någon som i visionens anda uppvisat särskild kreativitet. Vinnaren 2018, vars "kreativitet jäser" blev Kustbageriet, hantverksbageriet i Varbergs hamn.

Ur juryns motivering: *Hantverksskunnandet är omvitnat erkänt, och de kryddar sitt utbud med intressanta crossover-samarbeten, populär kursverksamhet och lekfulla evenemang i och utanför sina lokaler. Entreprenörernas satsning på att förvandla en gammal fiskfabrik till en omtyckt mötesplats har fallit synnerligen väl ut, och har skapat ett attraktivt varumärke.*
– Kustbageriet har satt Varberg på kartan!

VISION 2025

Varberg ska bli Västkustens kreativa mittpunkt

För att lyckas krävs nytänkande, framåtanda, kunskap och mod.

Verksamhetsidé

Vi ska förenkla människors vardag och inspirera dem att uppnå sina drömmar.

Förhållningssätt

Hållbarhet: Vi ska tillgodose dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov socialt, ekonomiskt och ekologiskt.

Delaktighet: Vi har ett öppet klimat och ett inkluderande förhållningssätt som kännetecknas av mångfald, inflytande och omtanke.

På bilden syns Roger Johansson, Fredrik Karlsson, Thomas Carlsson, Karin Pettersson, Kim Nilson, Göran Frankeståhl och Jan-Inge Svensson.

Årets kreativa medarbetare

Gruppen belysning, Varberg Energi: Fredrik Karlsson, Göran Frankeståhl, Jan-Inge Svensson, Roger Johansson och Tomas Carlson

Juryns motivering: Gruppen belysning har i sitt uppdrag hittat vägar till nya arbetssätt. Deras idéer har bidragit till miljövinster och förbättrad cirkulär ekonomi, med minskad materialanvändning och tidsbesparing i arbetsmoment.

Årets värdskapare

Karin Pettersson, Varbergs stadsbibliotek

Juryns motivering: Karin Pettersson bemöter alla med oförtröttlig energi och hjälpsamhet. Hon försöker genom samarbete hitta lösningar, tar sig tid att lyssna på alla och är vänlig även då tiden är knapp.

Årets jämställare

Kim Nilson, Tvååkers ungdomsgård

Juryns motivering: Kim Nilson har skapat möjligheter för flickor att växa genom ungdomsproducerad verksamhet som tidigare dominerats av pojkar. Andelen flickor på ungdomsgårdarna har ökat och engagemanget för att förändra pojkars attityder har bidragit till en samsyn hos de unga.

Varberg växer och utvecklas

Årets
super-
kommun

Åkturen

Barnfestivalen

Invigning fästningsbadet

Bumerangen förskola

Varberg växer

Varberg har bättre förutsättningar än tidigare att växa jämnt och balanserat. Kommunen arbetar aktivt med markförvärv i strategiska lägen och med stora utbyggnadsprojekt i stadens närhet. I översiktsplaner läggs också grunden för utveckling av våra serviceorter i Norra kustområdet och i inlandet. Bebyggelseplanering och satsningar på infrastruktur samspelar med varandra.

En stor del av bostadsförsörjningspotentialen ligger i omvandlingsprojekt som Västerport, som möjliggörs av dubbelspårsutbyggnad av Västkustbanan i tunnel, och förtätning i stadsområdet. Allt detta ska ske utan att äventyra de värden som Varbergs kommun gjort sig kända för. Kommunen ska vara fortsatt attraktiv, underlätta för fler att ta del av det fantastiska utbud som finns och samtidigt fortsätta att utvecklas vidare. Närheten till Göteborg innebär också att vi idag och i framtiden bidrar till hela Västsveriges tillväxt och utveckling.

Mellan två storstadsregioner

Sett till befolkningens mängd är Varbergs kommun en av de snabbast växande kommunerna i landet. Att vi ligger i en attraktiv del av Sverige, i ett växande Halland, skapar goda förutsättningar för en hög tillväxt. När Västkustbanan och Västlänken får högre kapacitet förbättras dessutom pendlingsmöjligheterna. Vår utmaning ligger i att vara fortsatt attraktiv också för nya företag, så att vi behåller

vårt mångfacetterade näringsliv och utvecklas som en plats där människor inte bara vill bo, utan också arbeta och starta företag. Kommunens kvaliteter, näringslivets utveckling och ökad tillgång till högre utbildning och utbildad arbetskraft, kommer att vara viktiga för att nå den målsättningen.

På det här uppslaget presenteras ett urval av projekt och händelser som är fina exempel på hur Varberg växer och utvecklas.

Varberg Direkt

Den 1 februari 2018 slogs portarna upp till Varberg direkt för första gången! Precis som alla andra kommuner i Halland fick Varbergs kommun ett kontaktcenter, en plats dit invånare, företagare och besökare kan höra av sig med frågor, stora som små. 25 % av alla som ringer får svar direkt av en kommunvägledare.

Åkturen

1 maj invigdes en ny busslinje som knyter ihop Varbergs innerstad med Grimetons Radiostation och Åkulla bokskogar. Bussen som tog med sina resenärer till populära smultronställen på den halländska landsbygden blev en succé och kommer tillbaka våren 2019.

Fästningsbadet

Under sommaren stod det helt nya fästningsbadet klart. Mötesplatsen med soldäck, badbrygga och hopptorn var välbesökt ända in på hösten.

Ungdomsgård i Bua
Foto: Martin Rimby

Invigning brunnsparken

Silon i hamnen rivs för att ge plats åt Västerport.

Kvarteret Kilen

Hänt i stadsutvecklingsprojektet

Under året har förberedande arbete inför byggstart av Varbergstunneln påbörjats. Bland annat har nya vattenledningar dragits på Magasinsgatan, ett nytt modernt signalställverk för järnvägstrafik har installerats och en ny tillfällig bussterminal har upplåtits i kvarteret mitt emot tågstationen.

För Varbergs nya stadsdel Västerport har flera milstolpar uppnåtts. Bland annat har fullmäktige godkänt planprogrammet för projektet och processen inför den kommande markanvisningstävlingen har startat. Projektet genomförde dessutom sin tredje medborgardialog, den här gången med barn mellan 7 och 11 år som fick workshoppa om hur det inre stråket i Västerport ska se ut.

Även arbetet med flytten av industrihamnen Farehamnen går framåt och planering av den nya hamndelen pågår.

Invigning av kvarteret Kilen

Härligt kreativa stubbhus och holkar pryder nu södra infarten till centrala stan. På plats finns också ett större "hotell", där insekter kan hitta en fristad. Det är klass 6 på Hagaskolan som målat och dekorerat insektshuset som deltog på Arbetscentrum byggt.

Vi är Årets superkommun!

Fina skolresultat, en välutbildad befolkning och en attraktiv arbetsmarknad är de främsta orsakerna till att Varberg fick den fina titeln Årets superkommun 2018 i kategorin Småstäder och landsbygdskommuner av tidningen Dagens Samhälle.

... och för femte året i rad "Bäst att bo"

Varberg rankas högst av alla svenska kommuner i kategorin Landsbygd när nyhetsmagasinet Fokus publicerar sin årliga lista.

Varberg i omvärlden

Projektet som blev till efter en kreativ idé från en engagerad kommuninvånare. Under hösten hölls en serie inspirationsföreläsningar och kreativa samtal om hållbar utveckling. Tankar och idéer som fötts under samtalen kommer att sammanställas och användas som underlag och inspiration till kommande satsningar på näringslivs- och destinationskontoret. Innehållet berör områden som kan kopplas både till destinations-, näringslivs- och samhällsutveckling.

Invigning Brunnsparken

Äntligen har Brunnsparken omvandlats till en skön mötesplats och en levande del av stadskärnan. Parken invigdes i juli med Varbergstraditionen att dricka brunn och med budskapet att alla har rätt till vatten. Knutte Westers konstverk Vattenbärare avtäcktes med konstnären på plats.

Ny förskola

Kommunen har under året öppnat en ny förskola. Bumerangen ligger på Brunnsberg, granne med Brunnsbergsskogen, och har på sina två våningar plats för 120 barn.

BU, ny-gammal ungdomsgård i Bua

Ungdomsgården i Bua återinvigdes i början på hösten efter att ha genomgått omfattande renoveringar. Bland annat har planlösningen öppnats upp och den stora salen har fått en scen med ny ljudanläggning och scenljus. Dessutom har studion för filmredigering och musikproduktion ljudisolerats professionellt.

Barnfestivalen

I september hölls en färgglad och lekfull festival för kommunens yngre medborgare. Programmet för barnfestivalen stod kommunen för tillsammans med flera fristående lokala och regionala arrangörer. Det bjöds på aktiviteter som bland annat sjöjungfrufest, disco, agility, parkour, ponnyridning och cirkuslek runt om i hela kommunen.

Ny återvinningscentral

I november öppnade den nya återvinningscentralen på Holmagärde i Varberg.

Rivning av simhallen

Under hösten startades rivningsarbetet med Håstens simhall som byggdes i början av 1980-talet. På samma plats har bygget av en ny simhall redan startat. Det blir kommunens enskilt största investering hittills och den kommer stå färdig sommaren 2021.

Omvärldsanalys

Under 2018 har svensk ekonomi präglats av högkonjunktur. Enligt många bedömare närmar vi oss nu slutet på den starka tillväxt som lett till en flerårig högkonjunktur.

Sveriges kommuner och Landsting (SKL) skriver i sin senaste ekonomirapport att man bedömer att toppen på högkonjunkturen nu har passerat, även om arbetsmarknaden fortsatt är stark. Ekonomin har drivits av en stark internationell tillväxt som tillsammans med en försvagad krona påverkat svensk exportsektor positivt. Det kraftigt ökande bostadsbyggandet har också varit en stark injektion i den svenska ekonomin. Tecknen är många på att en försvagning av ekonomin är i antågande.

Den globala tillväxten håller på att växla ned till ett långsammare tempo, och byggandet har gått in i en betydligt långsammare fas. SKL räknar därför med att BNP kommer att öka med 1,0 procent 2019 och 1,2 procent 2020.

Sveriges kommuner har haft en lång period av starka skatteintäkter och skälet till detta är inte bara återhämtningen efter finanskrisen i sig. Sysselsättningen har ökat snabbare än under tidigare konjunkturuppgångar. Både arbetskraftsdeltagande och sysselsättningsgrad är uppe i de högsta nivåerna sedan före 1990-talskrisen. Detta har haft en positiv inverkan på skatteintäkterna.

Situationen för Riksbanken är idag helt annorlunda än den vi hade för några år sedan. Inflationen i Sverige har sedan en tid kommit upp på nivåer i linje med målet om 2 procent och har de senaste 24 månaderna i genomsnitt varit just 2,0 procent. En annan viktig omständighet är de åtstramningar som några andra centralbanker lanserat, exempelvis i Norge och Storbritannien, som också höjt sina respektive styrräntor. Detta är viktiga steg för ett högre ränteläge hos angelägna handelspartners till Sverige.

Efter mycket om och men höjde även den svenska riksbanken i december månad styrräntan. Det är första gången på över sju år, från historiskt låga minus 0,5 procent till minus 0,25 procent. Denna justering gjorde riksbanken för att man sett tecken på att konjunkturen är på gång att försämrans. Riksbankens sex beslutsfattare var däremot inte till 100 procent enhälliga till detta beslut vilket visar på osäkerheten i den ekonomiska utvecklingen.

Höstens oklara parlamentariska läge har inneburit en otydlighet för landets kommuner och regioner. För Varbergs kommun har detta dock inte resulterat i några tydliga effekter för 2018 års verksamhet. Däremot har läget påverkat planeringen inför 2019.

Investeringar och offentlig konsumtion har varit en viktig del i svensk tillväxt

Kommunerna och landstingen/regionerna har ett omfattande välfärdsuppdrag, med ansvar för bland annat förskola, skola, omsorg, vård och kollektivtrafik.

Därutöver äger Sveriges kommuner och landsting/regioner cirka 1 800 bolag som är engagerade i bland annat bostads-, fastighets- och energiförsörjning, transporter, kultur, utbildning och turism. Kombinationen av ett fortsatt omfattande renoveringsbehov av de bostäder och fastigheter som byggdes under rekordåren 1965–1975 och en kraftig befolkningstillväxt som kräver fler verksamhetslokaler och utbyggd infrastruktur, driver upp investeringsvolymerna i kommunsektorn.

SKL och Kommuninvest har gjort sammanställningar av investeringsnivåer och låneskulden i kommunerna och landstingen/regionerna fram till och med 2017, vilket redovisas i nedanstående sammanställning.

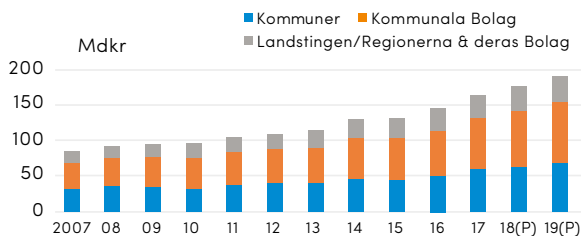
Kommunala investeringar fortsätter att öka ...

Kommunkoncernernas sammantagna investeringsvolym har ökat under en längre tid, från 78 mdkr år 2008 till 131 mdkr år 2017 i löpande priser (69 procent). År 2017 ökade investeringarna med 13 procent jämfört med året innan. Det är större städer som står för de största investeringarna per invånare, men landsbygds kommunernas investeringar ökar mest jämfört med året innan.

De kommunala bolagen svarar för lite drygt hälften av kommunernas investeringar. Troligen kommer investeringsnivån att fortsätta att öka under de kommande åren, om än i lägre takt.

Den fortsatt höga investeringsnivån beror bland annat på att många bostäder och verksamhetsfastigheter byggdes under 1960- och 1970-talen och att dessa nu behöver renoveras eller ersättas.

Investeringar i landets kommuner, kommun-och landstingskoncerner

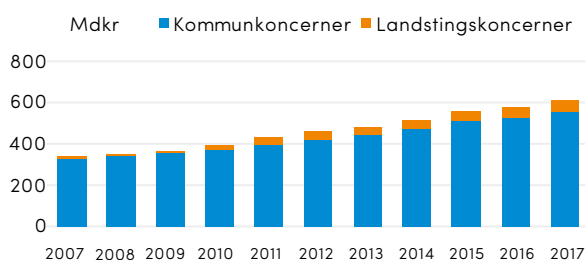

Av kommunkoncernernas investeringar 2017 avsåg 56 procent bostäder och fastigheter. Infrastrukturinvesteringar i gator, vägar, parker, reningsverk och vatten- och avloppsledningar, hamnar och flygplatser utgjorde 30 procent av de samlade investeringarna medan investeringarna i fjärrvärme- och elproduktion i de kommunalt ägda energibolagen stod för 9 procent.

... liksom låneskulden

Vid utgången av 2017 uppgick sektorns totala låneskuld till 601,1 mdkr, en ökning med 24,0 mdkr eller 4,2 procent jämfört med året innan. Den genomsnittliga låneskulden per invånare uppgick 2017 till 59 400 kr per invånare, 1 600 kr mer än 2016. Sedan 2010 har låneskulden i absoluta tal ökat med drygt 200 mdkr, vilket motsvarar en årlig ökningstakt på i genomsnitt 6 procent. Kommunernas låneskuld för 2018 är inte färdigställd, men Kommuninvest uppskattar en ökning med 6 procent.

Låneskuld i landets kommun- och landstingskoncerner

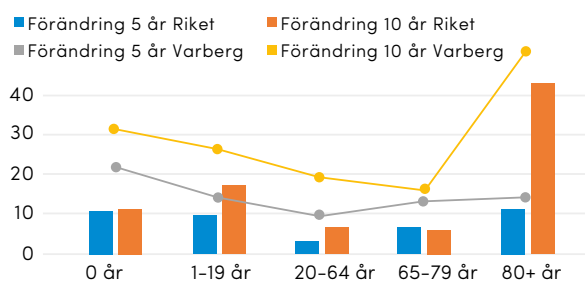

Starkt demografiskt tryck

Sveriges befolkning växer rekordsnabbt och kommunerna har fått känna på det demografiska trycket. Hittills främst från barn och unga, vilket syns bland annat genom omfattande investeringar i förskolor och skolor. Den stora gruppen människor som föddes strax efter andra världskriget är nu 73 år eller yngre och det är först om några år som de kommer att ha mer omfattande behov av äldreomsorg.

Kommande år ligger det demografiska trycket kvar på en hög nivå. Om kostnaderna ökar i takt med demografin fram till år 2022 skulle kommunerna behöva genomföra åtgärder så som nya arbetssätt och arbetsmetoder, motsvarande 31 mdkr, utan höjda statsbidrag. Om inte kommunerna tillskjuts mer statsbidrag kommer den demografiska utvecklingen att ställa stora krav på effektiviseringar och om-disponeringar i den kommunala verksamheten. Problemet med kostnadsökningar som följd av den demografiska ökningen är att antalet personer i yrkesverksam ålder ökar väsentligt långsammare än den totala befolkningen. I genomsnitt är ökningen av denna grupp cirka 0,6 procent per år fram till 2021. Den utveckling vi ser framför oss innebär därför ett dramatiskt skifte i förutsättningarna för att finansiera ökade behov av välfärdstjänster.

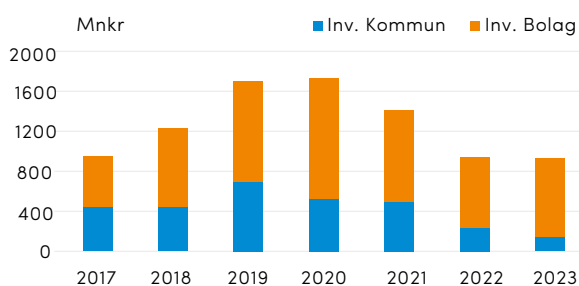
Befolkningsförändring 5 och 10 år framåt

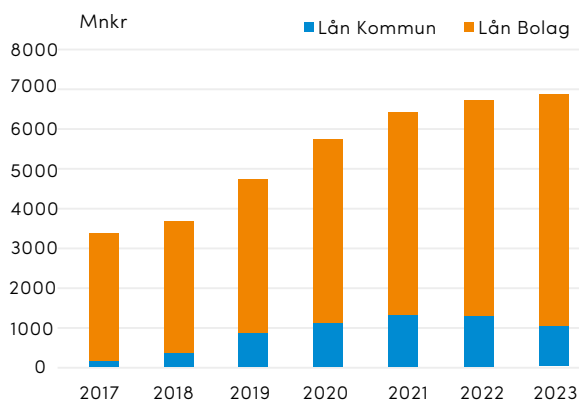
Hur ser bilden ut i Varbergs kommun?

Med en befolkningsprognos som pekar på 80 000 invånare under 2030-talet kommer det att behövas stora investeringar i Varbergs kommun, bland annat inom infrastruktur, skolfastigheter, äldreboenden och bostadsbyggande. Samtidigt som tillväxten är positiv och oerhört viktig för kommunens utveckling, innebär en kraftig befolkningsökning och en demografisk förändring stora krav på en utökad kommunal service och fler medarbetare i kommunens verksamhet. Som framgår av föregående diagram har Varbergs kommun en större demografisk utmaning än genomsnittet av landets kommuner. Det näst nedersta diagrammet visar på fortsatt höga investeringsnivåer för kommunen de närmaste åren, räknat utifrån nuvarande ekonomiska förutsättningar för grundekonomi, finansiella mål och skattesats med mera. Dessutom kommer investeringar utöver dessa nivåer troligen att krävas sett till Varbergs starka tillväxt. Även om de finansiella målen uppnås kommer den höga investeringsnivån att förändra kommunens skuldsättning. Under de kommande fem åren kommer skuldnivån troligtvis att öka från 350 mnkr (2018) till 1 100 mnkr. För bolagen går en trolig ökning för motsvarande period från 3 700 mnkr till 5 800 mnkr. För kommunkoncernen Varberg har investeringsnivån inte ökat i samma omfattning som riket fram till år 2017 men vi ser nu en ökning som kommer att fortsätta i än högre grad. Kommunkoncernens investeringsnivå är i grunden en hög nivå jämfört med riket. Kommunkoncernens låneskuld för 2018 har ökat med 13 procent och låneskulden per invånare uppgår till 64 000 kronor.

Kommunkoncernens investeringsnivå

Kommunkoncernens låneskuld

Förvaltningsberättelse

Frida Eriksson arbetar på samhälls-
utvecklingskontoret som samhällsplanerare.
Tillsammans med sina kollegor tar hon
fram planer och strategier för utveckling av
kommunens orter och stadsdelar.

Målredovisning

Kommunfullmäktige har med utgångspunkt i Vision 2025 beslutat om fyra strategiska målområden som ska vara vägledande för all verksamhet i kommunen under perioden 2016–2019.

Till målområdena hör även prioriterade mål. Dessutom har kommunfullmäktige angett tre prioriterade inriktningar för det målstyrda arbetet. De strategiska målområdena är omfattande och avstämningen av de prioriterade målen är ett sätt att åskådliggöra hur arbetet går. Allt som händer inom de olika målområdena kan inte tas upp i årsredovisningen, men en beskrivning ges av flera aktiviteter och satsningar som har genomförts och/eller påbörjats under perioden för att bidra till uppfyllelse av målen.

STRATEGISKA MÅLOMRÅDEN OCH PRIORITERADE MÅL

1. Miljö och klimat

Prioriterat mål: Förenkla för människor så att fler gör det som är bättre för miljön.

2. Bostäder

Prioriterat mål: Fler bostäder med olika upplåtelseformer ska byggas i hela kommunen.

3. Utbildning och arbete

Prioriterat mål: Inspirera och stödja så att fler elever uppnår godkända betyg efter såväl grundskola som gymnasieskola. Ett gott företagsklimat där fler uppmuntras till företagande.

4. Hälsa och social sammanhållning

Prioriterat mål: Bättre hälsa genom att inspirera till ett aktivt liv. Delaktigheten i samhället ska öka.

PRIORITERADE INRIKTNINGAR

1. Valfrihet och kvalitetskonkurrens

2. Attraktiv arbetsgivare

3. God ekonomisk hushållning

Målområde 1

Miljö och klimat

Bakgrund

Klimatförändringar och miljöproblem hör till vår tids stora globala utmaningar. Lokalt är det en utmaning att förhålla sig till de förändringar som redan har skett eller snart kan förväntas vara en realitet.

Beskrivning av periodens arbete

Systematiskt arbete för en bättre miljö

De kommunala bolagen arbetar med miljölednings-system och har som målsättning att bli diplomerade senast år 2019. Kultur- och fritidsnämnden har under 2018 beslutat att ytterligare miljödiplomera två verksamheter. Varbergs Fastighets AB har under perioden gjort ett arbete med bland annat intressedialoger som ska ligga till grund för bolagets hållbarhetsarbete och hållbarhetsredovisning. Varbergs Bostad AB har under hösten 2018 gått med i Allmännyttans klimatinitiativ, där målet är att de allmännyttiga bostadsföretagen ska vara fossilfria senast år 2030 och att energianvändningen ska minska med 30 procent.

Under perioden har ett första steg i implementeringsarbetet av Varbergs kommuns hållbarhetsmål påbörjats. Bland annat har en kartläggning gjorts av det arbete som bedrivs och vilken del av organisationen som bidrar med vilken pusselbit i arbetet mot målen. Syftet med arbetet är att varje förvaltning och bolag ska ha en tydlig bild av sitt bidrag till kommunens hållbarhetsmål samt förutsättningar för att bedriva ett fokuserat hållbarhetsarbete.

Hållbar samhällsplanering

För att säkerställa att alla detaljplaner är grundade på en helhetssyn där även hållbarhet vägs in, arbetar byggnadsnämnden med att ta fram en checklista som ska ligga till grund för handläggning av planbeskedsansökningar. Arbete med fördjupade översiktsplaner för fyra serviceorter pågår, där en hållbar planering är utgångspunkten. Ett flertal förtättningsprojekt pågår i staden och i några serviceorter. En av fördelarna med förtätning är att det bidrar till att redan investerade resurser kan utnyttjas effektivt. Ett stadsbyggnadsprogram för Varberg har startats upp som ett följduppdrag till förtättningsstrategin med riktlinjer för stadens utveckling. Programmet ska ge förutsättningar för att Varbergs stad utvecklas utifrån ett helhetstänk.

Resurseffektivt och hållbart byggande

Inom området för byggnation och byggvaror pågår ett arbete i kommunen med fokus på hållbara byggmaterial. Arbetet omfattar en påbörjad träbyggnadsstrategi samt att byggmaterial ska granskas, registreras och utvärderas utifrån en digital loggbok

under hela byggnadens livslängd. Sammantaget ger detta byggnader med medvetna materialval. Varbergs Bostads AB har utarbetat ett miljöprogram för att säkerställa att miljöambitioner förverkligas i bolagets byggprojekt. Inför utvecklingen av Västerport har ett hållbarhetsprogram tagits fram som ska användas i såväl planering- och byggskedet som i förvaltningskedet. Programmet kommer även att användas som vägledning för framtida aktörer i området. Ett stort miljöprojekt inom kommunen är saneringen av kvarteret Renen, vilket kommer att möjliggöra ny användning av området.

Beteendeförändringar och satsningar inom hållbara transporter

Varbergs kommun är medlem i Fossilfritt Sverige – en plattform för dialog och samverkan med målet att göra Sverige fritt från fossila bränslen. Kommunen har även antagit utmaningen om att senast år 2030 endast utföra och köpa fossilfria inrikestransporter. Varbergs kommun ligger bra till med att ställa om till en fossilfri fordonsflotta. Idag är 80 procent av alla kommunens fordon fossilfria. Under året har mycket arbete kring trafik skett inom ramen för stadsutvecklingsprojektet vilket har skapat viss försening av andra projekt inom utveckling av cykelvägnät och kollektivtrafikåtgärder. Den övergripande trenden är att resandet med både stads- och regionbussar ökar. Under senare år har dock även resor med bil ökat längs de flesta av Varbergs trafikleder. Resor med cykel är relativt konstant.

Förnybar energi och energieffektivisering

Varbergs kommunkoncern har en av Sveriges största solcellsparker (Solsidan) och säljer sedan länge enbart förnyelsebar el under varumärket ViVa. Inom området för energi har arbete med förbättringar i fjärrvärmenäten samt satsningar på ny drift av biogas gjorts under perioden. Det pågår även ett arbete för ytterligare vindkraft samt marknadsföring av solcellspaket och laddinfrastruktur. Genom att uppföra Solsidan har Varberg Energi AB starkt bidragit till och inspirerat andra att satsa på solparker. Varberg Energi har beslutat att prioritera målet att bli fossilfria till 2021.

Medvetenhet gällande energieffektivisering bedöms fortsatt hög runt om i kommunkoncernen och här pågår ett aktivt arbete såsom värmekonvertering till fjärrvärme samt utbyte av gammal armatur/belysning till LED. Arbetet med en belysningsstrategi är under framtagande.

Hållbar resursanvändning och giftfria kretslopp

Ambitionen är att Varberg ska vara ett uthålligt samhälle där resursanvändning sker med minsta möjliga miljöpåverkan i ett livscykelperspektiv.

En ny avfallsplan för kommunen är antagen och planen utgör en viktig del i arbetet med att stimulera återvinning och återbruk samt vidta åtgärder för minskat matsvinn och ökad sopsortering. Den nya återvinningscentralen Holmagårde har tagits i bruk där det även finns möjlighet att lämna in material för återbruk.

Ett nystartat Vinnova-projekt har påbörjats inom kommunen i syfte att skapa förutsättningar för en cirkulär ekonomi. Projektets målsättning är att höja kunskapsnivån om cirkulär ekonomi hos kommunens medborgare och näringsliv, samt utreda förutsättningar för att etablera en regional arena för en cirkulär omställning. Varberg Event AB har under hösten genomfört ett hållbart event och kommer från och med årsskiftet att arrangera event utefter en checklista för hållbara event.

Analys

Varbergs kommun har goda resultat inom målområdet och är på rätt väg för att skapa bra förutsättningar att nå mål inom hållbarhet och inriktningen miljö och klimat. Det är viktigt att kommunen fortsätter att sikta högt och att ett kontinuerligt förbättringsarbete fortlöper. Starka resultat återfinns bland annat inom energieffektivisering, förnybar energi och i arbetet med att ställa om till en energieffektiv och fossilfri fordonsflotta. För en ökad måluppfyllelse inom målområdet krävs dock särskilda satsningar inom några specifika områden:

• Klimatsmart mat och ekologiska livsmedel

Varbergs kommun är en stor konsument av livsmedel, och via verktyg som upphandling kan kommunen påverka förutsättningar för klimatsmart mat och ekologiska livsmedel inom livsmedelssektorn och livsmedelsproduktionen. Målet om 35 procent ekologiska livsmedelsinköp nåddes redan under 2017, då de faktiska inköpen hamnade på 36 procent. 2018 uppgick andelen till 35 procent. Den något lägre andelen beror på stödsatser mot svenska djurproducenter efter sommarens torra med ökade inköp och serveringar av svenskt icke ekologiskt kött. Omvärldsbevakning visar att ambitionsnivån inom området behöver höjas. Ett nytt nationellt mål är att 60 procent av den offentliga livsmedelskonsumtionen ska utgöras av certifierade ekologiska produkter år 2030.

• Hållbar mobilitet – en förutsättning i framtidens samhälle

Genom att främja, planera och utveckla olika transportstråk, främst inom gång, cykel och kollektivtrafik men även inom elektrifiering så kan Varbergs kommun skapa förutsättningar för en hållbar mobilitet. En viktig förutsättning för hållbar mobilitet är minskat bilanvändande. Då kommunen växer och fler flyttar hit är det viktigt att inte biltrafiken ökar i samma takt som antalet invånare. Pågående teknikutveckling förändrar såväl användarbeteende som affärsmodeller och ökad samverkan mellan olika transportsystem. Här finns stora möjligheter till utveckling.

• Minska förekomsten av gifter

Ett aktivt arbete för giftfria miljöer är väsentligt både ur miljö- och hälsoperspektiv. För en fortsatt god måluppfyllelse inom miljö och klimat bör

ambitionsnivån höjas för kommunens bidrag till det nationella miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö. Att skapa giftfria miljöer såväl inomhus som utomhus är ett tydligt behov – framförallt i miljöer där barn och unga vistas. Ett dedikerat och samordnat arbete med att ta fram en plan inom området för gifter och kemikalier skulle bidra till att stärka målområdet.

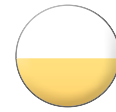
• Skapa förutsättningar för uppföljning och utvärdering

För ett systematiskt och koncernövergripande hållbarhetsarbete krävs även fortsatt implementering av kommunens hållbarhetsmål. En koncern-gemensam plattform behöver upprättas för att möjliggöra ökad samverkan och delad kunskap samt utvecklad uppföljning och analys av nämnders och bolags hållbarhetsarbete.

STRATEGISKT MÅLOMRÅDE 1

Måluppfyllelse 2016-2019

Samlad bedömning efter år 3 :
Kommer vi att nå målet för
perioden?

Delvis

Prioriterat mål: Förenkla för människor så att fler gör det som är bättre för miljön.

Kommentar: Starka resultat som tyder på att Varbergs kommun är på rätt väg finns bland annat inom energieffektivisering, förnybar energi och i arbetet med att ställa om till en energieffektiv och fossilfri fordonsflotta. Här är det viktigt att kommunen fortsätter att sikta högt med ett kontinuerligt förbättringsarbete. Aktivt arbete pågår även inom en rad andra områden och det fortsatta arbetet med implementering av hållbarhetsmålen är en ytterligare förstärkning mot ett systematiskt och koncernövergripande hållbarhetsarbete. Det finns områden där särskilda satsningar kommer att krävas om kommunen ska nå ett fullgott resultat för målperioden:

- Omvärldsbevakning visar att ambitionsnivån inom klimatsmart mat och ekologiska livsmedelsinköp behöver höjas om kommunen ska fortsätta ligga i framkant och utvecklas i takt med nationell målsättning.
- Inom området giftfri miljö behövs bland annat stärkt kompetens och ökad samordning inom kommunens organisation.
- För att säkerställa att kommunens hållbarhetsmål efterlevs i kommunala byggprojekt efterfrågas en starkare viljeriktning i beställningsskedet, där kommunens ambitioner för hållbar utveckling i samband med projektet blir tydligt.
- Insatser för en hållbar mobilitet kräver ett kontinuerligt arbete på lång sikt. Möjlighet att aktivt driva påverkansprojekt blir ett viktigt verktyg för att främja hållbart resande, bland annat under byggtiden för Varbergstunneln.

Målområde 2

Bostäder**Bakgrund**

Varbergs inneboende attraktivitet och geografiska läge skapar förutsättningar för en god livskvalitet och bidrar till att många vill flytta hit. Varbergs kommun tar ansvar för att hela kommunen ska växa, på ett målmedvetet och planerat sätt och med social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet i fokus.

Befolkningsstillväxten i Varberg har varit positiv under flera decennier och ökar i stadig takt. Det är viktigt att kommunens bostadsförsörjning har beredskap för den prognosticerade befolkningsstillväxten. Varberg behöver fler bostäder, såväl i staden som på landsbygden.

Utbyggnaden i kommunen ska främst ske i staden, serviceorterna och i samhällen längs regionala kollektivtrafikstråk. Den bästa jordbruksmarken ska i största möjliga utsträckning skyddas från exploatering. Kommunen strävar efter att ha en blandad bebyggelse med hyresrätter, bostadsrätter, ägandelägenheter och småhus samt olika boendeformer för äldre. Med en bra blandning ökar förutsättningarna för integration i samhället.

Beskrivning av periodens arbete**Effektivare processer**

För att kommunen ska kunna nå hög måluppfyllelse inom målområdet bostäder krävs en god planeringsberedskap, det vill säga strategisk beredskap, markberedskap samt resurs- och organisationsberedskap. Kommunen har under året aktivt arbetat med att fördjupa och förbättra samhällsbyggnadsprocessen, bland annat genom att införa en samhällsbyggardag för de medarbetare inom kommunen som arbetar med samhällsbyggnadsfrågor. Förutsättningarna för samarbete har förbättrats vilket i sin tur bidrar till effektivare processer.

Under 2018 har kommunen antagit ett flertal strategier som främjar god planeringsberedskap. Exempel är förtätningsstrategi, markanvisningsplan och utbyggnadsplan som alla tre har tagits fram i samverkan mellan olika förvaltningar. Under året har byggnadsnämnden initierat arbete med ett stadsbyggnadsprogram för Varberg, ett följduppdrag till förtätningsstrategin.

För att detaljplaneringen i än högre utsträckning ska kunna bidra till goda helhetslösningar för samhällsplaneringen, har en checklista för att säkerställa hållbarhetsperspektiv tagits fram.

Plan- och markberedskap

Begreppet planberedskap beskriver den beredskap kommunen har i form av byggklara detaljplaner som väntar på att kunna genomföras. Byggnadsnämndens har antagit detaljplaner som möjliggör 740 nya bostäder och i efterfrågad detaljplanering visar exploatörerna intresse för en variation av bostadstyper. Intresset för byggnation är dock större i

stadsområdet än längre ut i kommunen, varför målet om ett varierat bostadsutbud i hela kommunen inte nås fullt ut.

Kommunen har tagit fram och implementerat en markanvisningsplan för kommunal mark och arbetar aktivt med att förvärva lämplig mark för framtida bostadsbyggande. Planläggning av projekt på kommunal mark pågår i allt högre utsträckning inom kommunen, samtidigt som dialog och samarbete med privata exploatörer pågår för att hitta effektiva och nyskapande lösningar för samhällsbyggande.

Strategisk beredskap

Under året har fokus varit på att möjliggöra en god framtida utveckling i kommunens serviceorter. Arbete med fördjupade översiktsplaner för serviceorter i öst pågår under 2018-2019. I uppdraget ingår orterna Kungsäter, Veddige, Tvååker och Rolfstorp-Skällinge. För utveckling av mindre orter i visionens anda, genom ortsutvecklingsstrategier. En ortsutvecklingsstrategi för Hunnestad har antagits, vilken var den första på tur. Arbete med Gödestad pågår. Kommunalt underlag för havsplanering har tagits fram och en VA-utbyggnadsplan håller på att ta tas fram. Utbyggnadsplan 2018 antogs under våren och planering av nya stadsdelen Östra Träslöv har inletts. Trafikverket arbetar med en studie av hela stråket Göteborg-Varberg och genomför en funktionsstudie för lokalisering av Värö station. Kommunen deltar aktivt i detta arbete.

Bygda bostäder

Prognosen för antalet byggda bostäder under 2018 var 303 stycken och utfallet blev 309 stycken. Resultatet är lägre än önskvärt antal färdigställda bostäder men visar samtidigt att processerna kring prognosframställning förbättrats och blivit säkrare. Av de positiva planbesked som hittills meddelats av byggnadsnämnden under året är det flertalet som innehåller förfrågan om bostäder i form av småhus eller flerbostadshus. Spridningen över kommunen är inte så bra som önskat och målet bedöms därmed endast delvis kunna nås.

Bostadsbehoven hos de personer som socialnämnden har särskilt ansvar för att tillgodose, är svåra att möta då rådande läge på bostadsmarknaden i Varberg märks extra mycket hos den grupp som står långt från bostadsmarknaden.

Varbergs Bostad har ett större antal bostäder under planering och projektering under de kommande tre åren, vilka kommer vara ett välbehövligt tillskott för att få mer balans i utbudet av bostäder.

Attraktiv livsmiljö

För att vara en attraktiv kommun måste det finnas mer än lediga bostäder, det måste också finnas en god livsmiljö som lockar och uppskattas av kommuninvånarna, näringslivet och bostadsexploatörerna. Kultur- och fritidsnämnden har drivit och deltagit i både konferenser och workshops för att uppfylla

sitt ansvar för stadsutveckling och konstnärlig gestaltning, och flera gestaltungsuppdrag pågår. Hamn- och gatunämnden initierar projekt för attraktiva miljöer på många sätt, från möblering och ljussättning av offentlig plats till framtagande av nya riktlinjer för kommunens badplatser och lekplatser. Nämnden har också som mål att utveckla och binda samman kommunens gröna stråk så att de i högre grad kan bidra med ekosystemtjänster som rekreation, biologisk mångfald och social samvaro.

Analys

Den process som pågår i kommunen för att arbeta med planeringsberedskap samt plan- och markberedskap kommer att öka det strategiska planeringsansvaret och möjligheten att ta fram detaljplaner på ett effektivt och kvalitetsmedvetet sätt. Då kommunen tidigare saknat arbetssätt kring planeringsberedskap har de gemensamma möjligheterna att initiera och samordna planering varit begränsade. De senaste åren har arbete med planeringsberedskap börjat införas, och det kommer i slutet av prognosperioden att visa sig genom ett större utfall av färdigställda bostäder.

Samhällsbyggnadsprocessen är fortsatt resurskrävande, då kommunen hela tiden arbetar för att hålla en hög planeringsberedskap. Ökad samordning, planering och ständigt förbättrade processer kan minska belastningen på resurserna och ge större utväxling på nedlagt arbete. För att öka medborgarnas nöjdhet fortsätter aktiviteter för förbättrad medborgardialog och tidiga kommunikationsinsatser där kommunen berättar om vad som planeras och varför.

För att lösa bostadsförsörjningsfrågan för kommunens invånare måste förvaltningar och bolag tillsammans med näringslivet arbeta för att hitta nya lösningar till prisvärda boenden. Att bygga nytt blir oftast dyrare än att nyttja befintligt bostadsbestånd. Nybyggnation kan därför inte ensamt lösa bostadsfrågan för de som saknar bostad, särskilt inte för de grupper som står långt från bostadsmarknaden. Däremot kan nybyggnation fungera som en indirekt lösning genom att det skapas flyttkedjor där bostäder i det befintliga äldre beståndet frigörs. Detta resonemang gäller även delar av kommunens äldre befolkning där många önskar byta större boende till mindre, vilket kan frigöra bostäder till nya familjer.

För att kommunen ska lyckas inom målområdet krävs en tydlig sammankoppling mellan översiktsplanering, riktlinjer för bostadsförsörjning, infrastrukturplanering och en aktiv markpolitik. Alla samhällsbyggande förvaltningar och bolag måste förstå sin del i samhällsbyggnadsprocessen och hur den är länkad till budgetprocessen, för att rätt åtgärder ska kunna sättas in vid rätt tillfällen. Endast med en samsyn mellan nämnder, förvaltningar och bolag kommer det att vara möjligt att nå fullmäktiges mål om fler bostäder i hela kommunen.

STRATEGISKT MÅLOMRÅDE 2

Måluppfyllelse 2016-2019

Samlad bedömning efter år 3:
Kommer vi att nå målet för perioden?

Prioriterat mål: Fler bostäder med olika upp-låtelseformer ska byggas i hela kommunen.

Kommentar: År 2018 var målindikatorn att 500 bostäder skulle byggas för att ligga i linje med periodens totala mål och totalt byggdes 309 bostäder under året. Det bedöms finnas balans mellan kommunens bostadsbyggnation och befolkningsökning. Prognos för kommande års färdigställande av bostäder är högre än indikatorn och kommer väga upp för årets målmässigt låga bostadsbyggande. För målperioden som helhet förväntas målet uppfyllas till stor grad.

Socialförvaltningen ser att det kan uppstå merkostnader i samband med att kommunen ordnar bostäder för förvaltningens målgrupper. Bostadsbehoven hos de personer som socialnämnden har särskilt ansvar för, är svåra att möta då bostadsbristen i Varberg märks extra mycket hos den grupp som står långt från bostadsmarknaden.

Kommunen sökte och beviljades för tredje året i rad Boverkets statsbidrag för ökat bostadsbyggande.

Kommunens nämnder, förvaltningar och bolag ska utifrån sin verksamhet samarbeta och bidra till en ökad planeringsberedskap och en fördjupning av samarbetet pågår fortlöpande. För att kommunen ska kunna nå det prioriterade målet för hela perioden krävs en god planeringsberedskap, det vill säga strategisk beredskap, markberedskap samt resurs- och organisationsberedskap. Det krävs samtidigt ett aktivt arbete med tydliga mätbara mål hos bolag, nämnder och förvaltningar.

Målområde 3

Utbildning och arbete

Bakgrund

Kunskap och bildning är nyckeln till framgång och personlig utveckling. Genom att barn, unga och vuxna ges möjlighet till god utbildning, skapas goda förutsättningar till arbete och egen försörjning. Ett gott företagsklimat skapar fler företag och fler arbetstillfällen. Genom arbete och egen försörjning stärks människors självkänsla men även delaktigheten och sammanhållningen i samhället ökar. Detta gäller inte minst de nya varbergare som sökt sig hit från omvärldens oroligare hörn.

Beskrivning av periodens arbete

Insatser för att lyfta barns och elevers resultat

Under målperioden har kommunen fokus på att stärka pedagogers skicklighet för att lyfta barns och elevers resultat. Strategier för att stärka pedagogers skicklighet har utvecklat undervisningspraktiken i alla skolformer. Eleverna i Varbergs kommunala grundskolor och i gymnasiet har till övervägande del en högre måluppfyllelse gentemot riket och liknande kommuner.

De övergripande kompetensutvecklingsinsatser som genomförts har haft fokus på bedömarkompetens, utveckling av det kollegiala lärandet, digitalisering, läsutveckling och specialpedagogisk kompetens samt införandet av värdegrundspedagoger på alla skolor. De övergripande insatserna har syftat till att skapa likvärdiga förutsättningar och höja kvaliteten i samtliga verksamheter. För att gå vidare med arbetet och utvecklingen av undervisningspraktiken har fördjupade kompetensutvecklingsinsatser inom nämnda områden skett på enhetsnivå för att möta de behov som framkommit genom dialoger med verksamheterna.

Under 2018 har även matematikutvecklingen varit i fokus. I syfte att säkerställa matematikutvecklingen har nationella moduler för likvärdighet utvecklats i samarbete med bland annat Sveriges kommuner och Landsting (SKL) och Nationellt centrum för matematik (NCM).

I förskolan har det pedagogiska innehållet utvecklats under mandatperioden. Framförallt har begreppet undervisning synliggjorts alltmer utifrån förändringar i läroplanen för förskolan. Under mandatperioden har det skett en kvalitetshöjning av undervisningspraktiken för att öka barnens möjligheter till lärande. Ett gemensamt utvecklingsarbete pågår också mellan barn- och utbildningsförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen kring skolbiblioteken i syfte att stödja studier och läsförmåga. Exempel på insatser som införts är läxhjälp, biblioteksråd samt bokprat med stöd av skolbibliotekarier.

Snabbare väg från studier till yrkesliv

Andelen ungdomar som två år efter fullföljd kommunal gymnasieutbildning studerar eller är

etablerade på arbetsmarknaden har ökat under mandatperioden. Varberg har både högre resultat än riket och liknande kommuner. Detta bedöms vara ett resultat av att kvaliteten i arbetet har stärkts och att likvärdiga strukturer och innehåll har utvecklats under mandatperioden.

Övergångar mellan skolformer och stadier i grundskolan påverkar elevernas måluppfyllelse och är som tidigare beskrivits ett identifierat utvecklingsområde. Utvecklingsarbete genomförs i samtliga ledningsnivåer för att skapa kvalitativa övergångar mellan olika skolformer. Fokus är på dialog mellan skolformerna för att säkerställa en tydlig progression för barnet/eleven.

Utvärderingar av de särskilda aktiviteter som genomförts inom ramen för arbetet med skola-arbetsliv visar att eleverna upplever att de lär sig om en bredd av yrken samt funderar och tar ställning till olika utbildnings- och yrkesval i samband med de arbetslivsorienterande aktiviteter som erbjuds. Arbete pågår för att kartlägga behoven av en inkubatorplattform för unga i kommunen. En inkubatorplattform är inte bara en satsning på unga, utan även en satsning för att profilera sig inom kreativa kulturella näringar som idag utgör en av de största branscherna på arbetsmarknaden. De kommunala bolagen bidrar också på ett aktivt sätt i arbetet för att skapa förutsättningar för snabbare väg från studier till yrkesliv. Bland annat genom att erbjuda lärlingsplatser, praktikplatser, delta i programråd och kostnadsfri monterplats till ett antal UF-företag.

Förbättrat företagsklimat

Under året har fortsatta satsningar gjorts för att förbättra företagsklimatet. Bland annat har en fördjupad dialog med företagen både avseende företagsbesök och mötesplatser utvecklats. Nya insatser under 2018 var seminariedagar för företag som är redo för export, dialogmöten kring offentlig upphandling och bygglovsprocessen. Seminarier och dialogmöten genomförs i samverkan mellan olika avdelningar i kommunen och externa aktörer. Nytt för 2018 var även BRIC-möten (Byggröra i centrum). Ett dialogforum som startats i syfte att informera och hämta in synpunkter och förslag från verksamheter som är aktiva i centrala delarna av Varberg, företag vars verksamhet kommer att beröras eller påverkas av stadsutvecklingsprojektet. Första mötet samlade många deltagare och det finns ett stort behov av dialog och samordning. I samverkan med näringslivet arrangerade kommunen i april en näringslivsdag med gott resultat. TEK kompetens har tillsammans med kommunen startat ett nätverk för tillverkande företag i Varbergs kommun. Syftet är att företagen ska kunna lära av varandra och även skapa nya affärsmöjligheter.

För att bidra till en positiv utveckling av företagsklimatet internt i kommunen har utbildningar i myndighetsutövning och service samt medveten kommunikation anordnats. I september upprepades även den lyckade satsningen på en bemötande-

utbildning. I slutet på året beviljades medel från Region Halland till finansiering av en digital utbildning i modulformat, Kundresan, som kommer erbjudas internt för att bidra till ett bättre bemötande. Utbildningsprojektet sker i samverkan med övriga kommuner i Halland.

Integration av nyanlända och inkludering på arbetsmarknaden

Under året har det varit relativt få nyanlända som efter sin tvååriga etablering ansökt om försörjningsstöd. Detta beror till stor del på att socialförvaltningens arbete tillsammans med Arbetsförmedlingen har gett goda resultat. I Varbergs kommun var 65 procent av de som avslutade sin etablering under 2018 självförsörjande. Motsvarande siffra nationellt är ca 30 procent.

Analys

Elever och föräldrar ska kunna känna tillit till att deras skola håller hög kvalitet och att varje elev har möjlighet att utvecklas och nå samtliga mål som anges i skolans styrdokument. Långsiktiga strategier bidrar till goda skolresultat i Varbergs kommun. Det genomsnittliga meritvärdet för elever i årskurs 9 i Varbergs kommunala grundskolor har ökat under mandatperioden. Gymnasiebehörigheten är på en hög nivå och har ökat från föregående år, men har totalt sett minskat något under mandatperioden. Årskurs 6 har haft en stabil trend under mandatperioden när det gäller andelen som uppnår kunskapskraven i alla ämnen och årskurs 3 har en fortsatt hög måluppfyllelse i nationella ämnesprov.

De nationella programmen på Varbergs kommunala gymnasieskola har en hög och stabil resultatutveckling under mandatperioden. Andelen elever som uppnår examen inom tre år har ökat gentemot föregående läsår och över mandatperioden. Varberg har bättre resultat än riket och följer i stort rikets trender. Mycket tyder på att resultatutvecklingen inom grundskolan och gymnasieskolan är en spegling av att eleverna under större delen av sin skolgång tagit del av satsningar som språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt, kollegialt lärande och andra insatser som utvecklat undervisningen.

Företagens vilja och förmåga att anställa och bidra till sysselsättning är avgörande för att hålla nere arbetslösheten. I kontakten med kommunen ska den som driver företag mötas av god service och en positiv inställning. Mätningar visar att kommunen fortfarande har en del arbete kvar att göra avseende att förbättra företagsklimatet. Detta visar bland annat den senaste servicemätningen från SKL (2017) där kommunen uppnådde resultatet 66 i Nöjd-kund-index (NKI), vilket visar att kommunen ligger efter både riket och liknande kommuner. Ett område som dalat är bygglovsärenden, där det sämre resultatet till stor del förklaras av långa handläggningstider och att pågående förbättringsarbete ännu inte fått tillräcklig effekt. Svenskt näringslivs företagsklimatmätning för 2018 visar emellertid en positiv trend där Varberg klättrar uppåt på rankingen och får bättre betyg

avseende tjänstemännens attityder och service till företag.

Prognosen för målområde Arbete och utbildning är god. Med nuvarande utvecklingstakt bör den totala måluppfyllelsen för målperioden 2016–2019 också bli god.

STRATEGISKT MÅLOMRÅDE 3 Måluppfyllelse 2016–2019

Samlad bedömning efter år 3:
Kommer vi att nå målet för
perioden?

I hög grad

Prioriterat mål: Inspirera och stödja så att fler elever uppnår godkända betyg efter såväl grundskola som gymnasieskola. Ett gott företagsklimat där fler inspireras till företagande.

Kommentar: De långsiktiga satsningarna på att stärka pedagogers skicklighet för att lyfta barns och elevers resultat har bidragit till en positiv resultatutveckling i grundskolan och gymnasieskolan. Kommunen har goda skolresultat både sett över tid och jämfört med riket och liknande kommuner.

Riktade insatser görs för att förbättra företagsklimatet och bedömningen är att insatserna på sikt kommer leda till förbättringar för företagare. Det är emellertid ännu för tidigt att uttala sig om förbättringsarbetet kommer ge tillräcklig effekt.

Målområde 4

Hälsa och social sammanhållning**Bakgrund**

Att känna trygghet i vardagen och gemenskap och delaktighet i samhället är viktigt för vår trivsel och därmed för vår hälsa. Ohälsa bland unga har ökat i samhället och skillnader i hälsa har ökat mellan olika grupper.

Beskrivning av periodens arbete**Aktivt elevhälsoarbete och tidiga insatser för barn och unga**

Statistik över elevens mående i skolan och vårdnadshavarens upplevelse av sitt barns förskola indikerar överlag positiva resultat. Eleverna i Varbergs kommunala skolor mår i övervägande majoritet bra, trivs och känner sig trygga i skolan. Även inom förskolan visar uppföljningen på hög trivsel och kvalitet, vilket bland annat kopplas till det aktiva barnhälsoarbetet som sker i verksamheterna. Systematik har skapats i barnhälsoarbetet genom kontinuerliga möten om barngruppernas behov av anpassningar i lärmiljö. Utvecklingen har resulterat i tidiga insatser och lärmiljöer som inkluderar fler barn, vilket minskar behovet av stöd och extra anpassningar ur ett långsiktigt perspektiv. Verksamheterna arbetar också framgångsrikt med tidiga insatser till de barn som har behov av särskilt stöd.

I Varberg arbetas det aktivt för att möjliggöra tidiga insatser för barn och unga i behov av vård och stöd och för att göra dem delaktiga i de insatser som ges. Ett prioriterat område för att möjliggöra detta är samverkan både mellan verksamheter inom kommunen och med externa aktörer. För att förhindra och så tidigt som möjligt upptäcka missbruk hos unga sker samverkan mellan kommunen, polisen och skolan. Under året har det startats drog-förebyggande arbetsgrupper som träffas månadsvis utifrån geografiskt område.

Det har också under året utvecklats ett nytt arbetssätt kring unga vuxna med neuropsykiatriska diagnoser. Bland annat har ett internt stödteam inrättats som en resurs för handläggare och personal och som kan konsulteras i ärenden kring komplex beteendeproblematik.

Utveckling av vården och tryggheten för äldre

Socialförvaltningen har under året arbetat för ökad trygghet för äldre, bland annat inom ramen för det nationella initiativet ”Sätt ljus på natten”. Initiativet syftar till att i högre utsträckning tillgodose individuella behov samt öka känslan av trygghet. En handlingsplan har tagits fram och bland annat har åtgärder genomförts för mer flexibel bemanning och tillsyn via ny teknik. Exempelvis har tillsyn natttid utförts med trygghetskameror, vilket gett positiva resultat i form av bättre sömn för äldre. Bättre natt-sömn medför en minskad risk för fall och minskad

användning av läkemedel. Förvaltningen har valt att utöka satsningen på trygghetskameror och även trygghetssensorer. Med en sensorikamera som lär sig normalt rörelsemönster kan tillsynen skraddarsys så att den blir mer individanpassad.

Antalet äldre ökar och i takt med det även antalet personer med demens. Inom denna grupp finns varierande behov som kräver flexibla lösningar och insatser. Aktivt arbete pågår för att utveckla demensvården, bland annat genom specifika resursteam, utbildningsinsatser och utveckling av anhörigstöd anpassat till målgruppen. Socialnämnden beslutade under året att det särskilda boende som ska inrättas i Träslövs trädgårdsstad ska anpassas för personer med specifika behov relaterade till demenssjukdom. Boendet förväntas stå klart 2020-2021 och ska fungera som nav för kommunens kunskap och kompetens gällande vård och omsorg för personer med demens.

Aktivt arbete pågår också för att utveckla vårdkedjor och skapa en sammanhållen och kvalitativ vård för olika målgrupper. Samverkan med Region Halland är ett viktigt område och bland annat har det inrättats ett gemensamt öppenvårdsteam inom missbruk och beroende i syfte att kunna möta personer med samsjuklighet och behov av samordnade insatser.

Utveckling av förebyggande och preventiva insatser

Ett sätt att arbeta för att motverka isolering och möjliggöra social samvaro är att erbjuda olika mötesplatser. Ett exempel på en mötesplats som utvecklats under året är Medaljongen, som riktar sig till personer med psykisk ohälsa och deras anhöriga.

Utveckling av förebyggande insatser sker också för att motverka våld i nära relationer. Socialförvaltningen har under året arbetat med att bygga upp kompetens inom området genom utbildning och erfarenhetsutbyte samt tagit fram arbetsmetoder för att uppmärksamma våld i nära relationer.

Insatser för att stärka delaktigheten och den sociala sammanhållningen

Att kommunen växer och förtätas gör att behovet av grönytor, mötesplatser och rekreationsområden förväntas öka kommande år. Som en del i utvecklingsarbetet pågår arbete med att ta fram en plan för hur strategin för grönområden ska förverkligas. Handlingsplaner har också tagits fram avseende badplatser och lekplatser. Under året har flera projekt färdigställts som bidrar till att utveckla fler mötesplatser där rörelse, samvaro och integration främjas, exempelvis nya fästningsbadet, tillgänglighetsanpassad brygga vid barnens badstrand och ungdomshäng i Rolfstorp.

Att känna gemenskap och delaktighet i samhället är viktigt för både trivsel och hälsa. En rad insatser genomförs för att stimulera och ge möjlighet till fysisk aktivitet och kulturupplevelser. Arbetet sker medvetet för att skapa inkludering och för att nå grupper som riskerar att hamna utanför. Det kan emellertid konstateras att förekomsten av barn och unga som är fysiskt aktiva minskar i Varberg,

Under året anlade Varbergs kommun sin femte konstgräsplan. Planen är belägen på Håstens idrottsplats och är tillverkad av återvinningsbart material.

vilket är en utveckling i fel riktning. Riktade insatser genomförs till grupper som av olika anledningar behöver stöd för att hitta fritidssysselsättningar.

Kommunens verksamheter jobbar på olika sätt för att skapa ökad delaktighet för kommunens målgrupper och för utökat medskapande i de tjänster och den verksamhet som erbjuds. Bland annat genom rådsgrupper, digitala mötesplatser, dialog och utvärdering.

Ökad inkludering

Det sker aktiv samverkan mellan kommunens verksamheter och med andra aktörer för att utveckla stödet till nyanlända i deras etablering i samhället. Arbete kring långsiktig inkludering prioriteras och samtliga verksamheter i kommunen deltar i det systematiska arbetet kring den nya inkluderingsstrategin. Under året har alla nyanlända erbjudits boende i kommunens genomgångsbostäder i avvaktan på att de själva finner bostad.

Gemensam kundservice

Den 1 februari öppnades en kommungemensam kundservice upp – Varberg direkt. Under året registrerades ca 80 000 ärenden i kundservice, varav 25 procent löstes i första kontakten. Tillgängligheten bedöms vara god med få tappade samtal och korta kötider. Inrättandet av en kommungemensam kundservice har även inneburit en ökad överblick över möjliga förbättringsområden i servicen till kommuninvånarna.

Analys

Varberg ska vara en bra kommun för människor i olika åldrar och människor med olika bakgrund. Hälsa och social sammanhållning ska vara ett prioriterat område i alla kommunens verksamheter. Långsiktiga strategier och målinriktat arbete har lett till goda resultat avseende detta, även om skillnader kan ses mellan olika åldrar och grupper till exempel kvinnor och män.

Uppföljningen visar att det bedrivs arbete för att motverka ungas ohälsa och för att erbjuda vård och omsorg med god kvalitet till olika målgrupper. Ett aktivt arbete pågår också för att utveckla en kultur- och fritidsverksamhet som stärker både den fysiska och den psykiska hälsan samt skapar möjligheter till social inkludering. Stadsplaneringen sker hållbart där även gröna och levande ytor ingår, liksom fortsatta satsningar på att utveckla mötesplatser. Sammantaget visar detta på att aktiva insatser bedrivs inom målområdet och att kommunens samtliga verksamheter deltar utifrån sina respektive grunduppdrag.

Det faktum att andelen barn och unga som är fysiskt aktiva minskar är ett utvecklingsområde för kommunen framåt även om aktiva insatser redan pågår för att möta trenden.

Varberg ska vara en bra plats att leva på och tillgänglig för alla människor. Målet är att alla medborgare ska kunna ta del av samhällets totala utbud. De satsningar som gjorts med att inrätta en kommungemensam kundservice har bidragit till att stärka och förbättra servicen till invånarna.

Inom olika verksamheter pågår aktivt arbete för att stärka kommuninvånarnas och brukarnas möjligheter till inflytande och delaktighet i både utformningen av verksamheten och det individuella stöd som ges. Utvärderingar och brukarundersökningar inom olika verksamheter visar sammantaget på positiva resultat och att kommuninvånarna generellt är nöjda med kommunens verksamhet och det stöd som ges. Brukarundersökningen Vad tycker de äldre om äldreomsorgen? visar emellertid att andelen äldre som är nöjda/mycket nöjda med särskilt boende minskar och ligger lägre än genomsnittet i riket (81 procent). Socialförvaltningen arbetar aktivt för att öka nöjdheten och har under året inlett flera insatser.

Prognosen för målområde Hälsa och social sammanhållning är god. Med nuvarande utvecklings-takt bör den totala måluppfyllelsen för målperioden 2016–2019 också bli god.

STRATEGISKT MÅLOMRÅDE 4 Måluppfyllelse 2016–2019

Samlad bedömning efter år 3:
*Kommer vi att nå målet för
perioden?*

I hög grad

Prioriterat mål:

*Bättre hälsa genom att inspirera till ett aktivt liv.
Delaktigheten i samhället ska öka.*

Kommentar: Långsiktiga strategier och målinriktat arbete har lett till goda resultat avseende hälsa och social sammanhållning i kommunen. Även om skillnader kan ses mellan olika åldrar och grupper till exempel kvinnor och män.

Sammantaget visar uppföljningen på att aktiva insatser bedrivs inom målområdet och att kommunens samtliga verksamheter deltar utifrån sina respektive grunduppdrag.

Kommunen arbetar för att stärka kommuninvånarnas och brukarnas möjligheter till inflytande och delaktighet i både utformningen av verksamheten och det individuella stöd som ges. Utvärderingar och brukarundersökningar inom olika verksamheter visar sammantaget på positiva resultat och att kommuninvånarna generellt är nöjda med kommunens verksamhet och det stöd som ges.

Prioriterad inriktning 1

Valfrihet och kvalitetskonkurrens

Bakgrund

Fristående och kommunala utförare ska ha likvärdiga förutsättningar för att kunna driva sin verksamhet. Kommunens roll blir att underlätta kundvalen, skapa rättvisa och konkurrensneutrala ersättningssystem samt kvalitetsgranska verksamheterna och göra informationen om skillnaderna lättillgänglig för medborgarna.

Möjlighet till valfrihet

Barn och elever i Varbergs kommun har inom skola och barnomsorg stora möjligheter att välja mellan olika verksamhetsformer och huvudmän. Det finns både fristående och kommunala alternativ, såväl för förskola, pedagogisk omsorg och fritidshem som för grundskola och gymnasieskola. För att underlätta kundvalen informerar kommunen om val av förskola och skola och vad det innebär.

Andel elever i fristående grundskola, procent.

	2018	2017
Andel grundskoleelever folkbokförda i Varbergs kommun som gick i en fristående grundskola	6,8	6,0

Inom socialförvaltningen finns etablerade arbetssätt för att möjliggöra valfrihet och kvalitetskonkurrens. Kontinuerligt pågår arbete med att utreda vilka verksamheter som kan konkurrensutsättas. Socialnämnden har avtal med externa utförare inom bland annat hemtjänst, särskilt boende, sysselsättning psykiatri, familjerådgivning, matdistribution, trygghetslarm samt bostad med särskild service (LSS).

Inom särskilt boende är fördelningen mellan externt utförd verksamhet (36 procent) och verksamhet i kommunal regi (64 procent), oförändrad jämfört med föregående år. Här finns idag två upphandlade externa utförare som driver fyra särskilda boenden. Även inom hemtjänsten är fördelningen i princip oförändrad jämfört med 2017. Andelen kunder som 2018 valde hemtjänst i kommunal regi var 68 procent och andelen som valde extern utförare var 32 procent. Inom hemtjänsten fanns vid årsskiftet nio kundvals företag, vilket är en minskning med en utförare jämfört med föregående år.

Fördelning mellan egenregi och externa utförare i särskilt boende och hemtjänst, Varbergs kommun 2018

	Egen regi, %	Extern utförare, %
Särskilt boende	64	36
Hemtjänst	68	32

Ytterligare ett exempel på en verksamhet som synliggör valmöjligheter är Aktiv senior. Verksamheten möjliggör

samlad information om mötesplatser och aktiviteter för seniorer i hela kommunen. För att säkerställa ett bra utbud sker utvecklingen av verksamheten i dialog med seniorerna.

Kommunen stödjer på olika sätt nya och etablerade föreningar i arbetet med att bedriva verksamhet. Ju fler föreningar som bedriver verksamhet vid sidan av kommunens utbud, desto fler valmöjligheter finns det för kommuninvånarna att ta del av.

Även inom kommunens interna serviceorganisation pågår konkurrensutsättning av delar av verksamheten. Den 1 september 2018 övertog ISS Facility Services driften av Södertulls kök.

Underlätta kundval

För att invånarna ska känna till vad som kan förväntas av respektive verksamhet oavsett utförare arbetar socialförvaltningen med kvalitetsdeklarationer. För att underlätta invånarnas informationsinhämtning och möjliggöra jämförelser erbjuds en jämförelsetjänst. Under 2018 gjordes totalt 519 besök till jämförelsetjänsten, vilket är en ökning med 68 besök jämfört med föregående år. Av besöken gällde 378 besök (ca 73 procent) jämförelser inom hemtjänst och 141 besök (ca 27 procent) jämförelser inom särskilt boende.

I Socialstyrelsens undersökning Vad tycker de äldre om äldreomsorgen? uppger drygt 80 procent av Varbergs äldre att de fått välja utförare av hemtjänst, jämfört med 57 procent i riket.

Vad tycker de äldre om äldreomsorgen 2018?

	Varberg %	Riket %
Andel äldre som upplevt att de fått välja utförare av hemtjänst	82	57
Andel äldre som anser att de fick plats på önskat äldreboende	84	87

Likvärdiga förutsättningar för fristående och kommunala

Inom social omsorg finns en gemensam uppföljningsmodell för verksamhetskvalitet i syfte att säkerställa att alla de utförare som medborgarna har att välja bland levererar en god kvalitet. Den gemensamma uppföljningsmodellen syftar också till att ge samtliga utförare likvärdiga förutsättningar att bedriva verksamhet.

Under våren 2018 har en särskild webbplats skapats för externa utförare inom social omsorg i syfte att underlätta för dem att samlat kunna ta del av riktlinjer, rutiner och nyheter.

Inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet inom skolan genomförs regelbunden dialog med rektorer från fristående skolor och gymnasieskolor för att informera sig om likvärdiga förutsättningar och drift av verksamhet. Utifrån skollagen och bidrag på lika villkor säkerställs att ersättningsnivåerna till fristående och interkommunala huvudmän är rättvisa och konkurrensneutrala.

Prioriterad inriktning 2

Kommunen som attraktiv arbetsgivare

Bakgrund

Under året har kommunen åter tilldelats en rad fina utmärkelser, tack vare den gedigna kvalitet som våra verksamheter uppvisar. För att lyckas med våra uppdrag är kommunens medarbetare den främsta framgångsfaktorn. Medarbetarnas kompetens, engagemang och bemötande är avgörande för den höga kvaliteten. Därför fokuseras en rad insatser på att skapa rätt förutsättningar för gott arbete och god arbetsmiljö på våra arbetsplatser.

Insatser för att stärka kommunen som attraktiv arbetsgivare

Sedan en lång tid tillbaka kan medarbetare ansöka om utökad sysselsättningsgrad och från och med 2018 även minskad arbetstid. Kommunens löneöversyn 2018 avslutades först under senhösten, då lärarförbundens avtalsrörelse drog ut på tiden. Osakliga löneskillnader har identifierats och justeringar har genomförts. Tack vare en god grundekonomi och politiska prioriteringar har det varit möjligt att fördela ut mer lönedel än riksgenomsnittet.

Aktiv personal- och kompetensförsörjning

Många av kommunens verksamheter har märkt av en tuffare konkurrens när nya medarbetare ska rekryteras. För att trygga personalförsörjningen har förvaltningarna på olika sätt arbetat med att effektivisera rekryteringsprocessen. Bland annat har arbete skett med att målgruppsanpassa annonsering av nya tjänster, samarbete med gymnasieskolor och högskolor, erbjuda trainee- och praktikplatser och delta på en mängd olika yrkesmässor. Andra typer av kompetensförsörjningsinsatser har varit dubbelbemanning vid pensionsavgångar-, och genomförandet av ledarskapsprogrammet Morgondagens ledare, för att möta behovet av framtida chefer. Inom socialförvaltningen finns ett exempel på en lyckad vidareutbildningsinsats där 38 vårdbiträden har haft möjlighet att vidareutbilda sig till undersköterskor. Tid och kostnader för examinationer, webinarier och kurslitteratur har arbetsgivaren stått för. Ett annat exempel finns inom hamn- och gatuförvaltningen där rekrytering av nya medarbetare skett genom jobbskuggning, studentmedarbetare och lärlingar. För att tydliggöra rekryteringsbehovet inom kommunens största yrkesgrupper har kommunen upphandlat en personalframskrivningsmodell. Den ger en god bild av kommande rekryteringsbehov där personalomsättning, pensionsavgångar och befolkningsutveckling vägs samman. Kommunstyrelsen har även framgångsrikt samordnat rekryteringen av sex förvaltningschefer under året.

Utveckling av en effektiv och ändamålsenlig organisation

För att uppnå en effektiv organisation krävs att verksamheterna fortsätter att utvecklas med stöd av digital teknik. Flera verksamheter har prövat automatiserade eller digitaliserade lösningar, till exempel vid schemaläggning. Införandet av appbaserad hantering av friskvårdsbidraget och utvecklandet av fler e-tjänster är andra exempel på hur verksamhetsutveckling har skett med stöd av ny teknik.

Ett bra medarbetarsamtal är nyckeln till att säkerställa att varje medarbetare har den kompetens som krävs för sitt uppdrag, och en plan för sin individuella kompetensutveckling. För att stödja detta har en ny samtalsguide och utvecklingsplan tagits fram, vilken stadsbyggnadskontoret har prövat med gott resultat. Andra verksamhetsspecifika kompetensutvecklingsinsatser i form av föreläsningar, utbildningar, och studiebesök har varit viktiga inslag i alla verksamheter.

Insatser för att motverka kränkande särbehandling

Under 2017 antog kommunen en riktlinje och handlingsplan för kränkande särbehandling, mobbning och trakasserier. Utbildningsinsatser har genomförts riktade till både chefer och medarbetare under 2018. Ett arbete har genomförts för att ta fram ett centralt stöd kring aktiva åtgärder för att identifiera risker för diskriminering. Barn- och utbildningsförvaltningens jämställdhetsbokslut är ett bra exempel på hur strukturerat arbete kan ske med dessa frågor.

Insatser för att stärka cheferna i deras roll som ledare

Flera förvaltningar har sett över styrningen av sina verksamheter. I flera fall har stödet till chefer stärkts för att renodla chefs- och ledarskapsrollen. Inom några verksamheter har det anställts fler chefer för att minska antal medarbetare per chef. Detta har bland annat skett genom att skapa nya enheter eller tillsätta biträdande chefer. Ett exempel är barn- och utbildningsförvaltningen där ökat stöd och biträdande chefsfunktioner ska leda till att förskolechefernas och rektorernas pedagogiska ledarskap renodlas.

Varbergs kommun har ett gemensamt chefsprogram under första anställningsåret som ny chef. Under 2018 deltog 50 chefer i detta program. Utöver detta arrangeras med jämna mellanrum chefsforum och -frukostar för alla chefer inom kommunkoncernen. Mer än 90 procent av alla chefer har deltagit i dessa chefsforum. Utöver de kungemensamma chefsinsatserna har flera av förvaltningarna genomfört chefsutvecklingsinsatser i egen regi. Kultur- och fritidsförvaltningen har under året haft ett förvaltningsspecifikt program riktat till sina chefer och ledningsgrupper.

Insatser för ökad hälsa och minskad sjukfrånvaro

Eftersom förvaltningarnas uppdrag ser olika ut, varierar det vilken typ av insatser som är passande för att öka hälsan och minska sjukfrånvaron. Inom serviceförvaltningen har framgångsrikt arbete skett med tidigare och tätare uppföljningar vid korttidsfrånvaro. Andra åtgärder i kommunen har innefattat allt från att undvika smitta i förskolan till att hitta nya tekniska lösningar för att underlätta den fysiska arbetsmiljön inom vård och omsorg. Det har även gjorts arbeten kring att hitta bättre förutsättningar för chefer att upptäcka signaler på ohälsosam arbetsbelastning bland sina medarbetare, och att utveckla modeller för hälsofrämjande arbetsmiljö.

En viktig kungemensam resurs är Kommunhälsan som under året har levererat såväl främjande som förebyggande och rehabiliterande tjänster. De personalvårdsronder som Kommunhälsan gör tillsammans med chefer har varit ett viktigt stöd i verksamheten.

Gemensamt för alla verksamheter är att arbetsmiljöarbetet ska bedrivas systematiskt. Under hösten gjordes en kungemensam uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet. Resultatet visade på både styrkor och utvecklingsområden när det gäller hur arbetsmiljön undersöks, riskbedöms, åtgärdas och följs upp. Uppföljningen har hanterats och samverkats centralt, och i respektive förvaltning.

Prioriterad inriktning 3

God ekonomisk hushållning

Kommunallagen anger att kommuner ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet, vilket innebär att de ska sköta sin ekonomi på ett ansvarsfullt sätt.

Vad ska kommunen göra?

- För **verksamheten** ska anges mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning.
- För **ekonomin** ska anges finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning.

Arbetet med god ekonomisk hushållning i Varbergs kommun Verksamhetens mål och riktlinjer

Varbergs kommun har utifrån visionen valt att arbeta med fyra strategiska målområden och tre prioriterade inriktningar, vilket har beskrivits på de föregående sidorna i målredovisningen.

Nämnder och bolag bryter ner kommunfullmäktiges fyra strategiska målområden till egna verksamhetsmål som ska bidra till kommunens samlade målpåfyllelse för målperioden 2016–2019. Hur arbetet i verksamheterna har gått under året redovisas under respektive målområdesrubrik. Sammantaget ger rapporteringen från nämnder och bolag goda indikationer på att verksamhetsdelen av god ekonomisk hushållning är uppfyllt för 2018.

Finansiella mål

Kommunfullmäktige har också fastställt två övergripande finansiella mål för verksamheten 2017–2025:

- Årets resultat ska i genomsnitt uppgå till minst 120 mnkr per år för perioden 2018–2025 (år 2017 minst 100 mnkr).
- Årets soliditet ska i genomsnitt uppgå till minst 59 procent per år för perioden 2017–2025, exklusive pensionsåtaganden och internbankslån till kommunens bolag.

Målen är antagna för att styra den ekonomiska planeringen utifrån de stora investeringsbehov som finns fram till år 2030. Syftet med styrningen är att bibehålla en god ekonomisk hushållning. Båda målen ska ses över tidsperioden 2017–2025 med utgångspunkten att det angivna genomsnittliga resultatet för perioden ska uppnås. Detta betyder att resultatet kan ligga över målet vissa år och under målet andra år. Resultatet för 2018 blev 115 mnkr, 5 mnkr sämre än det långsiktiga målet men 6,5 mnkr bättre än budget 2018. Detta innebär att förutsättningarna att uppnå det finansiella målet för de kommande årens planering har förbättrats i förhållande till då budget 2018 antogs.

Slutsats

God ekonomisk hushållning innebär att de finansiella målen ska uppnås, men även att verksamheterna ska följa beslutade övergripande mål och riktlinjer enligt årets budget. Ett bokslut som följer de ekonomiska planerna men där verksamheterna inte arbetar i linje med beslutade mål, och därmed inte bidrar till målpåfyllelsen, är inte god ekonomisk hushållning.

Varbergs kommun har en god ekonomisk hushållning vad gäller såväl ekonomi som verksamhet. De finansiella målen uppnås och rapporteringen från målarbetet inom nämnder och bolag ger en indikation om god målpåfyllelse för kommunens verksamhet för målperioden 2016–2019. Även kommunkoncernens bolag har en god ekonomi och en väl fungerande verksamhet vilket förstärker bilden av god ekonomisk hushållning.

Väsentliga personalförhållanden

En växande resurs för en växande kommun

Varbergs kommun är den största arbetsgivaren i Varberg. Kommunens verksamheter tillgodoser invånarnas behov av service genom hela livet, och många av uppdragen är personaltäta.

Under 2018 har kommunens personalstyrka ökat med 90 medarbetare jämfört med föregående år. Omräknat i årsarbetare på heltid motsvarar ökningen 93 tjänster.

Kommunens medarbetare har producerat 77 000 fler timmar under 2018 jämfört med 2017. Ökningen förklaras framförallt av den växande personalstyrkan, men även andelen timavlönad tid och uttag av overtidstimmar har ökat något under året.

Personalkostnaderna har stått för drygt hälften av verksamheternas kostnader. I takt med att personalstyrkan har vuxit har personalkostnaderna ökat med cirka 127 mnkr jämfört med 2017. Ökningen inkluderar såväl löner för arbetad tid som sjuklön, arbetsgivaravgifter och kostnader för pensioner.

Producerad tid och kostnad

	2018	2017	2016
Producerad tid, tusen timmar	6 922	6 845	6 757
Personalkostnad, mnkr kronor	2 357	2 230	2 060

Personalstyrkans sammansättning

De allra flesta av kommunens medarbetare är tillsvidareanställda med månadslön. Andelen av den totala personalstyrkan som är tillsvidareanställd har ökat under året med 0,5 procentenheter till 89 procent.

Stora delar av kommunens verksamheter är klart kvinnodominerade, även om andelen män har ökat något för varje år de senaste åren. Medelåldern bland medarbetarna sjunker för varje år. Sedan 2014 har medelåldern minskat med 1,3 år. Den fortsatta minskningen under 2018 beror framförallt på att andelen medarbetare under 30 år har ökat.

Antal anställda

	2018	2017	2016
Antal tillsvidareanställda	4 352	4 262	4 181
därav män, %	18,7	18,5	18,3
därav kvinnor, %	81,3	81,5	81,7
Total sysselsättning tillsvidareanställda omräknad till heltid	4 231	4 141	4 069
Genomsnittsålder, tillsvidareanställda	46,3	46,4	46,6
Genomsnittlig pensionsålder	64,5	64,4	64,3
Tidsbegränsad anställning med månadslön	530	550	623
därav män, %	27,0	25,5	21,7
därav kvinnor, %	73,0	74,5	78,3

Rekryteringar, personalrörlighet och pensioner

Kommunen har under året genomfört 869 interna och externa rekryteringar. Socialförvaltningen tillsammans med barn- och utbildningsförvaltningen står för kommunens till antalet största rekryteringar (tillsammans drygt 700 internt eller externt nyanställda). I relation till förvaltningarnas storlekar har stadsbyggnadskontoret utökat sin personalstyrka mest under året jämfört med 2017.

Det största rekryteringsbehovet förklaras av personalrörlighet, det vill säga att medarbetare byter tjänst inom kommunen (intern rörlighet) eller helt lämnar kommunen (extern rörlighet). Den externa rörligheten (exklusive pensionsavgångar) under 2018 var 10 procent, vilket kan jämföras med 8 procent under 2017 och 9 procent under 2016. Personalrörligheten är lägre än genomsnittet för Sveriges kommuner.

Under 2018 har 130 medarbetare gått i pension, jämfört med 110 medarbetare 2017 och 141 medarbetare 2016. Den genomsnittliga pensionsåldern har ökat något under året. Under åren 2019 till 2023 fyller 559 medarbetare 65 år.

Personalpolitiska mål

Bättre resultat i medarbetarundersökningen

Under hösten genomfördes en kommungemensam medarbetarundersökning. Sammanfattningsvis var resultatet mer positivt än den föregående undersökningen som gjordes 2016. Medarbetarna har uppgett en hög trivsel, hög upplevd meningsfullhet och en generell hög nöjdhet. Inom miljö- och hälsoskyddsförvaltningen var resultatet särskilt högt, med en tydlig positiv utveckling i hur medarbetarna upplever sin arbetssituation inklusive trivsel och arbetsmiljö.

När det kommer till de områden som anses ha störst förbättringspotential återfinns arbetsmiljö, ledarskap och kompetensutveckling. Här finns även förbättringspotential kring förståelse för vad som styr lönesättningen, chefernas arbetsmiljö, samt kränkande särbehandling, mobbing och trakasserier. Samtliga verksamheter har under slutet av 2018 inlett arbetet med att formulera konkreta handlingsplaner. Handlingsplanerna ska vara färdiga under våren 2019.

Timavlönad tid utgör liten del av verksamheten

Varberg är en av de kommuner i Sverige som har absolut lägst andel timavlönad tid. Under 2018 ökade andelen timavlönad tid något. Andelen var dock fortsatt på en jämförelsevis mycket låg nivå.

Sysselsättningsgraden har ökat

Den genomsnittliga sysselsättningsgraden för samtliga tillsvidareanställda har i likhet med föregående år fortsatt att öka. De medarbetare som har önskat ändrad sysselsättningsgrad har fått möjlighet till detta under året.

Andelen tillsvidareanställda som har en heltidsanställning har ökat, både bland kvinnor och män.

Genomsnittlig sysselsättningsgrad samtliga tillsvidareanställda, %

	2018	2017	2016
Kvinnor	94,2	93,9	93,6
Män	97,1	96,6	96,4
Totalt	94,7	94,4	94,2

Andel heltid tillsvidareanställda, %

	2018	2017	2016
Kvinnor	74,4	72,9	71,5
Män	91,2	89,6	89,8
Totalt	77,5	76	74,9

Frisknärvaron har minskat

Andelen medarbetare som under året inte har haft någon registrerad sjukfrånvaro har minskat något. Det innebär att den totala sjukfrånvaron har omfattat en större del av personalstyrkan jämfört med 2017.

Den totala sjukfrånvaron har ökat

Den totala sjukfrånvaron har ökat under 2018 jämfört med 2017, från 6,4 procent till 6,8 procent. Omräknat till årsarbetare motsvarade den totala sjukfrånvaron under 2018 nästan 290 årsarbetare.

Den korta sjukfrånvaron, upp till 14 dagars frånvaro, har ökat inom alla grupper. Korttidssjukfrånvaro är åter vanligast bland medarbetare som är yngre än 30 år.

Den del av sjukfrånvaron som är längre än 60 dagar har minskat under 2018. Mellan 2013 och 2015 ökade andelen från cirka 30 till 40 procent av all sjukfrånvaro. Den uppåtgående trenden vände under 2016 och långtidssjukfrånvaron sjönk till 38,2 procent. Under 2018 har andelen långtidssjukfrånvaro fortsatt minska till 37,4 procent. Det är framförallt i yngre och äldre åldrar som långtidssjukfrånvaron har minskat. I åldrarna 30 till 49 år har andelen istället ökat. Jämfört med andra kommuner är dock andelen långtidssjukfrånvaro relativt låg.

Sjukfrånvarotrenden varierar i olika förvaltningar

Utvecklingen av, och vad som påverkar sjukfrånvaro är komplext. Det finns ett antal olika faktorer som kan tänkas påverka sjukfrånvaron. Under året har stödet för att följa den interna sjukfrånvarons rörelser förfinats, vilket är en av förutsättningarna i det viktiga arbetet att se och följa trender inom området.

Sjukfrånvaron inom förvaltningarna varierade under 2018 från 3,2 procent (stadsbyggnadskontoret) till 8,2 procent (socialförvaltningen). Skillnaderna mellan förvaltningarnas sjukfrånvaro kan till stora delar förklaras av karaktären på arbetet, till exempel i vilken utsträckning medarbetare arbetar människonära. Olika nivåer kan även förklaras av skillnader i verksamheterna avseende personalens ålder,

sammansättning, hur verksamheten är organiserad och leds, och vilka förutsättningar medarbetare upplever sig ha för att utföra förväntat arbete.

Ytterligare viktiga aspekter som påverkar nivån på sjukfrånvaron, är i vilken omfattning arbetsplatsen aktivt arbetar för att förebygga sjukfrånvaro, och förkorta sjukfrånvaro genom effektiv rehabilitering.

Två förvaltningar har avvikit positivt från trenden med ökande sjukfrånvaro. Inom både serviceförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen har sjukfrånvaron minskat jämfört med 2017. Övriga förvaltningars sjukfrånvaro har ökat.

Ökad sjukfrånvaro - trend i samhället?

Enligt Försäkringskassans sätt att mäta har sjukfrånvaron nationellt minskat under 2017 och första halvåret 2018. Under hösten finns tecken på att minskningen har stannat av, och att sjukfrånvaron på sina håll har börjat öka igen. Den ökande sjukfrånvaron är därmed sannolikt inte isolerad till Varbergs kommun som arbetsgivare, utan snarare en del i en större trend.

Andel sjukfrånvaro av tillgänglig tid, %*

Kön/åldersgrupp	2018	2017	2016
Kvinnor			
29 år eller yngre	6,5	7,3	7,5
30-39 år	7,7	6,8	6,7
40-49 år	6,8	6,4	6,8
50-59 år	7,7	7,3	7,3
60-67 år	7,6	7,4	8,3
Totalt kvinnor	7,4	7,0	7,2
Män			
29 år eller yngre	4,6	3,7	4,6
30-39 år	4,5	4,4	3,1
40-49 år	3,6	3,1	3,6
50-59 år	5,6	5,8	7,2
60-67 år	5,0	5,0	4,9
Totalt män	4,6	4,4	4,8
Samtliga anställda			
29 år eller yngre	6,5	6,3	6,7
30-39 år	7,0	6,3	6,0
40-49 år	6,1	5,8	6,2
50-59 år	7,3	7,0	7,3
60-67 år	7,0	6,8	7,4
Totalt	6,8	6,4	6,7

* Ny beräkning av sjukfrånvaro: På grund av intern felaktig beräkning av lärares totala tillgängliga arbetstid har sjukfrånvarostatistiken rättats bakåt i tiden i denna årsredovisning. Jämförelsesiffrorna för 2016 och 2017 stämmer därför inte med de sjukfrånvarosiffror som anges i årsredovisningarna för 2016 och 2017.

Finansiell analys

Modell för finansiell analys

För att beskriva och analysera kommunens ekonomiska läge används en modell som är framtagen av Kommunforskning i Väst (Kfi) vid Göteborgs universitet. Den bygger på fyra finansiella aspekter: resultat, kapacitet, risk och kontroll.

Modellen omfattar en genomgång av kontroll över den finansiella utvecklingen, av lång- respektive kortsiktig betalningsberedskap och betalningskapacitet samt av riskförhållande. Målsättningen är att med modellens hjälp kunna identifiera eventuella finansiella problem och klargöra om kommunen har en god ekonomisk hushållning eller ej.

Varje perspektiv inleds med en översiktlig analys av hela koncernens (kommunen och dess bolag) finansiella ställning för att sedan mer djupgående analysera kommunen.

Resultat

Kommunkoncernen

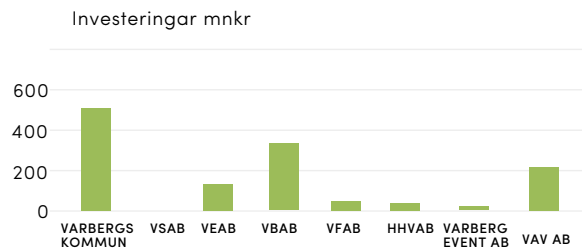
2018 års resultat för koncernen uppgår till 238 mnkr vilket är ett mycket bra resultat. Det goda resultatet beror framförallt på kommunen och Varbergs Bostads höga resultat vilket till stor del beror på realisationsvinster från försäljning av anläggningstillgångar. 2018 års koncernresultat är även en följd av goda resultat för bolagen, Varberg Energi AB samt Hallands Hamnar Varberg AB. Bolagen beskrivs mer utförligt i årsredovisningens avsnitt för verksamhetsberättelser. Nedanstående resultat är efter genomförda koncerninterna elimineringar.

Resultat	2018	2017	2016
Kommunkoncernen	238,0	216,0	86,0
Varbergs kommun	115,5	188,2	89,8
Varbergs Stadshus AB	-6,4	-5,8	-5,5
Varberg Energi AB	58,6	48,2	-30,7
Varbergs Bostads AB	122,2	26,1	37,1
Varbergs Fastighets AB	16,6	15,2	12,5
Hallands Hamnar Varberg AB	14,4	8,2	5,0
Varberg Event AB	-8,7	-6,8	-3,0
Varberg Vatten AB	-3,6	0,0	0,0

Investeringarna uppgick till totalt 1 232 mnkr vilket är en högre nivå än 2017 och 2016. Investeringsnivån kommer att öka ytterligare under perioden fram till 2030.

Den sammanvägda bilden av resultatet för koncernen är en välmående koncern som har förbättrat sin ekonomiska styrka för att klara av de framtida utmaningarna. Samtliga bolag har en verksamhet som efterlever ägardirektiven.

Investeringar koncernen, mnkr

Kommunen

För att uppnå kommunallagens bestämmelser om god ekonomisk hushållning har kommunfullmäktige fastställt två finansiella mål:

- Årets resultat ska i genomsnitt uppgå till minst 120 mnkr per år för perioden 2018–2025 (år 2017 minst 100 mnkr).
- Årets soliditet ska i genomsnitt uppgå till minst 59 procent per år för perioden 2017–2025, exklusive pensionsåtaganden och internbankslån till kommunens bolag.

FINANSIELLA MÅL

Måluppfyllelse 2017–2025

Finansiellt mål 1: Årets resultat ska i genomsnitt uppgå till minst 120 mnkr per år för perioden 2018–2025 (år 2017 minst 100 mnkr).

Ja, helt

Avstämning: Resultatet för 2018 uppgår till 115,5 mnkr och beaktat 2017 års resultat och planerat resultat för 2019–2025 kommer målet att uppnås.

Finansiellt mål 2: Årets soliditet ska i genomsnitt uppgå till minst 59 procent per år, exklusive pensionsåtaganden och internbankslån till kommunens bolag (2017–2025).

Ja, helt

Avstämning: Soliditetsmättet för 2018 uppgår till 62,3 % och beaktat 2017 års resultat och planerad soliditetsnivå för 2019–2025 kommer målet att uppnås.

Både resultat och soliditetsmättet för åren 2017 till 2018 underlättar det framtida arbetet med att anpassa resultat och investeringar till en nivå som är i samklang med de finansiella målen.

Finansiella nyckeltal	2018	2017	2016	2015	2014
Förändring av nettokostnader, %	1,7	6,8	5,6	4,5	4,3
Förändring av skatter och statsbidrag, %	4,0	4,9	6,3	3,6	3,3
Årets resultat, mnkr	115,5	188,2	89,8	68,0	97,7
Årets resultats andel av skatter och generella statsbidrag, %	3,5	6,0	3,0	2,4	3,6
Soliditet, %	37,5	40,0	41,3	42,5	43,2
Soliditet inklusive ansvarsförbindelse för pensioner, %	23,6	24,0	23,1	22,3	21,3
Soliditet exklusive skulder avseende kommunala bolag, %	62,3	66,1	68,5	69,8	70,6
Egenfinansiering av årets investeringar, %	54,0	68,1	51,0	55,0	67,0

Årets resultat

Kommunens resultat 2018 blev 115,5 mnkr, vilket är 6,5 mnkr bättre än budgeterad nivå. Även om resultatet understiger det finansiella målet 120 mnkr så har ändå kommunens ekonomiska förutsättningar förbättrats i förhållande till den av kommunfullmäktige senast antagna långtidsbudgeten.

Nämnderna visar ett mycket marginellt underskott mot budget med 2,5 mnkr liksom skatteintäkterna som enbart ligger 4 mnkr lägre än budgeterad nivå. De finansiella nettointäkterna uppgår till 21 mnkr vilket är 14 mnkr bättre än budget och denna avvikelse hänger samman med ökad utdelning från Kommuninvest samt högre borgensavgifter från kommunkoncernens bolag.

Sammanfattningsvis finns det en mycket god samklang mellan 2018 års budget och 2018 års resultat. Även om resultaten för 2018 liksom 2017 avviker positivt från såväl finansiellt mål som budget, är det viktigt att beakta att kommunens planerade investeringsnivå framöver kommer att kräva resultat på i genomsnitt minst 120 mnkr per år vilket ställer krav på en aktiv ekonomisk planering och styrning.

Skatte- och nettokostnadsutveckling

Kommunens nettokostnadsandel visar hur stor del av skatteintäkterna och den kommunalekonomiska utjämningen som går åt till att täcka olika typer av löpande kostnader i verksamheten. Nettot av intäkterna och kostnaderna 2018 visar att 97,1 % av skatteintäkterna togs i anspråk. Det är en förbättring jämfört med föregående års nettokostnadsandel som var 99,3 %. Det är viktigt att i denna jämförelse beakta att 2017 års nettokostnadsandel är belastad med en tillfällig kostnad i form av avsättning till deponier med 67 mnkr, utan denna avsättning hade nettokostnadsandelen varit 97,2 %. Beaktat detta är 2017 och 2018 likvärdiga.

Skatteintäkterna ökade under året med 4,0 % och nettokostnaderna ökade med 1,7 %. Det är alltid, ur ett ekonomiskt perspektiv, positivt om nettokostnadsutvecklingen är lägre än ökningen av skatteintäkterna eftersom en kostnadsökning som är högre än intäktsökningen urholkar ekonomin på sikt. Även detta mått har påverkats av den nämnda

avsättningen till deponier som gjordes 2017. Även 2018 års förändrade hantering av reinvesteringar har inneburit att en jämförelse försåras mellan åren. Om dessa jämförelsestörande faktorer undantas så var nettokostnadsökningen mellan 2017 och 2018 varit 6,2 %, vilket visar en ökningstakt som är större än skatteintäktsökningen, vilket inte är långsiktigt hållbart.

Personalkostnaderna stod för 57 % av årets samtliga driftskostnader och utgjorde en stor del av årets nettokostnadsökning. Totalt uppgick personalkostnaderna till 2 195 mnkr, vilket innebär en ökning med 5,5 % jämfört med föregående år. Detta förklaras framför allt av att avtalsrörelsen för 2018 blev cirka 2,9 procent samt att antalet årsanställda i kommunen har ökat med 1,8 %.

Kommunalskatten är låg i Varberg jämfört med andra kommuner. Detta är en resurs utifrån ett finansiellt perspektiv eftersom det innebär möjligheter att förstärka ekonomin, vilket är svårare i en kommun med högre skatt.

Kommunalskatt, %	2018	2017	2016
Varbergs kommun	20,33	20,33	20,33
Hallands kommuner, vägt	20,96	20,96	20,80
Rikets kommuner, vägt	20,70	20,75	20,75

Årets investeringar

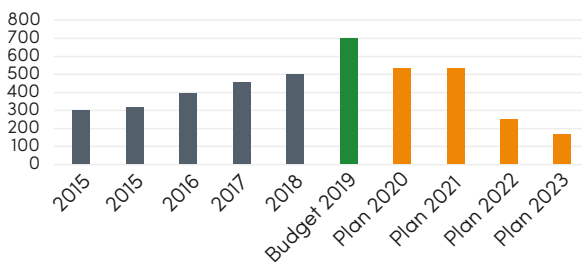
Den samlade investeringsvolymen för 2018 uppgick till 497 mnkr. Av den beviljade årsbudgeten på 754 mnkr (inklusive ombudgetering från 2017) har endast 66 % använts. Den låga nivån beror dels på tidsförskjutna investeringsprojekt, nytt budgetbeslut avseende Håstens simhall och dels på högkonjunkturen i bygg- och anläggningsbranschen, vilket bland annat har medfört få eller inga anbud.

Med utgångspunkt i att årets resultat når upp till de finansiella målen ligger 2018 års investeringsvolym på en långsiktigt hållbar nivå. I ett långsiktigt perspektiv är det av stor vikt att taket för investeringsnivån är cirka 500 mnkr så länge

driftresultatet följer det finansiella resultatmålet för perioden 2018–2025, plus 120 mnkr, i genomsnitt per år. Om den genomsnittliga investeringsnivån stiger över 500 mnkr får det till följd att det finansiella resultatmålet måste höjas.

Ett annat viktigt mått vid analys av investeringsnivåer är skattefinansieringsgraden. Den mäter hur stor andel av investeringarna som kan finansieras med de skatteintäkter som återstår när den löpande driften är finansierad. En skattefinansieringsgrad på 100 % innebär att kommunen har skattefinansierat samtliga investeringar som är genomförda under året och att kommunens långsiktiga handlingsutrymme därmed förstärks.

Nettoinvestering Mnkr

Avskrivningsmedlen ingår i den del som har skattefinansierat investeringarna och bidrar därmed tillsammans med årets resultat till att skapa ett investeringsutrymme. Förhållandet mellan investeringsnivån och avskrivnings-/resultatnivån ger en indikation på om investeringsnivån ökar kommunens skuldsättning i den grad att det indirekt minskar utrymmet för driftskostnader i verksamheten.

Skattefinansierad del av kommunens investeringar 2018	2018	2017	2016
Investeringsnivå, mnkr	497	460	395
Skattefinansierad del av investeringarna, %	54	68	51

Av föregående tabell framkommer att kommunens skattefinansiering har minskat efter 2017 års ökning. Denna minskning beror på att en något större andel, 66 %, av investeringsutrymmet har disponerats. En stor del av den ej disponerade delen kommer att användas under 2019, vilket då kommer att försämra skattefinansieringsgraden.

Finansieringsgraden kommer att minska under perioden fram till 2030 som följd av de höga investeringsnivåerna som planeras under denna period. En minskad finansieringsgrad är helt i linje med de finansiella målen och den ekonomiska styrningen.

Kapacitet

Kommunkoncernen

En viktig parameter för att avläsa koncernens långsiktiga kapacitet är att se på utvecklingen av soliditeten. Soliditeten påverkas av en förändrad balansomslutning samt hur resultatet utvecklas över tiden.

Koncernens soliditet har försämrats marginellt och uppgår till 36 %. Denna försämring beror framförallt på en hög investeringsnivå för Varbergs kommun och Varbergs Bostad AB.

Det är av stor vikt att de olika bolagen som ingår i kommunkoncernen har en soliditet som följer ägardirektiven. I annat fall riskerar kommunen såsom ägare att få tillskjuta medel om bolagen får finansiella svårigheter.

Den sammanvägda bilden av kapaciteten för kommunkoncernen är att den har en god nivå. I och med att investeringsnivåer samt ägardirektiv hanteras aktivt av moderbolag samt kommunfullmäktige sker en löpande uppsikt av bolagen.

Soliditet %	2018	2017	2016
Kommunkoncernen	36	38	39
Varbergs kommun	62	66	68
Varbergs Stadshus AB	23	25	26
Varberg Energi AB	33	32	32
Varbergs Bostads AB	41	43	42
Varbergs Fastighets AB	9	9	9
Hallands Hamnar Varberg AB	42	36	51
Varberg Event AB	78	86	54
Varberg Vatten AB	12	10	11

Kommunen

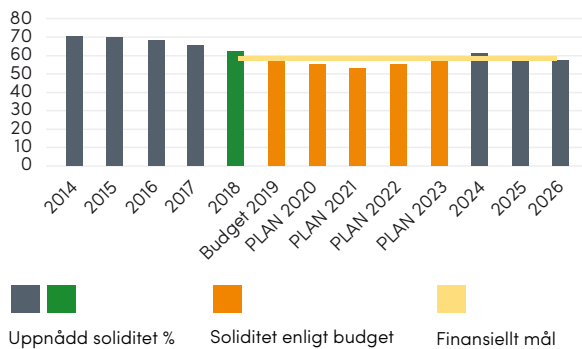
Soliditet och skuldsättningsgrad

Soliditeten anger hur stor del av kommunens tillgångar som finansieras med eget kapital. Ju högre soliditet kommunen har, desto lägre är skuldsättningen. Hur soliditeten utvecklas beror därmed på två faktorer: det årliga resultatet och förändringen av tillgångarna.

Kommunens soliditet för 2018 ligger på 37,5 %, vilket är en försämring mot föregående års 40,0 %. Vid en jämförelse med andra kommuners soliditet är det viktigt att beakta Varbergs kommuns upplägg med en internbank som innebär att man har dotterbolagens skulder samt fordringar på bolagen i balansräkningen, det gör att kommunens balansräkning ökar och soliditeten (som är ett relativt mått) minskar. Om man räknar bort skulderna för kommunens bolag i internbanken är kommunens soliditet 62,3 %, vilket även det är en försämring i förhållande till föregående år. Soliditeten medräknat skulderna utanför balansräkningen (pensioner intjänade före 1998 i den så kallade ansvarsförbindelsen) har minskat till 23,6 %, vilket är en försämring.

Den del av tillgångarna som finansieras med främmande kapital benämns skuldsättningsgrad och är soliditetens motsats. För 2018 har kommunen en egen låneskuld på 350 mnkr samt lån för de fordringar som finns i internbanken. Kommunen har även kortfristiga skulder (till exempel leverantörsskulder) och avsättningar. Den aktuella skuldsättningsgraden har ökat från 60,0 % till 62,5 %.

Finansiellt mål soliditet, %

Den försämrade soliditetsnivån är en effekt av att resultatet ligger under det genomsnittliga finansiella målet 120 mnkr samt i paritet med den investeringsnivån som är lämplig ur ett långsiktigt perspektiv 500 mnkr. Soliditetsnivån kommer att försämras till under 59 % de kommande åren kopplat till det kommande stora investeringsbehovet som väntar. Efter 2024 beräknas dock soliditetsnivån öka vilket därmed får till följd att det finansiella målet uppnås över tid.

Risk och kontroll

Kommunkoncernen

En god ekonomisk hushållning innebär att koncernen under ett kort och medellångt perspektiv inte behöver vidta drastiska åtgärder för att möta finansiella problem. Koncernen bör upprätthålla en sådan betalningsförmåga att man kan betala sina löpande utgifter utan att behöva låna kortsiktigt.

Ett mått som visar den kortsiktiga betalningsförmågan är kassalikviditeten.

Kassalikviditet, %	2018	2017	2016
Kommunkoncernen	71,8	68,8	65,4

Koncernen redovisade 2018 en kassalikviditet på 71,8 % vilket är högre än tidigare år. Förbättringen beror på att kommunens och bolagens omsättnings-tillgångar har ökat mer än de kortfristiga skulderna.

Utöver de bokförda likvida medlen fanns vid årets slut en outnyttjad checkkredit på 250 mnkr för koncernen.

En av de mer övergripande riskerna för koncernen är ränteutvecklingen avseende låneskulden 4 061 mnkr. Koncernens fastighetsbolag, bostadsbolag, energibolag samt vattenbolag har en likartad

storlek på låneskulden. För samtliga bolag finns en räntepolicy som är relaterad till respektive bolags riskbenägenhet. I och med att räntebindingarna följer respektive räntepolicy, hålls riskfaktorn på en så låg nivå som är ekonomiskt försvarbar. För 2018 var den genomsnittliga räntenivån 1,6 % och en ränteförändring med 1 procent under till exempel 2019 skulle innebära en ränteeffekt med 17 mnkr.

Den sammanvägda bilden av risk och kontroll för koncernen är att den har en fortsatt god nivå.

Kommunen

En förutsättning för att kommunallagens bestämmelser om god ekonomisk hushållning ska kunna uppnås är att kommunen har en balanserad likviditet samt att kommunfullmäktiges beslut om internkontroll efterlevs.

Likviditet

Likviditeten beskriver kommunens kortsiktiga betalningsförmåga. Den kan visas som omsättnings-tillgångar i relation till kortfristiga skulder, kassalikviditet. Om måttet är 100 % innebär det att omsättningstillgångarna är lika stora som de kortfristiga skulderna. Ju lägre tal, desto större är risken att likviditetsbrist uppstår.

I kommunens kortfristiga skulder för 2018 (totalt cirka 1 343 mnkr) ingår en semesterlöneskuld på cirka 150 mnkr som troligen inte kommer att omsättas under det närmaste året. Bortsett från semesterlöneskulden uppgår årets kassalikviditet till 71,1 %. Kassalikviditeten påverkas positivt av att kommunen har en outnyttjad checkkredit på 250 mnkr, men jämfört med föregående år är den förbättrad vilket framför allt beror på en ökning av omsättningstillgångarna. Likviditeten har ökat till 318 mnkr, men målsättningen är att den ska ligga runt 100 mnkr.

Kassalikviditet, %	2018	2017	2016
Inklusive semesterskuld	63,2	60,6	62,2
Exklusive semesterskuld	71,1	67,7	69,6

Borgensåtagande och skuldsättning

När en kommun ska bedömas ur ett riskperspektiv är det viktigt att se vilka borgensåtaganden som finns. Varbergs kommun har idag borgensåtagande på 559 mnkr, varav 500 mnkr avser Varbergs Stadshus AB:s lån. Kommunen har en internbank som sköter all in- och utlåning av externa medel till kommunen och till de kommunala bolagen. Det finns skulder för dotterbolagen på 3 211 mnkr via internbanken, vilket är en ökning med 329 mnkr jämfört med föregående år.

Kommunen har en låneskuld för egen verksamhet som uppgår till 350 mnkr. Den negativa Stibor-räntan har inneburit att kommunen kunnat låna med en negativ ränta, vilket har medfört minskad räntekostnad. Trots att den totala skulden har ökat har den totala

räntekostnaden minskat.

Bolagskoncernen har ett negativt kassaflöde som beror på effektivare likviditetshanteringen samt en ökad investeringsverksamhet. De kommunala bolagen följer också i stort sett sina budgetar på ett tillfredsställande sätt och det innebär att kommunen har kontroll över deras verksamhet.

Hanteringen av kommunkoncernens skuldsättning styrs av fullmäktiges finanspolicy med tillhörande tillämpningsanvisningar. De totala skulderna i kommunkoncernen är summan av internbankens skulder samt skulderna i Varbergs Stadshus AB, totalt 4 201 mnkr.

Genomsnittsräntan inklusive derivat är 1,6 % och den genomsnittliga bindningstiden är 1,5 år. Eftersom räntan de senaste åren har sjunkit till rekordlåga nivåer är marknadsvärdena kraftigt negativa för skuldportföljen, då lån och räntederivat tidigare har bundits vid högre nivåer. De negativa marknadsvärdena på lån och derivat innebär ingen risk; de kommer att behållas hela löptiden och undervärdena kommer inte att realiseras i förtid.

Vid sidan av dessa åtaganden har kommunen tecknat en solidarisk borgen för Kommuninvests skulder. Kommunens andel av dessa skulder är 1,0 %.

Uppfyllt balanskravet även i år

Enligt kommunallagens balanskrav måste kommunen ha sin ekonomi i balans och varje räkenskapsår redovisa högre intäkter än kostnader efter att realisationsvinster har räknats bort. Ett positivt resultat krävs för att säkra det egna kapitalet och bygga upp medel för reinvesteringar. Varbergs kommun har uppfyllt balanskravet sedan det infördes år 2000 och har därmed inga negativa balanskravsresultat att reglera från tidigare år.

Årets resultat efter balanskravsjusteringar uppgår till 8 mnkr. Denna nivå är låg men får ses i relation till de finansiella målen och vilken typ av investeringar som skall göras i kommunen fram till år 2030. De finansiella målen inkluderar planerade försäljningar samt exploateringsintäkter och då kommer vissa år att få ett lågt balanskravsresultat.

Balanskravsutredning

Mnkr	Värde
Årets resultat enligt resultaträkning	115,5
Realisationsvinster	-107,5
Årets resultat efter balanskravsjustering	8,0
Medel till resultatutjämningsreserv	0,0
Balanskravsresultat	8,0

Resultatutjämningsreserv

Varbergs kommun har ett, av fullmäktige antaget, regelverk för god ekonomisk hushållning och resultatutjämningsreserv (RUR). Detta regelverk ger kommunen möjlighet att reservera delar av positiva resultat. Tidigare års överskott kan sedan

användas för att jämna ut minskade skatteintäkter enskilda år vid lågkonjunktur. Ingående RUR uppgår till 312,9 mnkr men för 2018 kan ingen ytterligare avsättning göras i och med att balanskravsresultatet är lägre än 1 % av skatter och generella statsbidrag (som enligt beslut av kommunfullmäktige är minsta nivå för att avsättning till RUR ska få ske). Den totala avsättningen får maximalt motsvara 10 % av kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag.

Sammanfattning finansiell analys

Kommunfullmäktige i Varbergs kommun styr verksamheten med ett aktivt arbete utifrån en planeringsmodell som utgår från vision, strategiska målområden, prioriterade mål, prioriterade inriktningar samt finansiella mål. Den sammanfattande bilden av Varberg utifrån ett finansiellt perspektiv är en kommun med mycket god grundekonomi. Detta avspeglas bland annat i en hög soliditet, god budgetföljsamhet och låg utdebitering. Å andra sidan visar den finansiella analysen att den ekonomiska styrkan under de senaste åren har försämrats till följd av höga investeringsnivåer i relation till respektive års resultatnivå. Denna utveckling följer dock antagna planer.

Även kommunkoncernen visar ur ett finansiellt perspektiv en mycket god grundekonomi som med en fortsatt god planering kommer att klara de framtida utmaningarna.

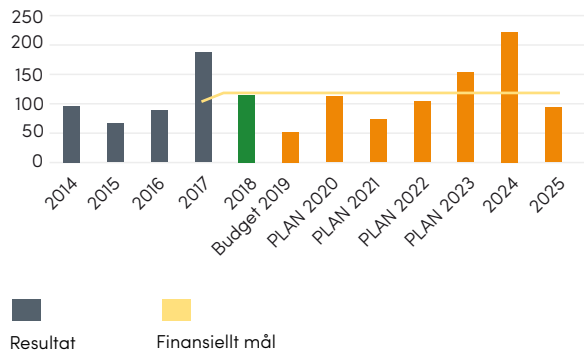
Kommunens ekonomi på sikt

För att klara framtida ekonomiska utmaningar antog kommunfullmäktige, i samband med budget 2018 och plan 2019–2022 samt med viss justering i budget 2019 och plan 2020–2023, nya/justerade finansiella mål.

Den främsta utmaningen under kommande period (2019–2025) blir att klara de finansiella målen samtidigt som behoven av investeringar kan komma att uppgå till 3,4 mdkr. Satsningar på stora investeringar har pågått i kommunen under de senaste åren och fram till 2025 kommer nivån att vara fortsatt hög. Eftersom en hög investeringsnivå påverkar resurserna till löpande drift inom verksamheterna måste en ständig avvägning göras mellan önskvärd storlek på resultat och storlek på planerade investeringar.

De aktuella förutsättningarna ställer krav på översyn av både kvalitet och ekonomi inom kommunens drift. Vid en jämförelse med liknande kommuner i kommun- och landstingsdatabasen Kolada håller Varberg i dagsläget en hög kvalitet inom sina olika verksamheter.

Resultat i relation till finansiellt mål, mnkr

Diagrammet ovan visar kommunens resultat i förhållande till fullmäktiges finansiella mål. För åren 2018–2025 har budget och plan utformats baserat på att kommunen ska nå de finansiella målen om ett genomsnittligt resultat på 120 mnkr/år för perioden 2018–2025.

Avstämning av finansiellt mål 1*

Mnkr	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Finansiellt mål	100	120	120	120	120	120	120	120	120
Budgeterat resultat	121	109	52	114	73	105	154	223	95
Redovisat resultat	188	115							

Genomsnittligt resultat för perioden 2017–2025 är 124 mnkr.

Avstämning av finansiellt mål 2*

%	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Finansiellt mål	59	59	59	59	59	59	59	59	59
Budgeterad soliditet	65	63	57	55	54	55	58	62	59
Redovisad soliditet	66	62							

Genomsnittlig soliditet för perioden 2017–2025 är 59 %.

*Enbart åren 2017–2023 är hanterade i budget 2019 och plan 2020–2023, år 2024–2025 är planeringsunderlag.

Driftsredovisning

Driftredovisningen är den del av kommunens budget som är avsedd för den löpande verksamheten såsom skola, vård och omsorg och mycket mer. Hur pengarna fördelas mellan de olika verksamheterna avgör kommunfullmäktige på hösten inför det aktuella året. Utfallet följs sedan upp under året och rapporteras tillsammans med en prognos för helåret till kommunfullmäktige två gånger. Sammantaget visar nämnderna ett underskott mot budget på 3,3 mnkr vilket motsvarar en försvinnande liten del av den totala budgeten.

Årets budget

I november 2017 fattade kommunfullmäktige beslut om nämndernas driftsramar för 2018. Beslutet innebar en nettobudget på -3 154 mnkr fördelad på kommunfullmäktige, kommunens revisorer och kommunens tio nämnder samt kommungemensamma poster. Budgeten har sedan förändrats under året, genom särskilda beslut, att uppgå till -3 158 mnkr.

Nettokostnaden (intäkter minskat med kostnader) som uppstår i nämndernas drift finansieras sedan av kommunalskatt, kommunalekonomiska utjämningsar och finansnettot (skillnaden mellan ränteintäkter och räntekostnader).

Verksamheternas kostnader och intäkter ökar i måttlig takt

Jämfört med 2017 har nettokostnaden ökat med 2 procent vilket motsvarar lite mer än 50 mnkr. Ökningen är måttlig med tanke på att kommunens verksamhet växer i omfattning och inflationen i december 2018 låg på runt 2 procent.

Den måttfulla ökningstakten kan till stor del förklaras med att kommunen 2017 avsatte ett stort belopp för sluttäckning av Lassabackadeponin samt att det löpande fastighetsunderhållet inte längre kostnadsförs direkt, utan läggs upp på balansräkningen och skrivs av över en längre tid. Tar man bort de jämförelsestörande posterna är ökningstakten mellan 3 och 4 procent vilket stämmer väl överens med ökningstakten av kommunens främsta intäktskälla, kommunalskatten och de kommunalekonomiska utjämningsarna som ökat med ungefär 4 procent.

Nämndernas resultat lite svagare än budgeterat

Av kommunens tio nämnder höll sig fyra inom den budgetram som tilldelats medan sex stycken landade på ett resultat som var sämre än budgeterat. Detta var dock en klar förbättring jämfört med prognosen i delåret.

Kommunstyrelsen visar ett resultat som är något sämre än budget. Bakom den relativt blygsamma avvikelserna på 1,5 mnkr finns flera stora poster som tillsammans tar ut varandra nästan helt. Exploateringsverksamheten, försäljning av arrendetomter i Apelviken samt kostnader för färdtjänst avviker alla negativt mot budget men vägs upp av flera försäljningar av fastigheter som inte varit budgeterade.

Barn- och utbildningsnämndens resultat är betydligt bättre än vad som befarades vid prognosen i delåret. Sammantaget visar nämnden ett underskott som uppgår till 1,3 mnkr vilket främst beror på oförutsedda kostnader vid evakuering av Mariedalsskolan och Bosgårdsskolan.

Socialnämndens resultat är nära den tilldelade budgetramen med ett överskott på 0,6 mnkr. Verksamheten avseende ensamkommande barn, vilken finansieras av statliga medel, visar ett underskott på knappt 8 mnkr på grund av omställningskostnader i samband med kraftigt minskat antal barn och sänkta ersättningsnivåer. Den kommunalt finansierade verksamheten visar motsvarande överskott främst eftersom behovs- och kostnadsökningen inom äldreomsorgen varit lägre än beräknat.

Byggnadsnämndens personalkostnader har ökat under året eftersom personalstyrkan har utökats i syfte att leverera efter uppsatta mål. Intäkterna och budgetramen har inte ökat i samma omfattning vilket genererat ett underskott mot budget på 5,3 mnkr.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har på grund av personalomsättning under året en positiv avvikelse mot budget på 1,5 mnkr. Avvikelsen kommer sig av att personerna som slutat inte fullt ut ersatts under året.

Hamn- och gatunämnden visar ett resultat som är bättre än budget både för den intäktsfinansierade hamnverksamheten och den skattefinansierade verksamheten med gator och allmän plats. Överskottet inom den senare verksamheten beror främst på ett antal större markupplåtelser till byggetableringar. Hamnverksamhetens överskott på 4,4 mnkr beror till största delen på ett starkt år i industrihamnen som generat historiskt höga fartygsintäkter.

Kultur- och fritidsnämnden har för året ett resultat som är 0,3 mnkr sämre än budget. Ingen enskild orsak finns som förklaring men nämnden har under året fattat två beslut om nyttjande av resultatreserv som tillsammans medger ett överskridande av budgetramen med 0,4 mnkr.

Servicenämnden avviker negativt mot budget med 2,2 mnkr. Avvikelsen återfinns inom fastighetsavdelningen som belastats med en nedskrivning i samband med rivningen av Mariedalsskolan. Nedskrivningen uppvägs dock av lägre kapitalkostnader än väntat.

Även de kommungemensamma posterna är något svagare än budget

De kommungemensamma posterna består till största delen av externa kostnader som i sin tur finansieras genom kalkylbelopp som belastar förvaltningarna exempelvis genom personalomkostnadspålägg och internränta. Avvikelsen inom avräkningarna kommer av en för högt budgeterad internränta med 9 mnkr, denna kompenseras genom att alla budgetmedel som avsatts för oförutsedda händelser och drift av nya investeringar inte tagits i anspråk av nämnderna.

Driftsredovisning

Mnkr	Utfall 2018	Budget 2018	Avvikelse
Kommunfullmäktige	-3,6	-3,2	-0,4
Kommunens revisorer	-2,0	-1,8	-0,2
Valnämnd	-0,7	-0,8	0,1
Överförmyndare	-5,4	-5,1	-0,3
Kommunstyrelse	-173,9	-172,4	-1,5
Barn- och utbildningsnämnden	-1 517,9	-1 516,6	-1,3
Socialnämnden	-1 120,6	-1 121,2	0,6
Byggnadsnämnd	-24,1	-18,8	-5,3
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	-9,7	-11,2	1,5
Hamn- och gatunämnden	-101,5	-108,3	6,8
Kultur- och fritidsnämnd	-150,9	-150,6	-0,3
Servicenämnd	-36,3	-34,1	-2,2
Summa nämndernas drift	-3 146,6	-3 144,1	-2,5
Övriga kommungemensamma poster			
Avräkningar såsom pension, internränta, sociala avgifter	-14,5	-6,1	-8,4
Ofördelade budgetmedel	0,0	-7,6	7,6
Summa övriga kommungemensamma poster	-14,5	-13,7	-0,8
Verksamhetens nettokostnad	-3 161,1	-3 157,8	-3,3

Investeringsredovisning

Investeringsbudgeten för året uppgick till drygt 754 mnkr. I budgeten ingick 263 mnkr som överförts från föregående års investeringsbudget samt nytt investeringsutrymme om 59 mnkr efter beslut i kommunfullmäktige under året.

Den samlade nettoutgiften för året var 497 mnkr, vilket kan jämföras med 461 mnkr för 2017. Ökningen mellan åren förklaras bland annat av reinvesteringar i fastigheter, vilka tidigare år redovisats som driftskostnader. Under året användes 66 procent av det budgeterade investeringsutrymmet. Om reinvesteringar i fastigheter exkluderas är motsvarande siffra 62 procent, vilket är i nivå med tidigare års utnyttjningsgrad. Det finns flera orsaker till att det budgeterade investeringsutrymmet inte använts fullt ut. Projekt har bland annat skjutits framåt i tiden på grund av förseningar i detaljplanarbetet, avvaktan på nya budgetbeslut eller att kontrakterade leverantörer inte kunnat möta efterfrågan från kommunen. Högkonjunkturen i bygg- och anläggningsbranschen har medfört en resursbrist hos leverantörer men även inneburit högre anbudspriser och högre byggkostnader i vissa projekt.

Skolfastigheter

Under året har flera stora investeringar gjorts i om- och tillbyggnad av kommunens skolor. Bosgårdsskolan togs i bruk igen under 2018, om- och tillbyggnad av Vidhöge skola och Mariedalsskolan färdigställs under 2019.

Förskolor

Nya förskolan Bumerangen på Brunnsberg invigdes under hösten. Förskolan har sex avdelningar med plats för 120 barn och ersätter förskolorna Bullerbyn och Kärnegården. Planering pågår även för ny förskola i Bua. För detta krävs en ny detaljplan vilken beräknas vara klar hösten 2019. Det förskjutna detaljplanarbetet är en förklaring till att budgeterade investeringsmedel inte nyttjats fullt ut.

Omsorgsverksamheter

Planering pågår för ett nytt särskilt boende i Träslöv. Boendet kommer att ha 60 platser och även inrymma dagverksamhet samt tillagningskök. Detaljplanen har vunnit laga kraft med beräknad byggstart under 2019.

Idrotts- och fritidsanläggningar

Håstens gamla simhall har rivits och kommer att ersättas med en ny bad- och simanläggning. Anläggningen som invigs hösten 2021, inrymmer en 50-metersbassäng, multibassäng, aktivitetsbad och gym och byggs ihop med befintlig ishall för gemensam entré och café. Under projektutvecklingsfasen har kalkylen reviderats och ett nytt budgetbeslut har fattats. Projektet är därmed något fördröjt, vilket förklarar avvikelserna mot årets budget.

Kommunen har även under 2018 investerat i nya motionsspår, en ny konstgräsplan och utrymmen för omklädning. Såväl Lindvallen som Ankarvallen har

fått nya omklädningsrum, på Lindvallen har även klubbhuset byggts om. På Påskbergsvallen har nya löparbanor anlagts.

Övriga förvaltningsfastigheter

I gruppen övriga förvaltningsfastigheter ingår bland annat ny räddningsstation i Tvååker och ombyggnad av plan 1 i stadshus C. Båda projekten avslutas under 2019.

Offentlig plats

Under året färdigställdes flera projekt på offentlig plats. Ett av dessa var Fästningsbadet som under sommaren 2018 var mycket välbesökt. Vid Barnens badstrand anlades samtidigt ett tillgänglighetsbad. I juni invigdes Brunnsparken som fått ett ansiktslyft med ny beläggning, bänkar, planteringar och offentlig konst. Byggnation av Tvååker centralpark har också påbörjats under året.

Gång- och cykelvägar

Hamn- och gatuförvaltningen genomför flera projekt för att främja hållbart resande. Exempel på detta är cykel – bygg om och bygg nytt, cykelservice samt beläggning och belysning av gång- och cykelvägar. Flera av dessa projekt har dock försenats under 2018 då vissa sträckor krävt ytterligare projektering och att det pågått andra projekt i anslutning till platsen.

Kattegattleden är ännu inte helt färdigställd. Trafikverket ansvarar för utbyggnaden, men Varbergs kommun medfinansierar projektet.

Gator och vägar

Ombyggnation av korsningar pågår på olika håll i kommunen för att uppnå ett bättre trafikflöde, ökad säkerhet för oskyddade trafikanter och bättre miljö. Under året har delprojekt Kattegattsvägen/Södra vägen/Almers väg avslutats.

Varbergs kommun äger och förvaltar 34 broar i varierande storlek och skick. Planering pågår med bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas och hur dessa åtgärder ska prioriteras. Renovering och ny gestaltning kommer utföras under 2019 och 2020.

Inventarier

De medel som i budget avsätts för inköp av inventarier ska dels gå till färdigställda anläggningar, dels till mindre verksamhetsinvesteringar. De senaste åren har flera förskolor och skolor byggts eller byggts om, vilket medfört behov av inventarier. Medel har även avsatts till utemiljöer på förskolor och grundskolor.

Hamnanläggningar

Renovering av hamnens pirhuvud har delvis fortsatt under 2018 och arbetet på Klövenpiren förväntas vara

helt klart 2019. Arbetet på Fästningspirens pirhuvud har däremot pausats under tiden som Fästningsbadet byggts, men återupptas under våren 2019.

Inom ramen för kommunens stadsutvecklingsprojekt kommer Farehamnen att byggas ut med nya kajplatser för att ersätta den äldre industrihamnen som försvinner i samband med att Västerport byggs. Hamnen ska stå klar 2022.

Mark- och fastighetsförvärv

Kommunfullmäktige avsätter årligen medel till förvärv av strategisk mark, för framtida exploateringar eller för inlösen vid infrastrukturella projekt. Under 2018 har kommunen gjort betydande markförvärv. I början av året genomfördes köpet av Preemmacken i centrala Varberg. Fastigheten används som bussstation fram till dess att Varbestunneln och den nya järnvägsstationen står klar.

Den negativa budgetavvikelsen består i ett tidigare inköp av mark i Himle, vilket kommer att mötas av motsvarande överskott 2019 då inköpet är budgeterat.

Reinvesteringar i fastigheter

Från och med 2018 redovisas periodiskt underhåll av fastigheter som reinvesteringar. Ett normalt reinvesteringsbehov är ca 150 kr/m² och år. I investeringsbudgeten har därför en årlig utgiftspost om 55 mnkr till 70 mnkr avsatts under planperioden. För åren 2018 och 2019 finns även ett utökad underhållsbehov i några av kommunens fastigheter.

Förstudier

Årets utgifter för förstudier till kommande investeringar uppgick till totalt 6,3 mnkr. De mest omfattande förstudierna under året avsåg stadshus A, Varbergs räddningsstation samt förskolorna Vidhöge och Snickerns.

Investeringsområde, mnkr	Nettoutgift 2018	Budget 2018	Budget- avvikelse	Projekt- prognos	Projekt- kalkyl
Skolfastigheter	-77,5	-93,2	15,7		
varav <i>Mariedalsskolan</i>	-29,1	-42,0	12,9	-42,0	-42,0
varav <i>Bosgårdsskolan</i>	-24,1	-24,8	0,7	-67,3	-67,3
varav <i>Vidhögeskolan</i>	-23,5	-25,4	1,9	-34,7	-34,7
Förskolor	-41,8	-81,8	40,1		
varav <i>Bumerangen (Kärnegårdens förskola)</i>	-30,5	-30,5	0,0	-56,9	-57,2
Omsorgsverksamheter	-8,3	-55,2	46,9		
varav <i>särskilt boende Träslöv</i>	-8,3	-50,2	41,9	-194,4	-194,4
Idrotts- och fritidsanläggningar	-77,8	-156,0	78,3		
varav <i>bad- och simanläggning Håsten</i>	-26,6	-88,7	62,2	-435,5	-435,5
varav <i>Ankarvallen omklädnings varav upprustning Lindvallen</i>	-16,7	-19,6	2,9	-27,0	-25,0
varav <i>upprustning Lindvallen</i>	-14,5	-15,0	0,5	-16,1	-16,1
Övriga förvaltningsfastigheter	-33,3	-50,1	16,8		
varav <i>Tvååker räddningsstation</i>	-11,0	-21,1	10,1	-25,0	-25,0
Offentlig plats	-22,5	-49,8	27,2		
Gång- och cykelvägar	-5,5	-27,7	22,2		
Gator och vägar	-16,7	-27,2	10,5		
Inventarier	-26,3	-37,7	11,5		
Hamnanläggningar	-6,1	-29,2	23,0		
varav <i>Pirhuvud</i>	-5,1	-13,3	8,2	-38,0	-38,0
Mark- och fastighetsförvärv					
Reinvesteringar i fastigheter	-78,8	-75,0	-3,8		
Förstudier	-6,3	0,0	-6,3		
Totalt	-497,4	-754,4	257,0		

Exploateringsredovisning

Exploatering innebär att omvandla råmark till färdiga bostads- eller verksamhetsområden. De senaste åren har kommunens exploateringsverksamhet varit hårt belastad eftersom efterfrågan på bostads- och verksamhetstomter är hög.

Kommunens exploateringsverksamhet är en viktig beståndsdel av det arbete som sker för att öka antalet bostäder i kommunen och möjliggöra fler företags-etableringar. Processen startar med utarbetande av programområde och detaljplaner. Efter samråd, granskning och antagande kan anläggningsarbetet starta. Om markområdena ägs av kommunen avslutas processen med markanvisning och/eller tomtförsäljning. I övriga fall avslutas processen med besiktning, uppföljning och slutreglering av avtal med privat exploatör. Efterfrågan på bostads- och verksamhetstomter i Varberg är fortsatt hög.

Exploatering 2018

Under 2018 har pågående exploateringsprojekt haft lägre utgifter än föregående år. Orsaken är att en större andel av de pågående projekten befinner sig i processens tidiga skeden snarare än i en genomförandefas. Då är utgifterna lägre än när anläggningsarbetet tar fart. Antalet registrerade pågående projekt under året var lika många som under föregående år. Vid förra årsskiftet avslutades 13 projekt, men under 2018 har 13 nya projekt öppnats. Vid bokslut 2018 avslutades fyra projekt och kvar fanns därefter 84 registrerade projekt.

Kommunala projekt

Planprogrammet för Västerport blev godkänt våren 2018 och detaljplan för etapp 1 av området håller på att arbetas fram. Markanvisning beräknas ske 2020 och planerad byggstart för den första delen är år 2021.

Fyra större markanvisningar/försäljningar av kommunala markområden i Varberg, Tvååker och Värö är genomförda under året.

Detaljplanen för verksamhetsområdet Holmagärde antogs under 2018 och projekteringsarbetet är i sin slutfas.

Externa projekt

Flera externa projekt färdigställdes eller var i slutskedet av sin utbyggnad under 2018, både områden för bostadsbyggnad i Tvååker och Trönninge och område för handelsverksamhet i Lassabacka. För dessa har exploatörerna erlagt ersättning för utbyggnaden av allmän plats.

I områdena Bläshammar och Trönningenas har detaljplaner vunnit laga kraft 2018 och utbyggnad planeras ske under 2019.

Detaljplanen för fortsättningen på Träslövs Trädgårdsstad har också vunnit laga kraft. Inom området kommer även ett nytt kommunalt äldreboende att byggas. Det här området är det första där exploatören själv kommer att hålla i utbyggnaden av allmän plats.

Exploateringsresultat 2018

Under 2018 har försäljningar och markanvisningar medfört intäkter på 31,7 mnkr till resultaträkningen. Samtidigt har kostnader på 7,6 mnkr lyfts till resultatet. Dessa kostnader motsvarar de belopp som hittills är betalda för flytt och markförläggning av elledning vid Holmagärde. Nettointäkten på 24,1 mnkr ligger väl i fas med de prognoser som är gjorda under 2018, men 33 mnkr lägre än vad som budgeterades för 2018. Avvikelsen beror på att en större budgeterad försäljning har fördröjts och att den resultatförda kostnaden på Holmagärde inte var budgeterad.

Under året har också anläggningar för 51,9 mnkr förts från exploateringsredovisningen till anläggningsreskontran. Av dessa är anläggningar till ett värde av 30,9 mnkr från extern exploatering, vilket medför att anläggningarnas framtida avskrivningar täcks av exploatörernas ersättningar för allmän plats. De övriga anläggningarna är resultat av utbyggnad av kommunala markområden, vars framtida avskrivningar bekostas av skattemedel.

Mnkr	Ingående balans	Inkomster	Utgifter	Avslut mot resultaträkning	Avslut mot balansräkning*	Utgående balans
Bostadsmark	-125,0	57,7	-59,6	-26,4	21,8	-131,4
Verksamhetsmark	-35,7	22,7	-14,3	3,3	-1,3	-25,2
Tomtlager	-9,4	1,3	0,0	-1,0	0,0	-9,1
Totalt	-170,1	81,8	-73,9	-24,1	20,5	-165,7

*Avser anläggningstillgångar och periodiserade investeringsbidrag.

Kommunens samlade verksamhet

I detta avsnitt ges en samlad bild av vilka som bedriver kommunal verksamhet i Varberg samt en beskrivning av årets ekonomiska flöden mellan kommunen och de kommunala bolagen.

Utförare av kommunens verksamhet

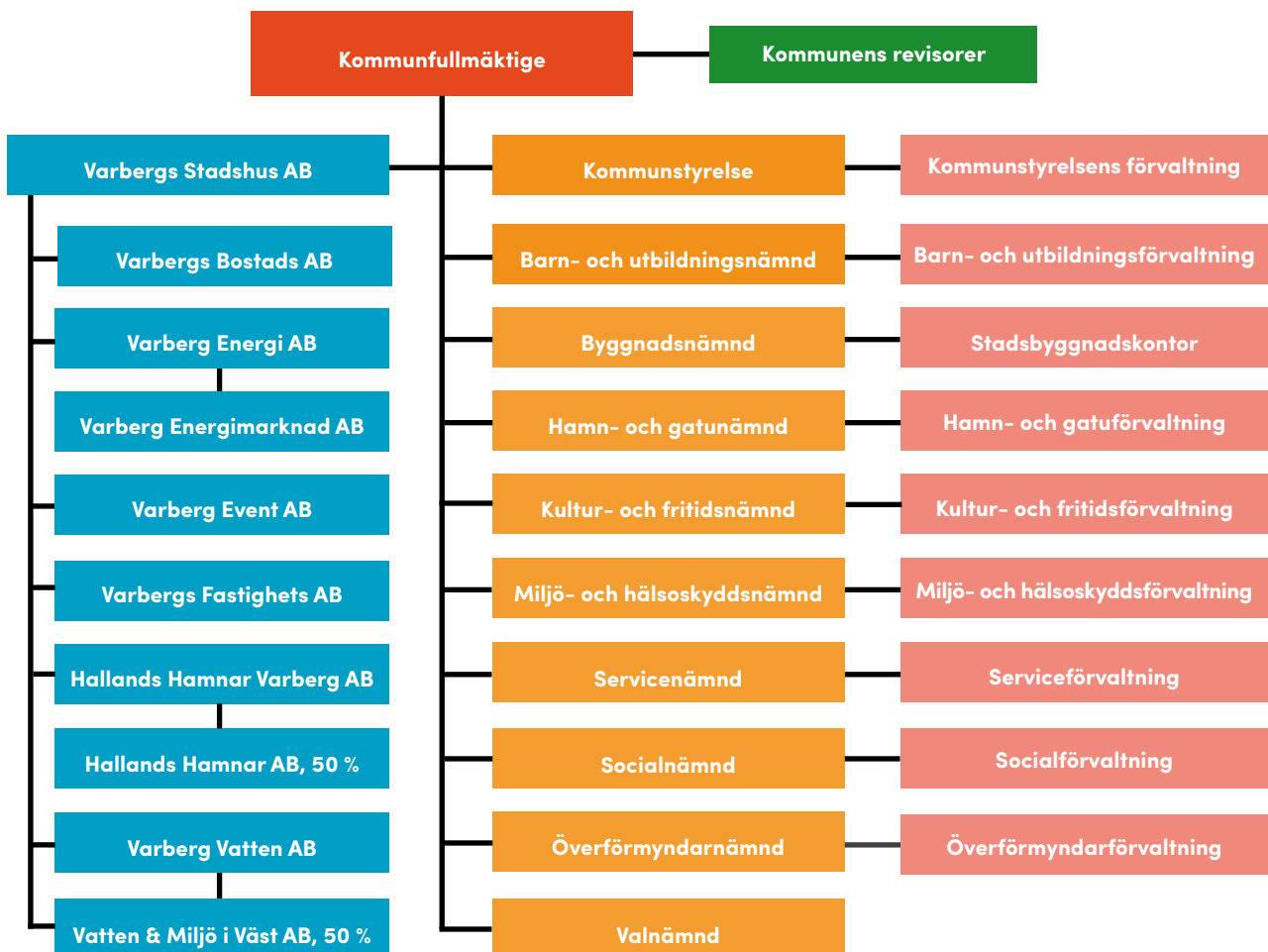
För att servicen till kommuninvånarna ska vara så god som möjligt och utföras så effektivt som möjligt bedrivs den kommunala verksamheten i olika driftsformer. Utförarna är kommunkoncernen, olika kommunala uppdragsföretag, kommunalförbundet Räddningstjänsten Väst och två olika samverkansnämnder.

Kommunkoncernen består av nämnder och bolag som kommunen äger (helt eller delvis). Till de kommunala uppdragsföretagen räknas ett antal privata företag och föreningar.

Personalförhållanden i kommunkoncernen

Kommunkoncernen har under året i medeltal haft 4 954 anställda omräknat till heltidsanställningar. Av alla som är anställda inom koncernen är det 95 procent som har kommunen som sin arbetsgivare. Bland dem som är anställda i ett kommunalt bolag arbetar de flesta på Varberg Energi AB, tätt följt av Varbergs Bostads AB. Dessa bolag har drygt 100 anställda var, vilket är betydligt fler än de övriga bolagen. I primärkommunen är 81 procent av de anställda kvinnor. Motsvarande siffra i bolagskoncernen uppgår till 36 procent.

Kommunens organisation 2018

Fortsatt stark ekonomi i kommunkoncernen

Kommunkoncernens resultat för 2018 uppgår till 238 mnkr, vilket är högre än de två föregående åren. Resultaten de senaste två åren innehåller en stor andel reavinster kopplade till försäljning av anläggningstillgångar, vilket gör att de ligger en bit över en normal nivå. För en närmre genomgång av kommunkoncernens finansiella ställning; se förvaltningsberättelsens finansiella analys där varje avsnitt inleds med kommunkoncernen.

Soliditeten ligger på en i stort sett oförändrad nivå, trots att extern upplåning krävs för att finansiera den intensiva investeringsfas som koncernen befinner sig i. Investeringsvolymen har fortsatt ökat i både primärkommunen och bolagskoncernen vilket har gjort att nivån för första gången uppgår till över en miljard kronor.

Interna transaktioner i kommunkoncernen

Tabellen avseende mellanhavande visar hur de ekonomiska flöden som finns inom kommunkoncernen har sett ut under 2018. Kommunen har även 2018 köpt mer från sina kommunala bolag än genomsnittet de senaste åren, vilket beror på att de investeringar som Varbergs Fastighets AB genomför åt kommunen fortsatt genererat höga summor. Lånen från kommunen till bolagen har stigit eftersom alla kommunala bolag som sedan tidigare lånat pengar av kommunens internbank, har ökat sina lån.

Finansiella nyckeltal för kommunkoncernen

	2018	2017	2016
Årets resultat, mnkr	238	216	86
Soliditet, exklusive ansvarsförbindelse, %	36%	38%	39%
Soliditet, inklusive ansvarsförbindelse, %	25%	24%	24%
Investeringsvolym, mnkr	1 238	945	978
Självfinansieringsgrad, %	49%	58%	47%
Kassalikviditet, %	60%	57%	54%

Mellanhavanden inom kommunkoncernen

Mnkr	Försäljning		Lån		Borgen	
	Köpare	Säljare	Givare	Mottagare	Givare	Mottagare
Varbergs kommun	319	196	3 211		500	
Varbergs Stadshus AB	3	0				500
Varbergs Bostads AB	131	24		819		
Varberg Energi AB (koncern)	32	100		794		
Varberg Event AB	8	6				
Varbergs Fastighets AB	41	240		708		
Hallands Hamnar Varberg AB	24	1				
Varberg Vatten AB	44	35		890		
Mnkr	Finansiella poster		Ägartillskott/driftsbidrag		Koncernbidrag	
	Kostnad	Intäkt	Givare	Mottagare	Givare	Mottagare
Varbergs kommun		73	6			
Varbergs Stadshus AB	3		68			6
Varbergs Bostads AB	18			36	46	
Varberg Energi AB (koncern)	26				10	
Varberg Event AB				6		9
Varbergs Fastighets AB	16				12	
Hallands Hamnar Varberg AB				12	12	
Varberg Vatten AB	10			20		65

Kommunkoncernen

Kommunens nämder

Kommunfullmäktige
Kommunens revisorer
Valnämnd
Överförmyndarnämnd (delad med Falkenbergs kommun)
Kommnustyrelse
Barn- och utbildningsnämnd
Socialnämnd
Byggnadsnämnd
Miljö- och hälsoskyddsnämnd
Hamn- och gatunämnd
Kultur- och fritidsnämnd
Servicenämnd

Kommunens bolag

Varbergs Stadshus AB	100%
Varbergs Bostads AB	100%
Varberg Energi AB	100%
Varberg Energimarknad AB	100%
Varberg Event AB	100%
Varbergs Fastighets AB	100%
Hallands Hamnar Varberg AB	100%
Hallands Hamnar AB	50%
Varberg Vatten AB	100%
Vatten och Miljö i Väst AB (VIVAB)	50%

Kommunala uppdragsföretag

Samägda företag utan betydande inflytande från kommunen

Kommuninvest ekonomisk förening	1%
Södra Skogsägarna ek. förening	<1%
Varbergsortens elkraft ek. förening	4%
Kommunassurans Syd Försäkrings AB	2%
Inera AB	<1%

Vård och omsorg >12 mnkr

Vardaga Äldreomsorg AB	49,9 mnkr
Norlandia Omsorg AB	35,1 mnkr
Hallands Carecenter AB	14,4 mnkr

Förskola >7 mnkr

Pilgläntans personalkooperativ	9,3 mnkr
Montessoriskolan föräldrakooperativ	9,3 mnkr
Fyrens förskola (Havsbris AB)	9,3 mnkr
Påskbergets personalkooperativ	8,2 mnkr
Västanvindens personalkooperativ	7,3 mnkr
Breareds personalkooperativ	7,2 mnkr
Kullerbyttans förskola	7,1 mnkr

Friskolor definieras inte som kommunala entreprenader även om de har kommunal finansiering, eftersom de tillkommer genom avtal med staten.

Samverkansnämnder och kommunalförbund

Samverkansnämnder

Hjälpmedelnsnämnd
Patientnämnd

Kommunalförbund

Räddningstjänsten Väst

Ekonomisk redovisning

Barnens badstrand var välbesökt under sommaren som bjöd på många dagar med värme och sol.

Resultaträkning

Mnkr	Not	Kommunen 2018	Kommunen 2017	Koncernen 2018	Koncernen 2017
Verksamhetens intäkter	1	846,8	816,1	1 989,4	1 796,3
Verksamhetens kostnader	2	-3 825,2	-3 773,1	-4 616,8	-4 428,8
Upplösning av infrastrukturell investering	3	-17,5	-17,5	-17,5	-17,5
Avskrivningar	4	-164,8	-133,7	-372,7	-327,5
Verksamhetens nettokostnad		-3 160,7	-3 108,2	-3 017,6	-2 977,6
Skatteintäkter	5	2 805,9	2 733,8	2 805,9	2 733,8
Generella statsbidrag och utjämning	6	449,5	395,4	449,5	395,4
Finansiella intäkter	7	83,9	98,6	91,2	19,6
Finansiella kostnader	8	-63,1	-69,5	-67,0	-72,2
Resultat före skatter och extraordinära poster		115,5	50,1	262,0	99,0
Extraordinära intäkter	18		138,1		138,1
Skattekostnader				-0,2	-0,2
Uppskjuten skatt				-23,8	-20,8
ÅRETS RESULTAT	24	115,5	188,2	238,0	216,1

Kassaflöde

Mnkr	Not	Kommunen 2018	Kommunen 2017	Koncernen 2018	Koncernen 2017
Löpande verksamhet					
Årets resultat		115,5	188,2	238,0	216,1
Likviditetspåverkande förändring av avsättningar		13,8	-15,0	-23,5	-44,1
Justering för ej likviditetspåverkande poster	9	194,2	44,3	376,1	273,6
<i>Medel från verksamhet före förändring av rörelsekapital</i>		323,4	217,5	590,6	445,7
Förändring kortfristiga fordringar		-40,0	137,3	-94,4	68,4
Förändring förråd och exploateringsområden		-50,2	-29,4	-2,4	-7,4
Förändring kortfristiga skulder		72,6	-23,9	93,7	-4,3
Kassaflöde från den löpande verksamheten		305,8	301,4	587,6	502,4
Investeringsverksamhet					
Investering i materiella anläggningstillgångar		-518,8	-472,5	-1 237,6	-944,5
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		21,4	12,4	55,0	13,7
Investering i finansiella anläggningstillgångar				-3,2	
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar					2,7
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-497,5	-460,2	-1 185,8	-928,1
Finansieringsverksamhet					
Förändring av långfristiga skulder		529,7	491,0	581,5	541,5
Förändring av långfristiga fordringar		-329,5	-250,6	1,8	5,5
Förändring av pensionsmedelsportfölj			64,8		64,8
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		200,3	305,2	583,3	611,8
ÅRETS KASSAFLÖDE		8,6	146,4	-14,9	186,0
Likvida medel vid årets början		310,4	164,0	425,0	238,9
Likvida medel vid årets slut		319,0	310,4	410,1	425,0
Förändring likvida medel		8,6	146,4	-14,9	186,0

Balansräkning

Mnkr	Not	Kommunen 2018	Kommunen 2017	Koncernen 2018	Koncernen 2017
Tillgångar					
Mark, fastigheter och anläggningar	10	3 259,1	2 840,9	6 223,3	5 427,4
Inventarier	11	167,2	160,6	2 058,8	1 952,6
Aktier och andelar	12	327,0	327,0	71,0	67,8
Långfristiga fordringar	13	3 217,6	2 888,2	12,7	14,5
Summa anläggningstillgångar		6 971,0	6 216,7	8 365,8	7 462,3
Bidrag till statlig infrastruktur	3	263,1	280,7	263,1	280,7
Förråd och exploateringsområden	14	177,0	175,2	185,6	183,2
Kortfristiga fordringar	15	352,5	312,9	542,5	448,1
Likvida medel	16	319,0	310,4	410,1	425,0
Summa omsättningstillgångar		848,5	798,4	1 138,2	1 056,4
Summa tillgångar		8 082,6	7 295,8	9 767,2	8 799,3
Eget kapital och skulder					
<i>Eget kapital</i>					
Årets resultat	17	115,5	188,2	238,0	216,1
Resultatutjämningsreserv	17	312,9	312,9	312,9	312,9
Övrigt eget kapital	17	2 606,0	2 417,7	2 993,6	2 777,0
Summa eget kapital		3 034,3	2 918,9	3 544,5	3 306,0
Avsättningar	18	595,5	561,5	812,4	758,2
<i>Skulder</i>					
Långfristiga skulder	19	3 109,6	2 498,1	3 825,8	3 200,5
Kortfristiga skulder	20	1 343,2	1 317,3	1 584,6	1 534,6
Summa skulder		4 452,8	3 815,5	5 410,4	4 735,1
Summa skulder och eget kapital		8 082,6	7 295,8	9 767,2	8 799,3
Ansvarsförbindelse					
Ålderspension före 1998	21	1 122,4	1 157,0	1 122,4	1 157,0
Visstidspension PBF	22	3,2	8,1	3,2	8,1
Borgensåtaganden	23	559,2	560,0	59,2	60,0

Noter

Mnkr

NOT 1 Verksamhetens intäkter	Kommunen 2018	Kommunen 2017	Koncernen 2018	Koncernen 2017
Försäljning av varor och tjänster	110,1	93,8	802,8	414,0
Taxor och avgifter	145,7	139,3	313,4	280,3
Hyror och arrenden	93,9	96,3	375,8	370,8
Bidrag	319,6	332,8	315,2	327,7
Övriga intäkter		0,7	41,6	269,3
Aktiverade interna intäkter avseende investering och exploatering	38,5	42,0	50,0	59,9
Jämförelsestörande intäkter ¹	139,0	111,3	90,6	74,2
Summa verksamhetens intäkter	846,8	816,1	1 989,4	1 796,3
<i>¹Återbetalade bidrag</i>	-0,3	-0,1	-0,3	-0,1
<i>Försäljning av anläggningstillgång</i>	107,5	99,9	59,2	62,8
<i>Försäljning av exploateringstillgång</i>	31,7	11,5	31,7	11,5
NOT 2, Verksamhetens kostnader	Kommunen 2018	Kommunen 2017	Koncernen 2018	Koncernen 2017
Löner	-1 652,1	-1 562,4	-1 773,9	-1 680,5
Sociala avgifter	-543,9	-519,3	-584,6	-549,6
Pensionskostnader	-161,2	-148,3	-176,6	-160,8
Köp av huvudverksamhet	-659,9	-635,2	-659,9	-635,2
Lämnade bidrag	-111,0	-111,6	-106,7	-106,6
Lokal och fastighetskostnader	-183,6	-222,7	-211,5	-261,5
Bränsle / Energi	-55,3	-51,3	-32,7	-21,9
Förbrukningsmaterial	-132,8	-137,1	-131,8	-137,1
Transport och resor	-75,2	-71,1	-75,2	-71,0
Handelsvaror			-311,1	-192,8
Övriga kostnader	-248,1	-228,7	-549,1	-526,5
Jämförelsestörande kostnader ¹	-2,1	-85,5	-3,9	-85,5
Summa verksamhetens kostnader	-3 825,2	-3 773,1	-4 616,8	-4 428,8
<i>¹Försäljning/utrangering av anläggningstillgång</i>	-4,4	-4,7	-6,3	-4,7
<i>Försäljning/avslut av exploateringstillgång</i>	-7,6	-12,9	-7,6	-12,9
<i>Återställning av deponier</i>	10,0	-67,9	10,0	-67,9

NOT 3 Upplösning av infrastrukturell investering

Upplösningen avser den av kommunfullmäktige, med stöd av lag 2009:47, beslutade medfinansieringen av järnvägstunnel under Varberg på västkustbanan. Medfinansieringsbeloppet som beslutades 2009, uppgår till 290 mnkr och löses upp under 25 år. Under 2017 beslutade kommunfullmäktige om ett tillägg till medfinansieringen på 101 mnkr. Tillägget löses upp på 17 år för att få samma sluttid som det ursprungliga beloppet.

	Kommunen 2018	Kommunen 2017	Koncernen 2018	Koncernen 2017
Beslutad medfinansiering	391,0	391,0	391,0	391,0
Upplöst tidigare år	-110,3	-92,8	-110,3	-92,8
Årets upplösning	-17,5	-17,5	-17,5	-17,5
Återstår att lösa upp	263,1	280,7	263,1	280,7

NOT 4 Avskrivningar

	Kommunen 2018	Kommunen 2017	Koncernen 2018	Koncernen 2017
Byggnader och tekniska anläggningar	-129,1	-109,8	-226,7	-203,4
Maskiner och inventarier	-29,0	-23,8	-139,3	-122,4
Nedskrivningar	-6,7		-6,7	-1,8
Summa avskrivningar	-164,8	-133,7	-372,7	-327,5

NOT 5 Skatteintäkter

	Kommunen 2018	Kommunen 2017	Koncernen 2018	Koncernen 2017
Preliminära skatteintäkter	2 818,8	2 743,2	2 818,8	2 743,2
Preliminär slutavräkning innevarande år	-3,8	-12,6	-3,8	-12,6
Definitiv slutavräkning föregående år	-9,1	3,2	-9,1	3,2
Summa skatteintäkter	2 805,9	2 733,8	2 805,9	2 733,8

NOT 6 Generella statsbidrag och utjämnings

	Kommunen 2018	Kommunen 2017	Koncernen 2018	Koncernen 2017
Inkomstutjämnings	436,2	410,6	436,2	410,6
Regleringsbidrag/-avgift	9,9	-0,6	9,9	-0,6
Kommunal fastighetsavgift	128,2	118,6	128,2	118,6
Kostnadsutjämnings	-87,0	-86,4	-87,0	-86,4
LSS-utjämnings	-64,8	-73,4	-64,8	-73,4
Generella bidrag	27,0	26,6	27,0	26,6
Summa generella statsbidrag och utjämnings	449,5	395,4	449,5	395,4

NOT 7 Finansiella intäkter

	Kommunen 2018	Kommunen 2017	Koncernen 2018	Koncernen 2017
Ränteintäkter	69,6	71,4	11,3	5,7
Borgensavgift	14,3	13,7		
Övriga finansiella intäkter		13,5	79,9	13,8
Summa finansiella intäkter	83,9	98,6	91,2	19,6

NOT 8 Finansiella kostnader	Kommunen 2018	Kommunen 2017	Koncernen 2018	Koncernen 2017
Räntekostnader	-62,3	-68,6	-66,2	-68,5
Övriga finansiella kostnader	-0,9	-0,9	-0,9	-3,7
Summa finansiella kostnader	-63,1	-69,5	-67,0	-72,2

NOT 9 Ej likviditetspåverkande poster	Kommunen 2018	Kommunen 2017	Koncernen 2018	Koncernen 2017
Förändring avsättningar	20,2	47,4	95,2	104,4
Avskrivningar och nedskrivningar	156,4	133,7	372,7	327,5
Förändring av bidrag till statlig infrastruktur		-83,5		-83,5
Övriga ej likviditetspåverkande poster	17,6	-53,4	-91,8	-74,8
Summa ej likviditetspåverkande poster	194,2	44,3	376,1	273,6

NOT 10 Mark, fastigheter och anläggningar	Kommunen 2018	Kommunen 2017	Koncernen 2018	Koncernen 2017
Redovisat värde vid årets början	2 840,9	2 478,1	5 427,4	5 008,1
Investeringar	483,6	413,1	1 007,6	671,9
Redovisat värde av avyttrat eller utrangerat	-20,4	-12,1	-54,1	-13,4
Nedskrivningar	-6,7	0,0	-6,7	-1,8
Avskrivningar	-129,1	-109,9	-226,5	-203,4
Överföring till eller från annat slag av tillgång	47,4	18,4	32,1	-87,4
Övriga förändringar	43,5	53,4	43,5	53,4
Utgående balans	3 259,1	2 840,9	6 223,3	5 427,4
<i>Avskrivningstid</i>	<i>3-60 år</i>	<i>5-100 år</i>	<i>3-60 år</i>	<i>5-100 år</i>

Linjär avskrivning tillämpas för alla tillgångar, utom hamnanläggningar som löper med annuiteter på 20-50 år.

NOT 11 Inventarier	Kommunen 2018	Kommunen 2017	Koncernen 2018	Koncernen 2017
Redovisat värde vid årets början	160,6	121,5	1 952,6	1 693,8
Investeringar	35,3	59,4	230,0	272,6
Redovisat värde av avyttrat eller utrangerat	-1,0	-0,2	-1,0	-0,3
Avskrivningar	-29,0	-23,8	-139,5	-122,3
Överföring till eller från annat slag av tillgång	1,3	3,7	16,6	108,9
Utgående balans	167,2	160,6	2 058,8	1 952,6
<i>Avskrivningstid</i>	<i>3-15 år</i>	<i>3-15 år</i>	<i>3-15 år</i>	<i>3-15 år</i>

Linjär avskrivning tillämpas på alla inventarier.

EKONOMISK REDOVISNING

NOT 12 Aktier och andelar	Kommunen 2018	Kommunen 2017	Koncernen 2018	Koncernen 2017
<i>Aktier</i>				
Varbergs Stadshus AB	269,7	269,7		
Iniera AB	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>Andelar</i>				
Kommuninvest ekonomisk förening	54,4	54,4	54,4	54,4
Kommunassurans syd	2,3	2,3	2,3	2,3
Övriga andelar	0,6	0,6	14,3	11,1
Summa aktier och andelar	327,0	327,0	71,0	67,8

NOT 13 Långfristiga fordringar	Kommunen 2018	Kommunen 2017	Koncernen 2018	Koncernen 2017
Kommuninvest ekonomisk förening	6,4	6,4	6,4	6,4
VA-lån	0,1	0,1	0,1	0,1
Varbergs Bostads AB	819,5	669,7		
Varberg Energi AB	794,5	744,7		
Varbergs Fastighets AB	707,5	677,7		
Varberg Vatten AB	889,7	789,8		
Övrig utlåning			6,3	8,0
Summa långfristiga fordringar	3 217,6	2 888,2	12,7	14,5

NOT 14 Förråd och exploateringsområden	Kommunen 2018	Kommunen 2017	Koncernen 2018	Koncernen 2017
<i>Förråd</i>				
Övrigt förråd			8,6	8,1
<i>Exploateringsområden</i>				
Bostadsmark	131,4	125,0	131,4	125,0
Verksamhetsmark	25,2	35,7	25,2	35,7
Färdigexploaterad mark	9,1	9,4	9,1	9,4
Pågående arbete	11,2	5,1	11,2	5,1
Summa förråd och exploateringsområden	177,0	175,2	185,6	183,2

NOT 15 Kortfristiga fordringar	Kommunen 2018	Kommunen 2017	Koncernen 2018	Koncernen 2017
Fakturafordringar	75,6	53,6	224,3	164,5
Fordran på staten avseende fastighetsavgift	92,5	76,9	92,5	76,9
Momsavräkning	64,8	57,9	64,8	57,9
Förutbetalda kostnader/upplupna intäkter	117,0	112,3	132,5	133,5
Övriga kortfristiga fordringar	2,6	12,1	28,3	15,3
Summa kortfristiga fordringar	352,5	312,9	542,5	448,1

NOT 16 Likvida medel	Kommunen 2018	Kommunen 2017	Koncernen 2018	Koncernen 2017
Summa likvida medel	319,0	310,4	410,1	425,0

Kommunen och de kommunala bolagen har avtal om finansiella tjänster med Varbergs Sparbank AB. Avtalet omfattar sedvanliga banktjänster inklusive hantering av likvida medel via koncernkonto. Koncernkredit uppgår till 250 mnkr.

NOT 17 Eget kapital	Kommunen 2018	Kommunen 2017	Koncernen 2018	Koncernen 2017
Årets resultat	115,5	188,2	238,0	216,1
Resultatutjämningsreserv	312,9	312,9	312,9	312,9
Övrigt eget kapital	2 606,0	2 417,7	2 993,6	2 777,0
Summa eget kapital	3 034,3	2 918,9	3 544,5	3 306,0

NOT 18 Avsättningar	Kommunen 2018	Kommunen 2017	Koncernen 2018	Koncernen 2017
Pensionsavsättning¹				
Ingående avsättning	129,9	115,9	129,9	115,9
varav Exklusive ÖK-SAP	113,3	102,3	113,3	102,3
ÖK-SAP	0,3	1,4	0,3	1,4
OPF-KL	1,5	0,9	1,5	0,9
PBF	14,7	10,5	14,7	10,5
Enskilt avtal	0,1	0,7	0,1	0,7
Nya förpliktelser under året	26,7	19,9	26,7	19,9
varav Nyintjänad pension	15,1	15,8	15,1	15,8
Ränte- och basbeloppsuppräknings	3,5	3,1	3,5	3,1
Pension till efterlevande	2,9	1,4	2,9	1,4
Övrigt	5,1	-0,5	5,1	-0,5
Årets utbetalningar	-4,1	-5,8	-4,1	-5,8
Utgående pensionsavsättning	152,6	129,9	152,6	129,9
varav Exklusive ÖK-SAP	133,6	113,3	133,6	113,3
ÖK-SAP	5,6	0,3	5,6	0,3
OPF-KL	1,9	1,5	1,9	1,5
PBF	11,5	14,7	11,5	14,7
Enskilt avtal		0,1		0,1
Aktualiseringsgrad	97%	97%	97%	97%
Antal politiker med visstidsförordnande	4	4	4	4
Antal tjänstemän med visstidsförordnande	0	0	0	0

¹Förpliktelsen är genom försäkring minskad med 26,9 mnkr exklusive löneskatt. Försäkringen avser anställda med inkomst på 7,5 till 8,5 inkomstbasbelopp. Försäkringen sades upp 2011. Överskottsfonden i försäkringen uppgår till 3,5 mnkr.

Extra pensionsavsättning²				
Ingående extraavsättning		138,1		138,1
Upplösning av extraavsättning		-138,1		-138,1
Utgående extraavsättning		0,0		0,0

²Kostnaderna för pensioner inom ansvarsförbindelsen kommer att öka de närmaste åren. Det överskott som uppstått vid avstämning av kostnader avseende arbetsgivaravgifter, pensionsavgifter och avtalsförsäkringar, i jämförelse med reserverade medel från det generella personalomkostnadspåslaget, har därför avsatts under åren 2009-2011 för att täcka en del av dessa ökade kostnader. Under 2017 beslutades att lösa upp extraavsättningen helt.

EKONOMISK REDOVISNING

NOT 18 Avsättningar forts.	Kommunen 2018	Kommunen 2017	Koncernen 2018	Koncernen 2017
Avsättning för återställande av deponier³				
Ingående avsättning	78,3	26,2	78,3	26,2
Avsättning	-10,0	63,8	-10,0	63,8
Förändring av nuvärde	1,3	4,3	1,3	4,3
lanspråktaga avsättningar	-5,9	-16,1	-5,9	-16,1
Utgående avsättning	63,7	78,3	63,7	78,3

³För att kunna möta framtida åtaganden för återställande av deponierna i Tjärby, Karl-Gustav, Lassabacka och Veddige har sammanlagt 63,7 mnkr avsatts. Vatten och Miljö i Väst AB, som ansvarar för återställandet, kommer succesivt avropa de avsatta medlen.

Avsättning parkeringsplatser ⁴	Kommunen 2018	Kommunen 2017	Koncernen 2018	Koncernen 2017
Ingående avsättning	6,6	10,3	6,6	10,3
Avsättning	2,4	11,1	2,4	11,1
lanspråktaga avsättningar		-14,8		-14,8
Utgående avsättning	9,0	6,6	9,0	6,6

⁴Fastighetsägare som inte kan ombesörja parkering på egen tomt, utan vill använda kommunens parkering, betalar en parkerings-avlösen till kommunen. Denna avlösen betalas tillbaka om fastighetsägaren vid senare tillfälle ordnar med parkering inom den egna tomten.

Avsättning järnvägstunnel ⁵	Kommunen 2018	Kommunen 2017	Koncernen 2018	Koncernen 2017
Ingående avsättning	345,2	233,6	345,2	233,6
Avsättning		101,0		101,0
Förändring av nuvärde	7,0	10,6	7,0	10,6
Utgående avsättning	352,2	345,2	352,2	345,2

⁵Avsättningen avser kommunens del av den beslutade järnvägstunneln under Varberg. Läs mer under not 3.

Avsättning sanering kvarteret Renen ⁶	Kommunen 2018	Kommunen 2017	Koncernen 2018	Koncernen 2017
Ingående avsättning	1,4	4,7	1,4	4,7
Avsättning	30,0	4,0	30,0	4,0
lanspråktaga avsättningar	-13,5	-7,4	-13,5	-7,4
Utgående avsättning	17,8	1,4	17,8	1,4

⁶Avsättningen avser de medel kommunen fått utbetalda för att sanera kvarteret Renen från gift och som inte nyttjats under året.

Avsättning uppskjuten skatt på obeskattade reserver	Kommunen 2018	Kommunen 2017	Koncernen 2018	Koncernen 2017
Ingående avsättning			178,5	154,2
Avsättning			21,7	24,3
Utgående avsättning			200,2	178,5

Övriga avsättningar	Kommunen 2018	Kommunen 2017	Koncernen 2018	Koncernen 2017
Ingående avsättning	0,1	0,1	18,3	14,6
Avsättning			-1,6	3,7
lanspråktaga avsättningar				
Utgående avsättning	0,1	0,1	16,8	18,3

Summa avsättningar	595,5	561,5	812,4	758,2
---------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------

NOT 19 Långfristiga skulder	Kommunen 2018	Kommunen 2017	Koncernen 2018	Koncernen 2017
<i>Lån i banker och kreditinstitut</i>				
Kommuninvest	2 729,9	2 199,6	3 229,9	2 699,6
Stadshypotek	96,8	97,3	96,8	97,3
Nordiska Investeringsbanken	100,0	100,0	100,0	100,0
Övriga långgivare			216,2	202,3
<i>Förutbetalda intäkter som regleras över flera år¹</i>				
Investeringsbidrag ²	100,1	53,4	100,1	53,4
Förpliktelse i finansiell leasing ³	82,8	47,8	82,8	47,8
Summa långfristiga skulder	3109,6	2498,1	3825,8	3200,5

¹Återstående antal år (vägt snitt). 22 år 24 år 22 år 24 år

²Investeringsbidrag periodiseras linjärt under samma nyttjandetid som motsvarande tillgång har.

³Den finansiella leasingen avser sex bostadspaviljonger. 9 % förfaller till betalning inom ett år. 37 % förfaller till betalning inom 2-5 år och resterande efter 5 år.

<i>Uppgifter om lån i banker och kreditinstitut</i>				
Genomsnittlig ränta, inklusive derivat	1,77%	2,25 %	1,60%	1,99%
Genomsnittlig ränta, exklusive derivat	0,22%	0,47 %	0,25%	0,46%
Genomsnittlig räntebindningstid, inklusive derivat	1,4 år	1,9 år	1,5 år	1,8 år
Genomsnittlig räntebindningstid, exklusive derivat	0,2 år	0,3 år	0,4 år	0,4 år
Utestående derivat, mnkr	1 777,0	1 960,6	1 777,0	1 960,6
Marknadsvärde derivat, mnkr	-96	-134,9	-96	-134,9
Lån som förfaller inom:				
1 år	18%	22 %	19%	26%
1-3 år	43%	48 %	42%	48%
3-5 år	30%	19 %	29%	16%
5-10 år	9%	11 %	10%	9%

NOT 20 Kortfristiga skulder	Kommunen 2018	Kommunen 2017	Koncernen 2018	Koncernen 2017
Leverantörsskulder	247,7	238,3	351,2	317,3
Arbetsgivaravgifter och skatter	34,3	33,2	34,3	33,2
Kortfristig del av långfristiga skulder	635,0	685,3	635,0	678,8
Upplupna kostnader/förutbetalda intäkter	152,1	131,4	280,8	252,4
Semesterlöneskuld	150,5	137,4	150,5	137,4
Upplupen pensionskostnad	71,6	73,9	71,6	73,9
Övriga kortfristiga skulder	52,0	17,9	61,2	41,6
Summa kortfristiga skulder	1 343,2	1 317,3	1 584,6	1 534,6

NOT 21 Ålderspension från före 1998 som ansvarsförbindelse	Kommunen 2018	Kommunen 2017	Koncernen 2018	Koncernen 2017
Ingående ansvarsförbindelse	1 157,0	1 192,0	1 157,0	1 192,0
Aktualisering		-1,2		-1,2
Ränteuppräknig	7,6	11,0	7,6	11,0
Basbeloppsuppräknig	18,1	24,5	18,1	24,5
Övrig post	2,7	-2,7	2,7	-2,7
Årets utbetalningar	-63,1	-66,6	-63,1	-66,6
Utgående ansvarsförbindelse	1 122,4	1 157,0	1 122,4	1 157,0
Aktualiseringsgrad	97%	97%	97%	97%

NOT 22 Visstidspension för politiker som ansvarsförbindelse	Kommunen 2018	Kommunen 2017	Koncernen 2018	Koncernen 2017
Ingående ansvarsförbindelse	8,1	8,9	8,1	8,9
Ränteuppräknig	0,1	0,1	0,1	0,1
Basbeloppsuppräknig	0,1	0,1	0,1	0,1
Årets nyintjänande	-5,1	-1,0	-5,1	-1,0
Utgående ansvarsförbindelse	3,2	8,1	3,2	8,1
Aktualiseringsgrad	100%	100%	100%	100%

NOT 23 Borgensförbindelser	Kommunen 2018	Kommunen 2017	Koncernen 2018	Koncernen 2017
Riksbyggen (avser förhyrda gruppboistäder)	31,5	31,7	31,5	31,7
Varbergs Stadshus AB	500,0	500,0		
Övriga borgensåtaganden	27,7	28,3	27,7	28,3
Summa borgensförbindelser	559,2	560,0	59,2	60,0

Varbergs kommun ingick i maj 1993 en solidarisk borgen, såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 288 kommuner som per 2018-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening. Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Varbergs kommuns ansvar enligt ovan nämnda borgensförbindelse, kan noteras att per 2018-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 404 804 mnkr och totala tillgångar till 406 323 mnkr. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 4 239 mnkr och andelen av de totala tillgångarna till 4 269 mnkr.

NOT 24 Kommunens resultat mot budget	Redovisning	Budget	Avvikelse
Verksamhetens nettokostnad	-3 160,7	-3 157,2	-3,5
Skatteintäkter	2 805,9	2 806,4	-0,5
Generella statsbidrag och utjämnig	449,5	453,6	-4,0
Finansnetto	20,8	6,3	14,5
Årets resultat	115,5	109,0	6,5

Redovisningsprinciper

Kommunens redovisning ska följa lagen om kommunal redovisning och de rekommendationer som ges ut av Rådet för Kommunal Redovisning (RKR). Vissa avvikelser från rekommendationerna har gjorts, dessa beskrivs i textens sista stycke.

Anläggningstillgångar

Anläggningstillgångar som anskaffades före 2010 är upptagna till anskaffningsvärdet minskat med investeringsbidrag och avskrivningar. Inkomster förknippade med anläggningstillgångar, såsom investeringsbidrag, periodiseras från och med redovisningsåret 2010 över tillgångens beräknade nyttjandetid.

För samtliga anläggningstillgångar, utom kajanläggningar och farled, används linjär avskrivning vid beräkning av kapitalkostnaderna. Anläggningstillgångar som består av flera komponenter med olika nyttjandetid delas upp och skrivs av var för sig.

Kommunens hyresavtal som är längre än tre år och där kommunen garanterar hyresgivaren gå skadeslös vid avtalslut, redovisas som finansiell leasing i balansräkningen. 2018 har kommunen sex sådana avtal rörande bostadspaviljonger.

Hyresavtal som är tre år eller kortare betraktas som operationella och tas inte upp som anläggnings-tillgångar.

Exploateringar

Exploateringsverksamhetens inkomster och utgifter avslutas från och med redovisningsåret 2010 enligt tankegångarna i Redovisning av kommunal mark-exploatering från RKR.

Finansiella skulder och tillgångar

Finansiella skulder som förfaller till betalning inom 12 månader och saknar överenskommen refinansiering räknas från och med 2012 som kortfristigt skuld.

Intäkter och kostnader

Från och med verksamhetsåret 2002 beräknas i personalsystemet en semesterlöneavsättning som belastar den aktuella verksamheten när lönen bokförs, och som samtidigt tillgodogörs semesterlöneskulden. Uttagen och inrapporterad semester, inklusive personalomkostnadspålägg, belastar semesterlöneskulden.

Vid beräkningen av de preliminära skatteintäkterna för 2018 har SKL:s decemberprognos använts.

Pensioner

Pensionsskulden redovisas enligt blandmodellen. Det innebär att pension intjänad till och med verksamhetsåret 1997 behandlas som ansvarsförbindelse utanför balansräkningen. Pensionsförmåner intjänade från och med 1998 redovisas som kostnad i resultat-räkningen och som kortfristig skuld i balansräkningen.

Avsättningen till pensioner i balansräkningen avser bland annat garanti- och efterlevandepension. Såväl kostnad som avsättning har belastats med löneskatt på 24,26 procent.

Utbetalningen av pensionsförmåner intjänade före 1998 redovisas som en kostnad i resultaträkningen.

För att möta framtida toppar i pensions-utbetalningar avseende ansvarsförbindelsen, gjordes extra pensionsavsättning åren fram till 2012, som det interna personalomkostnadspålägget visade över-skott. Extraavsättningen upplöstes i sin helhet 2017 och stärkte då kommunens resultat med 138 mnkr. Posten redovisades som extraordinär intäkt.

Sammanställd redovisning

Den sammanställda redovisningen är gjord enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Det innebär att eget kapital i det förvärvade bolaget elimineras vid förvärvstidpunkten. I redovisningen ingår därefter endast kapital intjänat efter förvärvet. Med proportionell konsolidering menas att det i redovisningen endast ingår så stor del av företagens resultat- och balansräkning som motsvarar kommunens ägarandel.

Den ingående balansen 2018 för kommunkoncernen är justerad med cirka 6 mnkr med anledning av förändrad redovisning i Varberg Vatten AB.

Avvikelser från RKR:s rekommendationer

Avskrivning påbörjas först året efter att en investering slutförts om inte storleken på avskrivningarna är betydande. Under 2017 påbörjades avskrivning under innevarande år för Trönninge skola och friidrotts-hallen Tresteget.

Periodisering av timlöner görs inte, då beloppen varierar marginellt mellan olika år. Under 2014–2018 har i januari utbetalats timlöner för december föregående år med belopp mellan 2,9 och 3,9 mnkr. I januari 2019 uppgick utbetalningen av timlön för december 2018 till 3,4 mnkr.

Verksamhetsberättelse

Kartingenjör Ghaseq Abbas arbetar på hamn- och gatuförvaltningen. I somras delade hon ut broschyrer till besökarna under invigningen av nya Brunnsparken.

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ. Här sitter 61 folkvalda politiker som fått invånarnas förtroende att bestämma vilka mål och riktlinjer kommunen ska arbeta efter. De fattar beslut om budget, kommunalskatt och avgifter, godkänner årsredovisningen och beslutar om ledamöter i de politiska nämnderna. Kommunfullmäktige ansvarar för kommunrevision, valnämnd och överförmyndarnämnd.

Hänt i verksamheten

Under året beslutade kommunfullmäktige om att inrätta två nya nämnder, förskole- och grundskolenämnden samt utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden. Man beslutade också om ledamöter och ersättare i nämnder och styrelser för mandatperioden 2019–2022 och en ny styrmodell för Varbergs kommun. Kommunfullmäktige har haft elva sammanträden under året.

Nyfiken på kommunfullmäktige?

Följ fullmäktiges sammanträden via webb-tv på varberg.se (skriv *webb-tv* i sökrutan). Där hittar du också datum och tid för nästa möte.

Framtid

Under 2019 kommer det att genomföras kommungemensam utbildning av samtliga politiker. Kommunfullmäktiges sammanträdeslokal kommer att ses över.

Ekonomi

Kommunfullmäktige redovisar en negativ budgetavvikelse på 0,4 mnkr. Underskottet förklaras av ett extra sammanträde i augusti samt ökade IT-licenskostnader för politikerna som har belastat kommunfullmäktiges ekonomi.

Resultat

Mnkr	Intäkt 2018	Kostnad 2018	Netto 2018	Budget 2018	Budget- avvikelse	Netto 2017
Kommunfullmäktige	0,0	-3,6	-3,6	-3,2	-0,4	-3,2

Kommunrevisionen

Kommunrevisionen kontrollerar att kommunens verksamhet sköts utifrån invånarnas intressen och att skattepengarna förvaltas på ett säkert och effektivt sätt. Varje år gör revisorerna en löpande oberoende granskning av all verksamhet inom kommunstyrelsen och övriga nämnder. Granskning sker på uppdrag av kommunfullmäktige och redovisas delvis genom revisionsberättelsen som ingår i årsredovisningen.

Hänt i verksamheten

Kommunens revisorer har med hjälp av revisionsbyrån KPMG genomfört granskning av bland annat

miljö- och hälsoskyddsnämndens styrning och uppföljning av livsmedels-, miljö- och hälsoskyddstillsynen, grundläggande granskning av nämnder och kommunstyrelse samt hanteringen av våld i nära relationer. Dessutom har granskning gjorts av kommunens delårsbokslut och årsredovisning.

Ekonomi

Kommunrevisionen redovisar en negativ budgetavvikelse med 0,2 mnkr. Detta beror främst på att revisionen haft två övergripande granskningar för nämndernas arbete under året, vilket har inneburit högre arvodeskostnader än tidigare år.

Resultat

Mnkr	Intäkt 2018	Kostnad 2018	Netto 2018	Budget 2018	Budget- avvikelse	Netto 2017
Kommunrevisionen	0,0	-2,0	-2,0	-1,8	-0,2	-1,8

Valnämnden

Valnämnden ansvarar för planering och genomförande av val och folkomröstningar. Varje kommun ska enligt vallagen ha en valnämnd.

Hänt i verksamheten

Den 9 september 2018 var det val till riksdag, kommun och landsting. Valorganisationen har varit aktiv under perioden januari till och med oktober 2018. Under året har cirka 350 personer arbetat med valen. Det stora antalet av dessa arbetade som röstmottagare på valdagen den 9 september. Valnämnden har under året haft fem möten.

Framtid

Den 26 maj 2019 är det val till Europaparlamentet. Valorganisationen kommer aktiveras under perioden januari till och med juni 2019. Nytt för 2019 är att den plats där väljaren tar valsedlar ska vara avskärmad. Valnämnden planerar att göra en översyn av valdistriktsindelningen samt köpa ett valdatasystem innan val till riksdag, kommun och landsting år 2022.

Ekonomi

Periodens resultat uppgår till 0,74 mnkr av budgeten på 0,75 mnkr. Statsbidraget för genomförandet av val till riksdag, kommun och landsting blev 0,2 mnkr högre än beräknat samtidigt som kostnaderna för röstmottagare blev högre än budgeterat. I övrigt blev det inga stora avvikelser från budget, vilket sammantaget gör att resultatet är i det närmaste i paritet med budget.

Resultat

Mnkr	Intäkt 2018	Kostnad 2018	Netto 2018	Budget 2018	Budget- avvikelse	Netto 2017
Valnämnden	1,2	-1,9	-0,7	0,8	-0,0	0,0

Överförmyndarnämnden

Överförmyndarnämnden är en kommunal tillsynsmyndighet med uppdrag att utöva tillsyn över förmyndare, gode män och förvaltare. Tillsynen ska tillgodose kommuninvånarnas behov av rättssäkerhet och service samt motverka rättsförluster för barn och vuxna personer som inte själva kan tillvarata sin rätt, förvalta sin egendom eller sörja för sin person. Varbergs kommun och Falkenbergs kommun har en gemensam överförmyndarnämnd.

Hänt i verksamheten

Överförmyndarnämndens verksamhet har under 2018 i mångt och mycket återgått till det läge man befann sig i 2015, före den stora ökningen av antalet godmanskap för ensamkommande barn. Flertalet av dessa godmanskap avslutades under våren 2018. Vid årsskiftet 2017/2018 hade nämnden runt 150 godmanskap för ensamkommande barn och kvar vid årets slut var cirka 35 st.

De ensamkommande barn som får stanna i Sverige ska istället för en god man ha en särskilt förordnad vårdnadshavare. Överförmyndarnämnden har delvis tillsyn över dessa uppdrag tillsammans med socialnämnden. I takt med att godmanskapen minskat har därmed ställföreträdarskapen i form av särskilt förordnade vårdnadshavare ökat något. Ökar gör också nämndens uppdrag med förflyttat utredningsansvar

från tingsrätt till överförmyndarnämnd, införande av framtidsfullmakter samt fler, svårare och tyngre godmansuppdrag, i takt med en åldrande befolkning där allt fler lider av missbruk och psykiska sjukdomar.

Personal

Med anledning av den ökade belastningen på nämnden, har ytterligare en fast tillsvidare tjänst efterfrågats och inför 2019 har en sådan tjänst beviljats av såväl Varberg som Falkenberg. Sjukskrivningstalen har under året ökat markant. Dock har aktuella sjukskrivningar inte varit arbetsrelaterade och har därför inte kunnat påverkas av arbetsgivaren. På en liten förvaltning får emellertid även små förändringar i sjukfrånvaron stora konsekvenser på sjukskrivningstalen.

Nämndens mål

Nämnden konstaterar att verksamheten bedrivs på ett bra sätt och i önskad riktning, men att vissa av nämndens uppföljningsparametrar visar motsatt riktning. Flera av åtgärderna som vidtagits i samband med granskningen av ställföreträdarnas ekonomiska redovisningar, har ökat i tid och omfattning istället för tvärtom. Verksamheten har velat minska andelen inkompleta och inkorrekta redovisningar då dessa tar alltför mycket av förvaltningens tid i anspråk.

Nämnden har dock, under 2018, behövt komplettera inlämnade årsräkningshandlingar i större omfattning än året innan. Man har också granskat dem med korrigering i större omfattning än jämfört med året innan. Förklaringen behöver inte vara att redovisningarna försämrats, utan skulle istället kunna ligga i att granskningen rutinmässigt utförts mer noggrant än de rimlighetsgranskningar som beslutats om på grund av nyanställd personal. Det innebär i så fall att den utförts väl, men krävt mer i tid och omfattning. Nämnden klarade sitt mål om att granska samtliga årsräkningar före den 31 oktober, en förbättring jämfört med föregående år. Personella resurser har lagts på utbildning just i ekonomisk redovisning varför det finns en förväntan om mindre behov av kompletteringar och korrigeringar framöver.

Ett av nämndens utvecklingsmål handlar om att förbättra digital kommunikation och tillgänglighet. Nämnden har inför 2020 beviljats medel i budget för uppdatering av befintligt handläggningssystem som kommer att medföra förbättrad digital kommunikation. Förvaltningen deltar även i ett pilotprojekt inom kommunen för att öka just den digitala tillgängligheten.

Framtid

Nämnden har en ambition och önskan om att bli mer digitaliserad. Nämndens verksamhet vilar på gammal lagstiftning och stora delar av verksamheten går inte att digitalisera med mindre än ändrad lagstiftning. Nämnden avser dock att förändra de delar som går att digitalisera. Man har under året efterfrågat och beviljats medel, från både Varberg och Falkenberg, för att uppgradera befintligt handläggningssystem i syfte att digitalisera och effektivisera inlämnande och granskning av årsredovisningar – nämndens enskilt mest tidskrävande arbetsmoment. Uppgraderingen kommer också att kunna medföra ökad digital kommunikation med gode män och förväntas även

kunna effektivisera verksamheten i andra viktiga delar. Uppgraderingen kommer att påbörjas 2019.

I övrigt inväntar nämnden regeringens åtgärder för att förbättra och modernisera tillsyn och regelverk inom nämndens område. Under 2017 lämnade SKL en begäran om översynen av regler för överförmyndare, gode män och förvaltare till regeringen. Därefter har även Riksrevisionen lämnat en rapport* över vad man anser är nödvändiga eller behövliga förändringar av verksamheten för att få en mer likriktad och ändamålsenlig verksamhet över landet. I skrivelse 2017/18:128 besvarade regeringen SKL:s skrivelse och sa sig även utföra arbete för att bland annat se över om de förslag som Riksrevisionen lämnat bör genomföras. Nämnden har tillförsikt till regeringens intentioner och ser fram emot ökad nationell styrning.

Ekonomi

Periodens resultat uppgår till 5,4 mnkr av budgeten på 5,1 mnkr, vilket ger en förbrukning på 106%. Underskottet förklaras av kostnaden för godmanskap till ensamkommande barn. Resultatet, exklusive kostnader kopplade till ensamkommande barn, är på 4,9 mnkr vilket ger en förbrukning på 96%. Anledningen till den positiva avvikelsen, exklusive kostnader kopplade till ensamkommande barn beror till stora delar på att det har varit ett glapp mellan att medarbetare har slutat och tillsättning av dessa tjänster. Nettokostnaden kopplat till ensamkommande barn uppgår för perioden till 0,5 mnkr. Detta består bland annat av kostnader som uppstår på grund av statens ändrade ersättningsregler, som inte ger full kostnadstäckning för ensamkommande barn anvisade efter sista juni och som inte ger någon kostnadstäckning alls för ensamkommande barn anvisade före sista juni där asylärendet fortfarande pågår efter sista december.

Resultat

Mnkr	Intäkt 2018	Kostnad 2018	Netto 2018	Budget 2018	Budget- avvikelse	Netto 2017
Överförmyndarnämnden	2,9	-8,2	-5,4	-5,1	-0,2	-5,1

* Tillsyn av ställföreträdare och överförmyndare – Statens bristande ansvar för samhällets mest utsatta RiR 2017:33.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska organ med ansvar för kommunens utveckling och ekonomiska ställning. De övergripande uppgifterna är strategiska frågor som rör samhällsutveckling, personal, kommunikation, medborgardialog, ekonomi, upphandling, administration, näringsliv och destination, grundläggande gymnasial vuxenutbildning, yrkeshögskola, högre utbildning och Alexandersoninstitutet.

Hänt i verksamheten

Att Varberg är på rätt väg i sin utveckling finns det flera tecken på. Bland annat har kommunen fått två tydliga externa bekräftelser på detta genom utmärkelserna Årets superkommun av tidningen Dagens Samhälle och för femte året i rad, Bäst att bo av nyhetsmagasinet Fokus.

Intresset för att vara med och bygga i Västerport är mycket stort och ett 50-tal företag och företagsgrupper blev under våren kvalificerade att vara med i den kommande markanvisningstävlingen. Parallellt pågår markanvisning för hotell i Västerport. Tre intressenter har lämnat varsitt förslag på hotellkoncept som bedömts av en jury. Slutgiltigt beslut i hotellfrågan fattas av kommunstyrelsen i början av 2019. Arbetet med planprogrammet för Västerport har avslutats och programmet antogs av kommunfullmäktige i juni 2018.

Detaljplanerna för järnvägsanläggningarna kopplat till tunneln vann laga kraft i januari. I maj vann även Trafikverkets järnvägsplan laga kraft och under samma månad fattade regeringen beslut om den nationella planen för infrastruktur för åren 2018–2029, i vilken Västkustbanans utbyggnad mellan Varberg och Hamra finns med.

Arbete med fördjupade översiktsplaner för serviceorter i öst pågår under 2018–2019. I uppdraget ingår orterna Kungsäter, Veddige, Tvååker och Rolfstorp-Skällinge.

Näringslivs- och destinationskontoret har under 2018 arbetat med att förbättra dialogen med näringslivet för ett bättre företagsklimat genom ökade företagsbesök, utveckling av dialogen med företagsnätverken och det har även genomförts utbildningsinsatser i medveten kommunikation, myndighetsutövning samt service och bemötande.

Ett stort fokus för kommunstyrelsen under 2018 har varit på personal- och kompetensförsörjning och detta arbete kommer att fortsätta framöver. Under året har exempelvis kommunstyrelsen och dess förvaltning varit aktiva och genomfört flera rekryteringar till strategiska chefsbefattningar inom kommunen som tillsätts efter beslut i kommunstyrelsen.

Ett annat område som varit prioriterat under året har varit digitalisering och förvaltningen har arbetat med och kommer att fortsätta att arbeta med att exempelvis se över sina arbetsprocesser samt ta fram fler digitala tjänster.

Personal

Förvaltningens sjukfrånvaro betraktas som fortsatt relativt låg trots en ökning med nästan en procentenhet sedan föregående årsboks slut till 4,1 %. Den korta sjukfrånvaron har legat stilla runt 1,6 % medan sjukfrånvaro 60 dagar och över har ökat till 49,4 % från 35,2 %. Andelen anställda utan någon sjukfrånvaro har minskat sedan föregående mätning. Förvaltningen fortsätter sitt förebyggande arbete med bland annat friskvårdsaktiviteter och utbildning inom området psykosocial arbetsmiljö. Cheferna arbetar aktivt med att främja en god hälsa och vid sjukdom ska rehabilitering ske tidigt. Medarbetare som drabbas av nedsatt arbetsförmåga ska snabbt få stöd och tidig individuell rehabilitering.

Det har rekryterats till samtliga kontor under 2018. 30 nyanställningar har skett, varav 5 befattningar är en utökning sedan föregående årsboks slut. Rekryteringsläget är gott och ett stort antal kvalificerade sökande har visat intresse för de lediga befattningarna. Förvaltningens fokus på att attrahera sökande utifrån målet en attraktiv arbetsgivare har gett resultat. Positivt är också att trenden ökat vad gäller den interna rörligheten mellan förvaltningar och bolag.

Nämndens mål

Miljö och klimat

Inom målområdet miljö och klimat har kommunstyrelsen initierat ett arbete med att kartlägga hur nämnder och bolag bidrar till att uppnå kommunens hållbarhetsmål. Insatser har även gjorts för en mer hållbar upphandling genom exempelvis utbildningsinsatser av kommunens personal.

Bostäder

Bostadsbyggnation med antal färdigställda bostäder 2018 var lägre än det bedömda behovet. Under året har samordningen och effektiviseringen av samhällsbyggnadsprocessen utvecklats. Arbetet med kommunstyrelsens mål om ökad tillgång på planlagd mark för bostäder har inneburit att detaljplaner har antagits och att nya planeringsdirektiv har utarbetats. På flera platser i kommunen har även hyresrätter byggts på kommunal mark under året.

Hälsa och social sammanhållning

Under året har alla nyanlända erbjudits boende i kommunens genomgångsbostäder i avvaktan på att de själva finner bostad.

Utbildning och arbete

Flera satsningar har genomförts för att förbättra företagsklimatet och kommunen har stärkt sin position inom flera områden. Samtidigt visar mätningar att fortsatta satsningar krävs.

Campus Varberg uppvisar fortsatt goda resultatet och det finns ett ökat intresse för att utbilda sig i Varberg trots att rådande högkonjunktur utmanar vad gäller söktryck.

I september höll projekt västerport sin tredje medborgardialog, den här gången riktad till barn mellan 7 och 11 år. Barnen fick workshoppa tillsammans med projektets medarbetare om hur det inre stråket i stadsdelen ska se ut.

Framtid

Hela Varbergs kommun växer och utvecklas och det ställer ökade krav på ledning och samordning från kommunstyrelsens förvaltning. Stadsutvecklingsprojekten går exempelvis in i en fas med fokus på genomförande och kommer att ta mycket utrymme framöver för stora delar av kommunens och kommunstyrelsens verksamheter.

Arbetet med personal- och kompetensförsörjning är ett högt prioriterat område och mycket arbete kommer att krävas för att lyckas inom detta område, både genom att vara en attraktiv arbetsgivare men också genom att digitalisera. Den digitala utvecklingen i samhället fortsätter i hög fart och det gäller även kommunstyrelsens verksamheter. Här behöver förvaltningen bland annat fortsätta sitt arbete med digitalisering av olika tjänster för att möta efterfrågan både internt och externt.

Kommunstyrelsen ser att behovet av fortsatt arbete med inkludering och social sammanhållning inte kommer att minska med tiden och en fortsatt mycket stor utmaning är bostadsfrågor kopplade till anvisningar av nyanlända personer.

Ekonomi

Kommunstyrelsen redovisar ett nettoutfall på 173,9 mnkr av en budget på 172,4 mnkr och en negativ avvikelse på cirka 1,5 mnkr. Nettoutfallet för helår 2017 var 269,2 mnkr och skillnaden mellan 2017 och 2018 består till stor del av avsättningen till Lassa-backadeponin som belastade resultatet 2017. Även de högre exploateringsintäkterna under 2018 påverkade skillnaden i utfallet mellan 2017 och 2018 och var förväntat.

Samhällsutvecklingskontorets verksamheter, där flera av de stora avvikelserna var under 2018, hade lägre exploateringsintäkter än budgeterat vilket påverkade resultatet negativt med 33 mnkr. Dock påverkades resultatet också positivt med 43 mnkr tack vare obudgeterade försäljningar som exempelvis Södertull. Försäljning av arrendetomter i Apelviken avvek negativt från budget med cirka 14 mnkr för 2018 och försäljning av resterande tomter kommer att generera intäkter under 2019. Färdtjänstkostnader belastade resultatet med 5,1 mnkr mer än budgeterat, vilket berodde på en ny upphandling och ökat antal resande. Övriga kontor och verksamheter redovisade ett överskott på 3,3 mnkr, kopplat till bland annat personalkontorets omställningsfond för Varberg direkt där 0,5 mnkr har utnyttjats på en budget av 3 mnkr.

Resultat

Mnkr	Intäkt 2018	Kostnad 2018	Netto 2018	Budget 2018	Budget- avvikelse	Netto 2017
Kommunstyrelsen	248,5	-422,5	-173,9	-172,4	-1,5	-269,2

Barn- och utbildningsnämnden

Verksamhetsåret 2018 har barn- och utbildningsnämnden ansvarat för förskola, pedagogisk omsorg, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, fritidshem, gymnasieskola, gymnasiesärskola, särskild utbildning för vuxna samt kommunalt aktivitetsansvar. Barn- och utbildningsnämnden var också utbildningsanordnare för grundläggande vuxenutbildning och naturvetenskapligt basår.

Hänt i verksamheten

För tredje året i rad placerar sig Varbergs kommun bland landets femton bästa skolkommuner i Lärarförbundets ranking "Bästa skolkommun" med motiveringen: Hög andel utbildade lärare och hög andel elever som uppnår högskolebehörighet gör Varberg till en topprankad skolkommun. Varberg placerar sig bäst bland de halländska kommunerna och högt i förhållande till större och liknande kommuner i rankingen.

Under året har den nya förskolan Bumerangen öppnat och Söderlyckans förskola har tillfälligt bedrivit verksamhet i Österängens förskola.

I samband med en ombyggnation av Bosgårdsskolan upptäcktes fuktskador i väggarna som behövde åtgärdas. På grund av detta behövde några klasser utlokaliseras till Trönninge skola och Lindbergs skola. Inför läsåret 2018/19 var Bosgårdsskolan färdigställd och alla eleverna är tillbaka på skolan.

Under hösten revs "gamla" Mariedalsskolan, efter att omfattande skador påvisats. Eleverna på skolan

har tillfälligt flyttat till Almers skola och paviljonger vid Bockstensskolan. En ny Mariedalsskola beräknas vara klar april 2019.

Under året har statsbidraget för ökad likvärdighet tillkommit. Pengarna har använts för att stärka en likvärdig utbildning och kunskapsutveckling på de skolor i kommunen där behovet varit som störst.

Barn- och utbildningsnämnden har under 2018 genomfört omfattande förberedelser för överföring av ansvaret avseende gymnasieskolans verksamhet till den nybildade utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden i enlighet med beslut fattat i kommunfullmäktige. Utöver arbetet med att skapa goda förutsättningar för gymnasieskolan och den nya nämnden innebär förändringen också nya förutsättningar inför den kommande mandatperioden för barn- och utbildningsnämnden som i samband med detta byter namn till förskole- och grundskolenämnden. Stor vikt i samarbetet mellan de två nämndernas verksamheter läggs vid helhetssynen avseende barn- och elevers lärande under hela deras skolgång.

Personal

Barn- och utbildningsnämnden prioriterar arbetet med att attrahera, behålla och vidareutveckla personal och har 2018 lagt fokus på genomförande av nämndens strategiska plan för kompetensförsörjning och kompetensutveckling. Brist på fritidspedagoger och behöriga lärare inom vissa ämnen och en större rörlighet på arbetsmarknaden utgör betydande

Förskolepedagogerna Carina Karlsson och Annika Johansson som arbetar på den nybyggda förskolan Bumerangen i området Brunnsberg.

utmaningar och flera åtgärder kommer att krävas för att möjliggöra en hög kvalitet och tillgänglighet på lång sikt. Barn- och utbildningsnämndens verksamheter har 2018 varit framgångsrika i rekryteringsarbetet och har en relativt hög andel behörig personal.

Resultatet av medarbetarundersökningen 2018 visar att medarbetarna trivs med sitt arbete och finner det stimulerande och meningsfullt. Däremot finns utmaningar i form av ökande sjukfrånvaro samt att alltför många upplever en hög arbetsbelastning. Arbetsmiljö- och hälsofrämjande arbete behöver även fortsättningsvis prioriteras högt.

Nämndens mål

Barn- och utbildningsnämndens mål sträcker sig över hela mandatperioden och samtliga mål bedöms vara i hög utsträckning uppfyllda.

Strategier för att stärka pedagogers skicklighet har utvecklat undervisningspraktiken i alla skolformer. Eleverna i Varbergs kommunala grundskolor och i gymnasiet har till övervägande del en högre måluppfyllelse i förhållande till riket, liknande kommuner samt de halländska kommunerna. Det systematiska kvalitetsarbetet och nämndens indikatorer för måluppfyllelse gällande elevers väg till studier och yrkesliv, indikerar att elevers möjlighet för snabbare väg till studier och yrkesliv har ökat. Det systematiska kvalitetsarbetet och nämndens indikatorer för måluppfyllelse gällande elevers mående i skolan och vårdnadshavares upplevelse av sitt barns förskola, indikerar om en hög kvalitet.

Framtid

Ett urval av händelser och beslut som kommer eller kan komma att beröra barn- och utbildningsnämndens verksamhetsområden redovisas nedan.

- Det blir allt svårare att rekrytera behöriga lärare och specialister. Konkurrenten om arbetskraften är hög. Varbergs kommun har en relativt hög andel behörig personal inom förskola och skola, men det finns utmaningar i rekryteringen inom flera ämnen.
- Lärarutbildningen på Campus Varberg har en osäker framtid. Lärarutbildningen är central för kompetensförsörjningen.
- I ett växande Varberg finns behov av tillkommande förskole- och grundskoleplatser för att kunna möta behov som uppstår i samband med en växande befolkning.
- Förskolans läroplan har reviderats och träder i kraft 1 juli 2019.
- Riksdagen har beslutat att förskolechef ska benämnas rektor från 1 juli 2019.

- Riksdagen har beslutat om att det ska införas bestämmelser i skollagen om en garanti för tidiga stödinsatser i förskoleklassen och lågstadiet vilka börjar gälla den 1 juli 2019.
- Från och med hösten 2019 får eleverna i grundskolan ytterligare 105 timmar garanterad undervisningstid i matematik och ytterligare 100 timmar garanterad undervisningstid i idrott och hälsa. Samtidigt minskar undervisningstid i elevens val med 205 timmar.
- De statliga satsningarna på en mer likvärdig skola kommer att bibehållas under de närmsta åren. För att få del av flera statsbidrag får kommunen inte minska sina egna kostnader och resurser jämfört med tidigare år då statsbidragen ska vara komplement till den kommunala verksamheten.
- Från och med 1 juli 2019 kommer alla huvudmän behöva säkerställa att undervisningen i fritidshem bedrivs av legitimerade och behöriga pedagoger.
- Från och med 2021 införs legitimationskrav i särskolan vilket kommer medföra en ökad kvalitet, men även ökad konkurrens om behörig personal.

Ekonomi

God ekonomisk hushållning genomsyrar barn- och utbildningsnämndens arbete. Det är viktigt att budgetmedel nyttjas på ett optimalt sätt och att så mycket medel som möjligt kommer den pedagogiska verksamheten till del.

Barn- och utbildningsnämnden redovisar för 2018 en negativ budgetavvikelse om 1,3 mnkr, vilket motsvarar 0,08 procent av tilldelad budget. Nämndens resultat är hänförligt till oförutsedda kostnader för evakuering av Mariedalsskolan och Bosgårdsskolan samt högre kostnader vid flytt och ombyggnad av lokaler. En anledning till det förbättrade resultatet jämfört med prognos i delårsrapporten är att barn- och utbildningsnämnden tillförts intäkter samt återbetalningar som inte fanns med i budget.

I jämförelse med 2017 är driftsbidrag från Skolverket i princip oförändrat. Ersättningar från Migrationsverket blev högre än förväntat. Personalkostnaderna har mellan 2017 och 2018 till största del ökat utifrån löneutveckling samt volymökningar i verksamheten. Köp och sälj av huvudverksamhet (förskoleplatser, pedagogisk omsorg, skolplatser samt fritidshemsplatser) till fristående verksamheter och andra kommuner har ökat jämfört med föregående år och det är en utmaning att från år till år prognostisera hur föräldrar, vårdnadshavare och elever väljer förskola och skola.

Resultat

Mnkr	Intäkt 2018	Kostnad 2018	Netto 2018	Budget 2018	Budget- avvikelse	Netto 2017
Barn- och utbildningsnämnden	162,0	-1 679,8	-1 517,9	-1 516,6	-1,3	-1 441,8

Socialnämnden

Socialnämndens uppdrag är att hjälpa invånare som av olika skäl behöver stöd i sin vardag. Social och ekonomisk trygghet, jämlika villkor och möjlighet att delta aktivt i samhällslivet ska främjas genom omsorg, assistans, rådgivning och andra insatser från socialförvaltningen.

Socialnämndens verksamhetsområde är mångfacetterat och omfattar äldreomsorg, personer med funktionsnedsättning, individ- och familjeomsorg och integration samt arbetsmarknadsuppdraget.

Hänt i verksamheten

Socialnämnden har under 2018 haft stort fokus på att utveckla arbetssätt för att känslan av självständighet, delaktighet och trygghet fortsatt ska hålla en hög nivå eller öka för målgrupperna. Generellt visar nationella undersökningar och jämförelser fortsatt god eller mycket god kvalitet för nämndens verksamheter. Resultaten visar även på ett effektivt resursutnyttjande.

Då allt fler personer med avancerade vårdbehov har möjligheten att vårdas i hemmet sker en successiv förskjutning av vårduppdraget från sjukhusvården till den kommunala hälso- och sjukvården. Som en följd av detta ses en ökning av antalet insatser med mer dygnet runt vård och alltfler personer med omfattande behov av insatser. Sammantaget gör detta att komplexiteten ökat både inom hemtjänst och hälso- och sjukvård vilket är mycket kostnadsdrivande.

Förvaltningen ser en ökning av barn och ungdomar med komplex och sammansatt problematik. Det kräver utveckling av arbetssätt kring dessa barn och unga för att tillgodose behoven. I maj öppnades därför ett nytt barnboende och även antalet korttidsplatser har utökats.

Förvaltningen har under året växlat upp för att möta framtiden och gått in i två större europeiska samverkansprojekt, Digga Halland och CareWare Nordic. Syftet är att stärka innovationskraften inom organisationen, öka digitalisering och välfärdsteknik samt utveckla kompetensen hos personalen. Här ingår även att ta fram och implementera en modell för utvärdering av välfärdsteknik. Under året har också ett antal testenheter utsetts som ska testa olika välfärdstekniska hjälpmedel och lösningar.

Under året har det varit relativt få nyanlända som efter sin tvååriga etablering ansökt om försörjningsstöd. Arbetsförmedlingen redovisar att 65 % av de som avslutat sin etablering blivit självförsörjande vilket är klart bättre än riket.

Socialförvaltningen har i samarbete med vuxenutbildningen i Varberg tagit fram en undersköterskeutbildning för vårdbiträden där de kan tillgodoräkna sig erfarenheter och kunskaper i sin utbildning. För fastanställd personal erbjuder arbetsgivaren examinationer och webinarier på betald arbetstid samt studielitteratur. För visstidsanställda erbjuder arbetsgivaren en trygg anställning under hela

studietiden, studielitteratur och en fast anställning som undersköterska efter examen.

Personal

Hälsosamma arbetsplatser är ett projekt för att ta fram och implementera en modell för hälsofrämjande arbetsmiljö vilket syftar till att minska sjukfrånvaron och öka hälsan hos medarbetare.

Ett utvecklingsarbete har påbörjats under året där ny teknik i högre grad än tidigare används för att bidra till bättre fysisk arbetsmiljö och minskad sjukfrånvaro. Bland annat sker detta genom att införa fler hjälpmedel med tekniska lösningar för att få bort tunga arbetsmoment. Enheter inom särskilt boende för äldre har fått möjligheten att prova ett antal produkter för att underlätta till exempel lyft och efter utvärdering köptes de högst värderade produkterna in.

Nämndens mål

Socialnämnden har valt att lägga strategiska mål för hela mandatperioden, med tonvikt inom målområdet Hälsa och social sammanhållning. Målen har valts för att fånga de långsiktiga behoven hos målgrupperna inom nämndens ansvarsområde. Två övergripande strategier har utgjort stöd i socialnämndens målarbete. Strategi för hälsofrämjande arbetssätt respektive strategi för välfärdsteknologi.

Resultat från bland annat nationella undersökningar inom äldreomsorgen och individ- och familjeomsorgen visar att socialnämndens målgrupper generellt är lika nöjda eller nöjdare än riksgenomsnittet med den service och de insatser som erhålls.

Utifrån socialnämndens beslut om att utveckla vård och omsorg för personer med demenssjukdomar har bland annat ett resursteam skapats. Dessutom har socialnämnden beslutat att anpassa det kommande särskilda boendet i Träslövs trädgårdsstad för personer med specifika behov relaterade till demenssjukdom. Boendet förväntas stå klart år 2020–2021 och ska vara kommunens nav för kunskap och kompetens gällande vård och omsorg för personer med demens.

För att motverka isolering och möjliggöra social samvaro arbetar nämnden med att erbjuda olika mötesplatser. Under året har socialnämnden lämnat över driften av mötesplatser för äldre till kultur- och fritidsförvaltningen i syfte att i samarbete kunna utveckla och bredda utbudet. Förvaltningen har fortsatt arbetet med utvecklingen av mötesplatsen Medaljongen för människor med psykisk ohälsa och deras anhöriga. För äldre personer med funktionsnedsättning som bor på gruppboende har förvaltningen skapat en mötesplats, Fyren.

I syfte att stärka möjligheterna och ge förutsättningar för elever att klara sin skolgång arbetar socialförvaltningen tillsammans med barn- och utbildningsförvaltningen och

Barnverksamheten inom LSS har utvecklats och i maj öppnade ett nytt barnboende.

kultur- och fritidsförvaltningen med tidiga skolsociala samordningsinsatser. Exempel på samordnade skolsociala insatser är elever som inte börjar gymnasium efter grundskolan och för elever som inte klarar gymnasiet, Steget vidare. En liknande satsning finns för grundskoleelever (program för att återvända för att klara skolgång). Dessutom sker en satsning på kartläggning och stöd till familjehemsplacerade barns skolgång.

Framtid

Det är särskilt några rörelser i samhällsutvecklingen som, utöver den demografiska utmaningen, kan påverka nämndens ansvarsområde.

En förskjutning av ansvar mot det kommunala ses inom flera områden, och särskilt inom specialiserad hälso- och sjukvård i hemmet och LSS (Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade). Dessutom lever allt fler längre och har i större utsträckning mer sammansatta behov av insatser. Tillsammans med den demografiska utmaningen ställer det än högre krav på samverkan, dels för att insatserna runt individen ska bli rätt, dels för att samhällets resurser ska räcka till för att möta behoven.

Utifrån LSS-utredningens betänkande föreslås förändringar vilka kommer påverka nämndens verksamheter och vara kostnadsdrivande. Det rör sig bland annat om ändrat huvudmannaskap för personlig assistans. Dessutom föreslås nya insatser där kommunen är huvudman såsom personligt stöd till barn, personlig service och inom boendestöd.

Ekonomi

Socialnämndens resultat för 2018 är ett överskott på ca 0,6 mnkr vilket motsvarar ca 0,6 promille av nämndens omsättning. I resultatet finns ett underskott i verksamheten för ensamkommande barn på knappt 8 mnkr. Underskottet beror främst på omställningskostnader i samband med ett kraftigt minskat antal barn samt sänkta ersättningsregler. Denna verksamhet finansieras av statlig ersättning från Migrationsverket. Det innebär att den del som är kommunalt finansierad visar ett överskott på drygt 8 mnkr. Till största delen beror detta på att behovs- och kostnadsökningen inom äldreomsorgen varit lägre än beräknat, dock har kostnaderna för hem-sjukvård ökat då en allt mer avancerad hälso- och sjukvård kan bedrivas i kommunal regi. Dessutom har kostnaderna för placeringar för barn ökat.

Resultat

Mnkr	Intäkt 2018	Kostnad 2018	Netto 2018	Budget 2018	Budget- avvikelse	Netto 2017
Socialnämnden	262,6	-1 383,2	-1 120,6	-1 121,2	0,6	-1 071,2

Byggnadsnämnden

Byggnadsnämnden ansvarar för stadsbyggnadsfrågorna i Varbergs kommun och är den nämnd som fullgör kommunens skyldigheter enligt plan- och bygglagen, förutom översiktlig planering. Det betyder att nämnden tar beslut om hur kommunens olika markområden ska användas och hur bebyggelse i olika områden ska uppföras, förändras eller bevaras. Nämndens förvaltning, stadsbyggnadskontoret, arbetar bland annat med detaljplanering, bygglovsfrågor, kontroll och tillsyn enligt plan- och bygglagen, rådgivning kring bebyggelse och gestaltning, mätning och framställning av kartor samt landskaps- och fastighetsinformation. I organisationen ingår också den kommunala lantmäterimyndigheten, som bland annat ansvarar för fastighetsbildning och olika slags förändringar i fastighetsbeståndet. Förvaltningens personal bistår även kommunstyrelsen när det gäller översiktlig planering och andra utredningar av övergripande karaktär.

Hänt i verksamheten

I takt med att Varberg växer, ökar behovet av stadsbyggnadskontorets tjänster. För att kunna leverera förväntade volymer i en acceptabel takt, har förvaltningen fortsatt att utveckla arbetsprocesser och verksamhetsstöd.

Utvecklingen mot ett mer digitalt verksamhetsstöd för att långsiktigt öka effektivitet och servicegrad, har fortsatt. Bland annat har en förstudie påbörjats för att identifiera möjligheter och steg för att digitalisera bygglovsprocessens ärendehantering. Avdelningarna har också förstärkts med sju personer. Samtidigt har stöd- och specialistfunktioner samlats i en stab som ska bidra med kompetens och kvalitetshöjning inom olika områden. Under senhösten rekryterades också en ny förvaltningschef. För att de tillfälliga förvaltningslokalerna i Gamleby-skolan ska fungera bra också på fem till sex års sikt har anpassningar påbörjats av ventilation, säkerhet och tillgänglighet. Insatser har också gjorts för att anpassa verksamhet och anlitade system till den nya dataskyddsförordningen (GDPR).

I arbetet med att ta fram ett stadsbyggnadsprogram tittar man närmare på vilken förtätning, gestaltning och typologi som fungerar på olika platser i staden.

Kortare kötider hos lantmäterimyndigheten

Arbetet med att minska kötiderna för lantmäterifrågor har fortsatt och gett bra resultat: kötiden för prioriterade ärenden har försvunnit helt och kötiden för övriga ärenden har minskat från 24 månader i början av året, till 16 månader i slutet. Eftersom kötiderna fortfarande är för långa, ska arbetet fortsätta under 2019.

Under året förstärktes verksamheten med två nya förrättningslantmätare.

Utvecklad teknik ger mervärden

Som ett led i att förbättra servicen till invånare och olika samhällsaktörer, har det tekniska stödet för geografisk information fortsatt att utvecklas. Satsningar på drönarteknik har gett kommunens verksamheter möjligheter till högkvalitativa, uppdaterade fotografier av allt från cirkulationsplatser till pågående byggnationer. Fotona har visat sig vara till stor nytta och skapat ett mervärde inom flera olika områden som till exempel dokumentation och mät- och karteringsuppdrag.

Ett arbete med att utveckla kommunens internwebbkarta har påbörjats och kommer att fortsätta under 2019. Omarbetningarna ska generera ett modernt och effektivt verktyg till kommunens verksamheter för att kunna planera, analysera och ta fram beslutsunderlag baserat på geodata.

Vidare har kommunens 3D-modell utökats så att den nu täcker hela kommunen. Parallellt med detta har modern visualiseringsteknik gett nya möjligheter att förmedla tydlig och enkel information till invånarna om framtida byggprojekt.

Under året förstärktes verksamheten med en GIS-utvecklare.

Detaljplaner och program för en hållbar förtätning

Verksamheten har fokuserat på att ta fram detaljplaner som möjliggör fler bostäder i Varberg och har nått målet med planer som rymmer minst 700 bostäder.

Under hösten har också arbetet med ett stadsbyggnadsprogram startat. Arbetet, som bedrivs i projektform och i samverkan med andra samhällsbyggande verksamheter, ska resultera i riktlinjer för bebyggelsens utveckling inom utpekade områden i Varberg. Den första delen i projektet, att inventera och ta fram beskrivningar av den fysiska miljön, har genomförts. Under 2019 fortsätter arbetet med att ta fram förslag till riktlinjer.

Det höga trycket på detaljplaner i kombination med lagstadgad samrådsprocess innebär att det kan ta lång tid innan en detaljplan blir antagen. För att minska handläggningstiden har en modell för nya samarbetsformer med exploatörer tagits fram. Modellen innebär att exploatörer får möjlighet att bidra med och förbereda en del av det inledande arbete som normalt ligger på handläggaren. Det nya arbetssättet ska börja prövas under 2019.

Nya arbetssätt ska ge bättre service kring bygglov
Merparten av alla bygglovsärenden har hanterats inom den lagstadgade tiden på tio veckor. För att minska kötiderna för bygglov har fokus lagts på handläggningen av ärenden parallellt med införandet av en ny nämndprocess. Vikt har också lagts vid kunskapsdelning, delade arbetsuppgifter och ett utvecklat samarbete mellan avdelningarna kundtjänst och bygglov. Även de förändringar i plan- och bygglagen som började gälla den 1 januari, har inneburit översyn av rutiner och införandet av nya arbetssätt. Arbetet med att utveckla arbetsprocesser i syfte att minska kötiderna, kommer att fortsätta under 2019.

Under året förstärktes verksamheterna med en registrator, en byggnadsinspektör och en bygglovschef.

Personal

Efterfrågan på stadsbyggnadskontorets tjänster är fortsatt hög, vilket resulterat i en hög arbetsbelastning. För att möta detta behov och minska arbetsbelastningen har förvaltningen utökat bemanningen med totalt 7 medarbetare under 2018. Under året har förvaltningen fortsatt sitt arbete med att förbättra arbetsmiljön i befintliga lokaler i Gamlebyskolan. Under hösten bildades en lokalgrupp på förvaltningen med uppdrag att se över lokalerna och komma med förbättringsförslag för att uppnå en god arbetsmiljö i avvaktan på en slutlig lokallösning.

Förvaltningen arbetar aktivt för att minska sjukfrånvaron, vilket har resulterat i att förvaltningen fortfarande har ett lågt sjuktal. Den totala sjukfrånvaron för samtliga anställda på förvaltningen ligger på 3,2 procent under 2018. Den låga sjukfrånvaron stärker bilden av Varbergs kommun och stadsbyggnadskontoret som en attraktiv arbetsgivare.

Arbetet med att attrahera nya medarbetare pågår kontinuerligt, bland annat genom samarbete med skolor och medverkan i branschnätverk och arbetsmarknadsmässor samt synliggörande av stadsbyggnadskontoret på bland annat sociala medier.

Nämndens mål

Nämndens mål bedöms i stort vara uppfyllda. Det har antagits detaljplaner som möjliggör 740 nya bostäder och i efterfrågad detaljplanering visar exploatörerna intresse för en variation av bostadstyper. Intresset för byggnation är dock större i stadsområdet än längre ut i kommunen, varför målet om ett varierat bostadsutbud i hela kommunen inte nås fullt ut. För att detaljplaneringen i än högre utsträckning ska kunna bidra till goda helhetslösningar för samhällsplaneringen, har en checklista för att säkerställa

hållbarhetsperspektiv tagits fram och ett arbete med ett stadsbyggnadsprogram startats.

Andra saker som prioriterats för att nå målen är till exempel informations- och dialogmöte för företagare, exploitörer och fastighetsutvecklare, tydlig information kring verksamheten i våra kanaler, ett bra bemötande och god service.

Framtid

Arbetsprocesser och verksamhetsstöd ska fortsätta utvecklas i syfte att förenkla för både kunder och tjänstepersoner. Med en digitalisering av bygglovsprocessens ärendehantering och utveckling av nya arbetssätt, kommer både servicen och möjligheten att följa bygglovsprocessen för den som söker bygglov att bli bättre. Även den påbörjade utvecklingen av digitala verktyg och teknik som bidrar till nytta i samhällsbyggandet, kommer att fortsätta. Det handlar framförallt om utveckling av webbkartor och 3D-teknik för visualisering.

Förvaltningen kommer att fortsätta utveckla både verksamhet och medarbetarskap för att bli än mer attraktiva för Varbergs invånare, olika samhällsaktörer och kunder. Fokus ligger på att kunna producera och leverera i takt med det behov som finns, med en hög kvalitet och med sikte på ett hållbart samhällsbyggande. Därför kommer förvaltningen att fortsätta arbeta för bästa möjliga förutsättningar för bra samverkan i stads- och samhällsbyggandet och ett inspirerande medarbetarskap.

Ekonomi

Byggnadsnämnden redovisar en negativ budgetavvikelse på 5,3 mkr, vilket kan jämföras med en negativ budgetavvikelse på 0,8 mkr för år 2017. Årets nettokostnad uppgick till 24,1 mkr vilket ger en ökning med 4,8 mkr jämfört med 2017.

Det främsta skälet till nettokostnadsökningen är att personalkostnaderna har ökat under året eftersom antalet tjänster har utökats. Förstärkningen på de olika avdelningarna har bidragit till att nämndens mål har kunnat uppfyllas. Den höga måluppfyllelsen innebär bland annat att målet om att ta fram detaljplaner som rymmer minst 700 bostäder har uppnåtts.

Intäkterna har också ökat från föregående år, men inte i samma takt som kostnaderna.

Eftersom förvaltningen har fortsatt att växa, har också verksamhetskostnaderna för hyra, lokalanpassningar och teknik ökat. Dessutom har kostnaderna för konsulter som arbetat med utveckling och anpassning av verksamhet och system, blivit högre.

Resultat

	Intäkt 2018	Kostnad 2018	Netto 2018	Budget 2018	Budget- avvikelse	Netto 2017
Mnkr						
Byggnadsnämnden	36,6	-60,7	-24,1	-18,8	-5,3	-19,3

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden utövar tillsyn inom främst miljöbalkens och livsmedelslagens område. Nämnden har även ansvar för tillsynsvägledning och rådgivning i viss utsträckning inom samma områden. Vidare sker ett aktivt deltagande i kommunens samhällsbyggnadsarbete.

Hänt i verksamheten

Förvaltningen har forcerats till en kraftsamling kring hantering av diarieföring och ärendehantering i fysiska och digitala system, då förvaltningen ingår i ett kommunalt pilotprojekt för e-arkiv samt inför en planerad övergång till en ny version av ärendehanteringssystemet ECOS. Trots detta har förvaltningen efter omprioritering klarat 100 % av den tillsyn där årlig tillsynsavgift tas ut. Den lagstyrda handläggningen av anmälnings- och tillståndsärenden har också med få undantag klarats av inom givna tidsramar.

Förvaltningen har dessutom varit en aktiv part i kommunens arbete med förbättrad samhällsbyggnadsprocess samt deltagit i kommunens visionsarbete som varit intensivt under hösten.

Ett aktivt deltagande har också skett i det kommunala arbetet för ett förbättrat företagsklimat. Betyget från företagen i enkäten ”Insikt” från SKL var högt. Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen var även den förvaltning som fick bäst betyg när våra centralpolitiker under 2017 - 2018 var ute och träffa företrädare för företagen i Varberg.

Arbetet kring stadsutvecklingsprojektet har under året accelererat och förvaltningen har hanterat ett flertal anmälningsärenden både avseende förberedelser för järnvägsprojektet samt för området Västerport. Arbetet kring projektet Renen samt den före detta deponin vid Lassabacka har tagit mycket tid i anspråk.

Samarbetet mellan och inom miljösamverkan Halland och miljösamverkan Västra Götaland har ytterligare fördjupats. Utöver tidigare beslutad projektplan har nu beslut fattats om en gemensam verksamhetsplan för de båda miljösamverkansorganisationerna. Miljösamverkan mellan de båda organisationerna omfattar idag 57 kommuner samt länsstyrelserna i både Halland och Västra Götaland. Tillsammans driver de båda organisationerna förutom gemensamma projekt också chefsarbete samt ett vartannat år återkommande två dagars seminarieevent på Lindholmen i Göteborg. Detta har rönt stor uppmärksamhet och fått mycket positiva omdömen runt om i landet. Vid senaste tillfället deltog såväl Livsmedelsverket samt Naturvårdsverket med ett flertal representanter. Även representanter från miljösamverkan Skåne gästade. Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen deltog bland annat med en föredragshållare.

Lagstiftningen som styr nämndens verksamhetsområde ställer krav på att överträdelser skall

anmälas till åklagare utan särskild prövning, så kallad ren verkställighet. Under 2018 anmäldes ett ärende avseende nedskräpning till polis/åklagarmyndigheten.

Åtta av nämndens ärenden överklagades under året till länsstyrelsen. Ett tidigare ärende från november 2017 gällande överklagande av avgift för extra offentlig kontroll inom livsmedelsområdet avgjordes till nämndens fördel.

Personal

Året har präglats av en viss oklarhet och dynamik. Ordinarie förvaltningschef har under hela året fungerat som ställföreträdande förvaltningschef på stadsbyggnadskontoret. Det har också skett en stor personalomsättning bland handläggare då fyra tillsvidareanställda sade upp sig under året. Totalt slutar därför året med ett personalunderskott på ca 36 månader för hela året sett till hela förvaltningen. I december månad 2018 var åter alla ordinarie tjänster tillsatta via tillsvidareanställningar. Sjukfrånvaron har ökat liksom för kommunen i stort. Framförallt visar det sig i den långa sjukfrånvaron över 60 dagar. Ökningen är inte kopplat till arbetsrelaterade orsaker.

Nämndens mål

Vattenkvalitén ska förbättras

Ett av kommunens stora miljöproblem är den fortsatta stora närsaltsbelastningen som mänsklig aktivitet orsakar i sjöar och vattendrag. Nämnden fortsätter att utifrån ett myndighetsperspektiv aktivt fortsätta med tillsyn av lagefterlevnad för att tillse att utsläppen till vatten minskar från enskilda avlopp och från lantbruk. Under 2018 har man uppfyllt planen för enskilda avlopp och vattenkvalitet utifrån personalstyrkan man har haft tillgänglig.

Bidra till att kommunen får en effektivare samhällsbyggnadsprocess

Nämnden arbetar fortlöpande med att tillse att nämndens och förvaltningens egen process är effektiv genom relevant delegering, upprättande av egna riktlinjer, synkronisering av nämndsdatum med mera. Att nämnden håller sina handläggningstider är en viktig del för att inte samhällsbyggnadsprocessen försenas och nämnden har under året lyckats hålla sina handläggningstider med få undantag. Nämnden strävar även efter att delta i alla styr-, referens- och arbetsgrupper där förvaltningens och/eller nämndens närvaro efterfrågas.

Enskilda och företag ska mötas med enkel, tydlig och effektiv service

Fler skall uppleva att de får ett gott bemötande och en god service. Bäst och snabbast effekt för nämndens alla krav på åtgärder fås om enskild eller företagare upplever en förståelse och acceptans för

Anläggande av enskilt avlopp.

de lagkrav som ställs på deras verksamhet. Nämnden arbetar med kontinuerlig genomgång av arbetssätt, blanketter och flödesscheman. En ny arbetsgrupp kring digitalisering, kvalitetsfrågor, registervård, ärendehanteringssystem, e-tjänster med mera, planeras att bildas under 2019. Utbildningar inom kommunikation och bemötande sker och planeras fortsätta i miljösamverkan Hallands och Västra Götalands regi.

Framtid

Arbetsmarknaden för miljö- och hälsoskyddsinspektörer har blivit allt mer konkurrensutsatt. Det kan därför vara svårt att rekrytera ny personal samtidigt som förvaltningens egen personal erbjuds förmånliga villkor från externa aktörer. Förvaltningen arbetar därför hårt med att skapa den "attraktiva arbetsplatsen". Även när det gäller de nya medarbetarna finns behov av vidareutbildning och mentorskap, då det i dagsläget är svårt att rekrytera handläggare med en längre tids yrkeserfarenhet.

Arbetet med införlivandet av EU:s vattendirektiv har gått långsamt. Detta har kritiserats från ett flertal

håll. Nu sätts ett ökat tryck från centrala myndigheter om att öka takten. Förväntningarna ökar nu på att arbeta hårdare med vattenfrågor i den kommunala administrationen. Nämnden förväntar sig ett eskalerande arbete inom detta område. Dagvattenfrågor och även anmälnings- och tillsynsärenden har ökat under de senaste åren och förväntas öka drastiskt under kommande år.

Ekonomi

Periodens nettokostnad uppgår till 9,7 mnkr av budgeten på 11,2 mnkr vilket ger ett överskott på 1,5 mnkr. Det låga utfallet beror framförallt på låga personalkostnader i förhållande till budget, vilket i sin tur bland annat beror på att fyra medarbetare har slutat. En väsentlig post är också lägre chefskostnader, då tillförordnad förvaltningschefs lön har legat lägre än ordinarie förvaltningschef samt att ställföreträdande chefs position inte har varit tillsatt. Även tid för kurs och kunskapsuppbyggnad ligger under budget beroende på planering av konvertering av ärendehanteringssystem och deltagande i pilotprojekt för införande av e-arkiv.

Resultat

Mnkr	Intäkt 2018	Kostnad 2018	Netto 2018	Budget 2018	Budget- avvikelse	Netto 2017
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	9,0	-18,7	-9,7	-11,2	1,6	-10,8

Hamn- och gatunämnden

Hamn- och gatunämnden ansvarar för frågor gällande kommunala gator, vägar, parker och grönområden, hamnar, industrispår och Varbergs flygplats. I ansvaret ingår utveckling, planering, anläggning och drift.

Hänt i verksamheten

Efterlängttade projekt färdigställda

Under 2018 färdigställdes flera viktiga och efterlängttade projekt. Efter många års arbete invigdes Fästningsbadet vilket blev en fantastisk tillställning med många besökare. Badet har varit välbesökt och förvaltningen har under året arbetat med att anläggningen ska fungera så bra och säkert som möjligt.

I juni invigdes Brunnsparken som fått ett ansiktslyft med ny beläggning, bänkar, planteringar och offentlig konst.

Som ett sätt att snabbt åstadkomma ett tillgängligt bad byggdes ett trädäck med ramper ut i havet vid Barnens badstrand. Projektet gick i rekordfart från idé till färdig anläggning och visar på vilka goda resultat samarbete och egenregiverksamhet kan ge. Under året har även flera busshållplatser tillgänglighetsanpassats och byggnationen av Tvååker centralpark har startat. Även arbetet med renovering av hamnens pihuvud har fortsatt.

Viktiga planeringsunderlag fastställdes

Under 2018 har ett antal viktiga planeringsunderlag färdigställts. Två viktiga underlag som antagits är den nya badplatsriktlinjen samt kompletteringen av lekplatsriktlinjen. Badplatsriktlinjen är översiktlig och beskriver i vilken riktning utvecklingen av kommunens badplatser ska ske. Riktlinjen har fokus på de tre områdena tillgänglighet, rekreation och service. Riktlinjen är ett viktigt underlag inför drift- och investeringsplanering. Komplettering av lekplatsriktlinjerna blev en antagen handlingsplan som i sin tur utgjorde ett viktigt underlag inför kommande investeringar och upprustningar av mindre lekplatser.

Gestaltning av Lassabackadeponin

Under 2018 fattade kommunfullmäktige beslut om att bevilja hamn- och gatunämnden 33 mnkr för gestaltning av Lassabackadeponin. Projektets syfte är att i samband med sluttäckningen av deponiområdet skapa ett attraktivt rekreationsområde och utflyktsmål.

Arbetet i stadsutvecklingsprojektet intensifierades

Det blev under året tydligt att stadsutvecklingsprojektet kommit igång på allvar vilket inneburit att mycket tid ägnats åt detta, vilket i sin tur inneburit mindre tid till andra viktiga frågor. Under året har förvaltningen bland annat arbetat med ett gestaltungsprogram för Västerport, fått hantera många trafikrelaterade frågor kopplade till trafiksituationen under byggnationen av Varbergstunneln samt arbetat vidare med att finna lösningar på parkeringssituatio-

nen i centrala Varberg. Därutöver har förvaltningen på uppdrag av Trafikverket projektlett och byggt den nya busstationen vid kvarteret Pipebruket. Bygget av den nya busstationen hade inte varit möjligt att genomföra på så kort tid utan förvaltningens väl fungerade egenregiverksamhet. Arbetet sysselsatte dock många av förvaltningens anläggare vilket har påverkat framdriften av nämndens investeringsprojekt negativt.

Beslut om framtida ansvarsfördelning i Varbergs hamn

Under 2018 beslutade kommunfullmäktige om en förändrad ansvarsfördelning mellan parterna i Varbergs handelshamn. Förändringarna börjar gälla 2022 och innebär i korta ordalag att Hallands Hamnar övertar ansvar som idag vilar på hamn- och gatunämnden såsom drift av farleden. Förändringen innebär vidare att Hallands Hamnar kommer att tilldelas samtliga intäkter som genereras från handelshamnen. Vidare kommer Stena Line lämna Varbergs hamn under 2019/2020. Dessa förändringar får effekter för hamn- och gatunämndens ekonomi vilket nämnden beskrivit för kommunfullmäktige.

Utredning om egenregiverksamheten

Med hjälp av en extern konsult genomförde nämnden en utredning som gav svar på vilka för- och nackdelar en eventuell ytterligare konkurrensutsättning av nämndens drift- och anläggningsverksamhet kan tänkas få. I utredningen, som genomfördes på uppdrag av kommunfullmäktige, konstateras att nämnden har en väl fungerande egenregiverksamhet med nöjda beställare och kunder samt en god kvalitet. Utredningen konstaterar även att nämnden idag har en bra fördelning av verksamhet i egen regi och köpta tjänster.

Vädret innebar utmaningar för basverksamheten

Under inledningen av året innebar vädret att förvaltningen fick utföra många halkbekämpningsinsatser. Sista insatsen gjordes i mitten av april med konsekvensen att sandupptagningen blev klar senare än vanligt. Det varma vädret mellan maj och september var utmanande för förvaltningen då det innebar att besöksstrycket på allmänna platser som parker, badstränder och offentliga toaletter blev enormt, vilket krävde extra skötselinsatser.

Personal

Verksamhetens omfattning liksom konkurrensen om arbetskraften fortsätter att öka inom i stort sett samtliga förvaltningens kompetensområden. Särskilt påtaglig är bristen på bygglidare, projektledare och trafikplanerare/trafikingenjörer. Personalomsättningen ökar också generellt då arbetsmarknadsläget är gynnsamt. Arbetet med att vara en attraktiv arbetsgivare för att både behålla och attrahera nya

medarbetare är viktigt och prioriterat. Både chefer och medarbetare upplever en hög arbetsbelastning, men genomförd medarbetarundersökning visar att personalen också upplever att det finns en god trivsel inom förvaltningen. Den totala sjukfrånvaron på förvaltningen uppgår till 6,0 % och har ökat något sedan föregående år. Det är framförallt den långa sjukfrånvaron som har ökat under året, men ett tydligt trendbrott kan ses under hösten. Ett hälsofrämjande fokus finns och förebyggande aktiviteter stöds och uppmuntras.

Nämndens mål

Nämnden har på övergripande nivå haft en god målnuppfyllelse under 2018. Utvecklingen av kommunens kust- och strandliv har gått framåt under året genom färdigställandet av Fästningsbadet och ett nytt tillgänglighetsanpassat soldäck på Barnens badstrand. Under året har gästnätterna i hamnen ökat och en badplatsriktlinje tagits fram som tydliggör

Invigningen av Fästningsbadet i juli.

hur utveckling och skötsel av de kommunala badplatserna ska ske. Inom nämndens arbete, för att främja hållbara resor samt utveckla och binda samman kommunens gröna stråk, har deltagande i kommunens stadsutvecklingsprojekt och stadsbyggnadsprogram prioriterats särskilt högt. Förhoppningen är att detta arbete på sikt ska leda till bättre förutsättningar för hållbart resande samt att grönstruktur och platser för rekreation och samvaro värnas i den pågående förtätningen av Varberg. Det aktiva deltagandet har dock medfört att arbetet med planeringsunderlag som stödjer målnuppfyllelse har försenats. Framöver krävs en förbättrad genomförandegrad av investeringar kopplade till nämndens mål.

Framtid

Under 2019 och framåt kommer ett viktigt fokusområde vara att förbättra och intensifiera samarbetet mellan de samhällsbyggande förvaltningarna och bolagen. Detta är en avgörande fråga utifrån kommunens tillväxt och pågående samt kommande stora bygg- och anläggningsprojekt.

En viktig fråga kommer dessutom handla om att lyckas behålla och rekrytera medarbetare. Konkurrenten om kvalificerad personal är påtaglig och bedöms öka de närmsta åren till följd av stora infrastrukturprojekt i närområdet.

Ett växande Varberg innebär stora utmaningar för nämnden när det gäller investering, förvaltning och drift. Kommunen har en omfattande projektportfölj som i sin tur kommer generera många nya anläggningar att förvalta och drifva. Det ställer höga krav på att arbeta med organisatoriska frågor, rekryteringar, kapacitet och fungerande avtal.

Ekonomi

Den kommunbidragsfinansierade delen visar ett överskott motsvarande 2,4 mnkr. Förklaringen är att upplåtelser av offentlig plats redovisar ett nettoresultat på drygt 2 mnkr. Det är inte antalet upplåtelser som bidragit till det stora överskottet utan ett antal större byggetableringar. Totalt redovisar nämnden intäkter på 3,5 mnkr för 363 upplåtelser varav de tio största upplåtelseerna svarar för 1,8 mnkr. Nämnden kan inte budgetera och prognostisera med dessa höga intäkter framgent. Under året har nämnden vidtagit kostnadsbesparande åtgärder gällande gatuunderhållet för att hantera de höga kostnaderna för vinterväghållning. Hamnavdelningen redovisar ett resultat motsvarande ett överskott på 4,4 mnkr. Förklaringen utgörs av historiskt höga fartygsintäkter. Även färjeverksamheten redovisar ett stabilt överskott. 2018 var dessutom ett starkt år gällande besökande gästbåtar och husbilar. Under året utfördes inga större underhållsarbeten i hamnarna vilket påverkade kostnadssidan positivt.

Resultat

Mnkr	Intäkt 2018	Kostnad 2018	Netto 2018	Budget 2018	Budget- avvikelse	Netto 2017
Hamn- och gatunämnden	92,8	-194,4	-101,5	-108,3	6,8	-100,6

Kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsnämnden erbjuder och främjar verksamhet inom kultur- och fritidsområdet. I nämndens ansvar ingår att stödja föreningar med bidrag och information, erbjuda anläggningar att driva verksamhet i och organisera olika aktiviteter, framför allt för barn, unga och personer med funktionsnedsättningar. Till kultur- och fritidsområdet hör bland annat föreningsverksamhet, bibliotek, utställningar, inköp av konst och konstnärlig gestaltning, kulturarangemang samt kulturskolan och ungdomsgårdar.

Hänt i verksamheten

Kultur- och fritidsverksamheten har sjudit av aktivitet under 2018. Inkluderingsarbetet har fortskridit och stöd och möten mellan människor har kunnat erbjudas med god kvalitet. Jämställdhet har varit i fortsatt fokus och arbetet kröntes med en uppskattad jämställdhetskonferens under hösten. Nämndens miljöarbete har också prioriterats och utvecklats.

Fritid

Sista doppet i Håstens simhall skedde 12 maj och påbörjandet av rivning av anläggningen och evakuering av verksamheten till Veddige simhall kunde ske under hösten.

I slutet av året bytte fritidsavdelningen boknings- och bidragssystem och i samband med detta inleddes en intensifiering av samarbetet med Varberg Direkt.

Friluftprojektet Outwest, ett projekt som sker i samverkan med näringslivs- och destinationskontoret, beviljades bidrag.

Kraftigt snöfall och långvarig kyla i början av året och extrem torka under sommaren innebar att

konstgräsplaner och gräsplaner hölls stängda vissa perioder.

Invigning av omklädningsbyggnader vid Lindvallen och Ankarvallen samt omläggning av löparbanor vid Påskbergsvallen skedde.

Enhetschefen för verksamheten Aktiv Senior började i slutet av mars och överflyttning av viss verksamhet från socialförvaltningen kunde inledas. Den nya mötesplatsen Ljuspunkten invigdes.

Kultur

Barnfestivalen blev mycket lyckad. 150 programpunkter erbjöds i stor samarbetsanda.

Återinvigningen av Varbergs teater genomfördes med program för alla åldrar. Satsningen POP på Varbergs teater lockade yngre besökare och i augusti genomfördes Opera Varberg för första gången.

Konstlördag arrangerades på elva olika platser.

Bildningsresan, kulturfrukostar och författarbekämp genomfördes.

I Varbergs Konsthall visades en utställning om mottagande och syn på flyktingar. En annan utställning ställde frågor om fritid och arbetstid.

Konstverkstan deltog i Pride Varberg.

Ett skissuppdrag gavs för konstnärlig gestaltning för äldreboende i Träslövsläge och ett konstuppdrag gavs för Veddige och Tvååker.

På lokalbiblioteken hölls bokcirklar, föreläsningar, musik och utställningar och i Varberg skedde en regional bokbussträff. Biblioteken arrangerade under våren förtidsröstning för det allmänna valet. Det hölls språkcaféer bland annat på Veddige-, Bua- och Tvååkers bibliotek och Veddige bibliotek med meröppet invigdes.

Ungdom

Applikationen Ung i Varberg lanserades och Youtube-serien VBG, om att vara ung i Varberg hade premiär.

Tematiskt arbete med Centralgruppen, riktade insatser mot tjejer i projektet Club Queen Bee och idécentralenprojekt utgjorde viktiga faktorer för att hålla en jämn könsfördelning.

Varannan vecka har Muve, mobil ungdomsverksamhet, erbjudit aktiviteter i Skällinge och Rolfstorp. Under våren deltog Muve i elevens val i Trönninge och i Rolfstorp. På Lindbergskolan resulterade demokratiövningar under Värdegrundsdagen i fem aktiviteter för ungdomarna i området.

För första gången erbjöds sommarkulturskola. 100 barn och unga i åldern 6 - 15 år deltog. Antalet besökare på öppet hus på Kulturskolan dubblades och under två dagar bussades ca 1 400 barn till Rosenfredsskolan från hela kommunen. Samarbetsprojekt med Hallands kulturhistoriska museum resulterade i många aktiviteter på fästningen. Kulturskolan producerade också tillsammans med Teater Halland en dokumentärfilm om europeiska ungdomars syn på jämställdhet i sin kultur.

Fredrika Sjöberg, Pär Andin och Jennie Elmen höll i en sång- och sagostund på stadsbiblioteket under barnfestivalen i september.

Sommarverksamheten på ungdomsgårdarna har haft mycket att erbjuda och i Träslövsläge, Bua, Håsten och Sörse hade man öppen verksamhet på plats under hela sommaren. Det erbjöds också läger med olika teman. Riktad verksamhet med ”låg tröskel” genomfördes på Kärramosse Gård. Unga med neuropsykiatriska funktionsvariationer bjöds in och 18 läger blev fulla. Ett stort fokus lades på att stödja unga på landsbygden genom att erbjuda replokaler.

Personal

Sjukfrånvaron har generellt minskat under 2018, däremot har den korta sjukfrånvaron på 1–14 dagar, ökat något. Antalet anställda utan sjukfrånvaro har minskat från 41,9 % 2017 till 37,3 % 2018. Anledningen förmodas vara ett resultat av de insatser som gjorts på förvaltningen. Bland annat har kompetensutvecklande insatser för att stärka cheferna inom arbetsmiljöområdet genomförts.

Cheferna arbetar aktivt med att främja en god hälsa. Medarbetare som drabbas av nedsatt arbetsförmåga eller sjukdom ska snabbt få stöd och tidig individuell rehabilitering. Eventuella mönster följs för att fånga sjukfrånvaron i ett så tidigt skede som möjligt. Omtankesamtal genomförs när medarbetaren varit sjuk mer än fyra tillfällen under den senaste 12-månadersperioden. När individen varit sjukskriven sex tillfällen, sker ett trepartssamtal med medarbetare, chef och kommunhälsan.

Under 2018 har förvaltningen rekryterat 19 medarbetare, varav 14 internt och fem externt. 11 medarbetare har slutat under 2018 vilket innebär en ökning med åtta medarbetare sedan 2017.

Nämndens mål

Måluppfyllelsen för 2018 är i hög grad uppfylld. Medarbetarna på förvaltningen har på ett strategiskt, målinriktat och metodiskt sätt, med engagemang och kreativitet, arbetat för att nå målen. Inom målområdet Miljö och klimat kommer två verksamheter miljö-diplomerats i februari 2019. Inom målområdet Hälsa och social sammanhållning har fokus legat på att förbättra hälsan för barn, ungdomar och vuxna. Målområdet Delaktigheten i samhället ska öka innehåller aktiviteter för en ökad inkludering och delaktighet. Nämnden lägger stort fokus på målområdet ökad jämställdhet och en 4-R analys på ungdomsgården. Mittpunkten blir klar i mars 2019. Det för kultur- och fritidsnämnden nya målområdet, utbildning och arbete, har några indikatorer med ett kvalitativt målvärde. Ett pilotprojekt med nytt arbetssätt på några skolors skolbibliotek kommer att starta höstterminen 2019. Under våren 2019 kommer förutsättningar för en inkubatorplattform att presenteras.

Framtid

Att vårda de investeringar som gjorts och säkerställa kvaliteten i befintlig verksamhet kommer att vara angeläget för kultur- och fritidsnämnden framöver. Detta samtidigt som den största investeringen, Håsten simhall, tar form.

Växande frågor är föreningarnas ökande behov av stöttning, liksom behovet av publikutveckling inom kulturverksamheten. Nya plattformar för förbättrad service kring bland annat lokal- och anläggningsbokning samt nyckelhantering är nödvändigt men även andra former av tjänsteutveckling kommer att krävas för att kunna fortsätta leverera god service och leva upp till förväntningarna.

Kultur- och fritidsområdet är en förutsättning för att Varberg ska fortsätta vara en attraktiv och hållbar kommun som lever upp till visionen Västkustens kreativa mittpunkt. Kultur-, sport- och friluftaktiviteter bidrar till människors möjlighet att leva ett hälsosamt och aktivt samhällsliv. Invånare och besökare behöver mötesplatser för att utvecklas, känna samhörighet och må bra, vare sig man bor i centralorten eller på landsbygden. Tolerans och estetik definieras också som starka drivkrafter för trivsel och nöjdhet, ökad sannolikhet att vilja stanna kvar och rekommendera sin plats. Detta gäller för barn, unga, vuxna och inte minst för en allt större grupp seniorer med förväntningar på ett aktivt liv.

Ekonomi

Kultur- och fritidsnämndens ekonomiska utfall för 2018 uppgår till 150,9 mnkr, mot budgeterade 150,6 mnkr. Därmed gör nämnden ett underskott på 0,3 mnkr, vilket är en negativ budgetavvikelse på 0,2 %.

Intäkterna blev 2,9 mnkr högre än budget. Det beror bland annat på att nämnden fått ett flertal statliga- och regionala bidrag under året som inte var kända vid årets början. Uthyrning av anläggningar motsvarande 0,5 mnkr har också påverkat intäkterna positivt.

Personalkostnaderna visar ett överskott på 0,9 mnkr vilket främst beror på att personalen på Aktiv senior anställdes några månader senare än planerat. Övriga utgifter överskred budgeten med cirka 4,9 mnkr. Detta kan främst förklaras med att mer verksamhet, som genererat utgifter, har kunnat skapas tack vare de ökade intäkterna. Kostnaderna för avskrivningar, räntor, bidrag och lokalhyror visar på mindre avvikelser från budget.

Anledningen till att driftutfallet är cirka 5,3 mnkr högre än föregående års utfall beror främst på den nystartade verksamheten Aktiv senior.

Resultat

Mnkr	Intäkt 2018	Kostnad 2018	Netto 2018	Budget 2018	Budget- avvikelse	Netto 2017
Kultur- och Fritidsnämnden	26,0	-176,9	-150,9	-150,6	-0,3	-145,6

Servicenämnden

Servicenämndens uppdrag är att leverera interna tjänster som behövs i kommunens verksamhet. På förvaltningen finns cirka 400 anställda som servar alla nämnder med tjänster inom IT, telefoni, kost, städ, fordon och fastighetsskötsel.

Nämndens mål är miljö, delaktighet, stolthet och att vara i framkant. Målarbetet är avgörande för hur prioriteringar görs i verksamheten och löpande omvärldsbevakning sker.

Hänt i verksamheten

Facility management (FM)

Under 2018 har serviceförvaltningens personal fått både information och utbildning. Avdelningar har utvecklat sitt samarbete för att hitta synergier genom att hålla gemensamma kundmöten. Två förbättringsgrupper har startats med syfte att implementera ett systematiskt arbetssätt för att hitta och dokumentera förbättringar.

Kundservice

Kundservice arbetar aktivt med att kartlägga och digitalisera sina arbetsprocesser. Det har bland annat resulterat i en ny e-tjänst som infördes i slutet av året; nyanställningstjänsten. Den ska underlätta det praktiska arbetet för chefer i samband med en nyanställning.

I februari öppnade Varberg direkt och har under året hanterat cirka 80 000 ärenden. Kompetenshöjande utbildningar, studiebesök samt erfarenhetsutbyten sker löpande för att öka servicegraden till invånarna.

Kost och städ

Serviceförvaltningens inriktning mot hållbara och klimatvänliga måltider har fortsatt. Under året har all måltidspersonal fått utbildning i ämnet och förvaltningen fortsätter sitt arbete med säsongsanpassning och minskat matsvinn.

Sommarens värmebölja och torka medförde en god tillgång på svenskt kött. Som ett led i att stötta svenskt lantbruk och svenska bönder ökade serviceförvaltningen antalet serveringar av nötkött under en period.

Under hösten har förvaltningen anställt en innovationskock som ska arbeta i köken för att hjälpa till att sprida goda idéer och arbetssätt. Under året har också verksamheten på Södertulls tillagningskök lagts ut på entreprenad och från 1 september är det ISS Facility Services som sköter driften.

IT

För att spara tid så att resurser kan läggas på mer kvalitetshöjande arbetsuppgifter har en robotprogramvara installerats som automatiserar återkommande och regelstyrda uppgifter. Kommunens e-tjänsteplattform har ersatts av en modernare version som är enklare och mer användarvänlig, vilket innebär att förvaltningarna kan bygga e-tjänster på egen hand.

Avdelningen stödjer andra förvaltningar med utveckling av deras verksamhetssystem för att kunna digitalisera processerna. Det här skapar förutsättningar att ta fram smarta e-tjänster och därmed underlätta för kommuninvånarna. Stort fokus har lagts på bygglovsprocessen för stadsbyggnadskontoret.

Entrén till Varberg direkt som öppnade i början på året.

Fastighet

Fastighetsavdelningen har gjort en organisationsförändring för att förbättra samarbetet och dialogen på avdelningen, men även för att skapa förutsättningar för cheferna att kunna utföra ett gott ledarskap.

Ett nytt fastighetssystem har implementerats för att gå över till arbetsorderstyrt underhåll som är ett led i att förbättra leveransen till kunden och förvalta kommunens fastigheter på ett optimalt sätt.

Underhållet av kommunens fastigheter bokförs från och med 2018 som reinvesteringar samtidigt som en ny internhyresmodell har sjuösatts vilket innebär en viss osäkerhet i budgetarbete och uppföljning.

För att fortsätta renodlingen av kommunens fastigheter har fem fastigheter tillkommit och tre fastigheter har sålts under året. Renodlingen innebär att fastighetsavdelningen ska förvalta de fastigheter som har kommunal verksamhet, Varbergs Bostad ska förvalta de som har bostäder samt att Varbergs Fastighets AB ska förvalta de fastigheter som har kommersiell verksamhet.

Personal

Förvaltningen brottas med olika utmaningar för att säkerställa framtida personalförsörjning. Kost och städ har infört lärlingsanställningar och tar emot praktikanter och personer som idag står långt ifrån den ordinarie arbetsmarknaden. Fastighetsavdelningen samarbetar med yrkesgymnasium och tar emot skolpraktikanter, har två traineer och höjer kompetensen på befintliga medarbetare för att klara av bemanningen. IT har en grundbemanning men använder sig delvis av konsulter vid extra behov. Varberg direkt fortbildar personalen och samarbetar med bemanningsföretag vid kort och oplanerad frånvaro.

Serviceförvaltningen har tillgodosett medarbetarnas önskade sysselsättningsgrad utan att det påverkar verksamheterna och samtidigt kunnat effektivisera och utveckla organisationen. Under året har andelen timvikarier minskat avsevärt. Förvaltningen arbetar systematiskt för att minska sjukfrånvaron, bl.a. genom att samtala med medarbetare med fler än tre sjuktillfällen under en 12-månadersperiod. Sjuktalet fortsätter att minska.

Nämndens mål

Under perioden 2016–2019 har servicenämnden fyra mål; miljö, delaktighet, stolthet och vara i framkant. Arbetet med att uppfylla målen har fokuserat på miljö, Facility management-koncept (FM), införande av en kommungemensam kundservice (Varberg direkt) och aktivitetsbaserade arbetsplatser. Målarbetet sker på alla nivåer och fortskrider enligt plan. Arbetet med

fokusområdena löper under flera år och i dagsläget bedöms samtliga uppfyllas inom utsatt tid.

Framtid

Nästa steg i FM-arbetet är att införa en förenklad prismodell i samband med vårens budgetprocess. Arbetet med ständiga förbättringar förs in i verksamheternas dagliga drift och målet är att kontinuerligt kunna redovisa förbättringar som leder till mer kostnadseffektiv leverans utan att kvaliteten försämras.

Fler och fler uppgifter kommer att automatiseras framöver. Stort fokus kommer läggas på artificiell intelligens, robotar och framförallt IT-säkerhet. Inom de närmaste åren kommer Varbergs kommun "anställa" sin första "digitala medarbetare" som kommer att leverera tjänster dygnet runt, årets alla dagar. En förutsättning för att genomföra denna automation är tydliga och kartlagda processer. Detta ställer krav på att det rekryteras personal som har kunskap i processkartläggning och utveckling av processer. Det finns stort behov av att hjälpa medarbetarna på digitaliseringsresan samt att utveckla det digitala ledarskapet bland kommuns chefer.

Ekonomi

Servicenämnden redovisar ett resultat för 2018 som avviker negativt med 2,2 mnkr mot budget.

Intäkterna avviker positivt med 13,2 mnkr vilket främst beror på ökad efterfråga på lokaler som fastighetsavdelningen hyr ut. Verksamhetskostnaderna ökar i samma grad. Restvärdet för Mariedalsskolan belastar verksamhetskostnaderna och resultatet med en engångspost på 6,2 mnkr.

Kommunen har under 2018 infört nya rutiner för hur kostnader för underhåll av kommunens fastigheter ska redovisas. Detta har medfört att ett flertal underhållsprojekt till mindre värde, har kostnadsförts på driften istället för att bokföras som investering, vilket har påverkat resultatet negativt med ca 3 mnkr.

Ökade kostnader för snöröjning i inledningen av året belastar också resultatet negativt. Totalt har fastighetsavdelningen en negativ resultatavvikelse på driften om 5,5 mnkr.

Ej tillsatta tjänster, föräldraledigheter samt konkurrensutsättning av Södertulls och Apelvikhöjds kök är huvudsakligen anledningen till lägre personalkostnader.

Avskrivningar och ränta avviker positivt med 9,8 mnkr beroende på att projekt och investeringsavslut blivit försenade. Enligt den nya rutinen kommer investeringar aktiveras löpande under året och serviceförvaltningen blir då debiterad avskrivningar och ränta efter hand under innevarande år.

Resultat

Mnkr	Intäkt 2018	Kostnad 2018	Netto 2018	Budget 2018	Budget- avvikelse	Netto 2017
Servicenämnden	584,2	-620,5	-36,3	-34,1	-2,2	-46,8

Varbergs Stadshus AB

De kommunala bolagen har till uppgift att erbjuda service och tjänster till invånarna. Bolagen har tillkommit för att tillgodose kommunala behov och utgör därför en del av den kommunala organisationen.

Varbergs Stadshus AB bildades år 2005 och i koncernen ingår Varberg Energi- koncernen, Varbergs bostads AB, Varbergs Fastighets AB, Hallands Hamnar Varberg AB, Varberg Event AB, Varberg Vatten AB och Marknad Varberg AB.

Verksamhet

Moderbolaget har ingen egen verksamhet utan fungerar endast som ägare till dotterbolagen. I bolaget finns ett externt lån som finansierade förvärvet av aktierna i dotterbolagen från Varbergs kommun. På lånet betalar man en borgensavgift på 0,5 procent till kommunen. Dotterbolagen finansierar sig via kommunens internbank och kommunen lånar upp motsvarande belopp på den externa marknaden. I samband med utlåningen tar kommunen ut en administrationsavgift från bolagen.

Ekonomi

Årets rörelseresultat för Varbergs Stadshuskoncernen blev 189,2 mnkr, att jämföra med 160,2 mnkr föregående år. Resultatet efter finansiella poster blev 192,6 mnkr jämfört med 78,4 mnkr 2017.

Varbergs Bostad gjorde en ombildning av fastigheten Rullstenen 2 till bostadsrättsförening vilket har påverkat resultatet med 96 mnkr.

Hallands Hamnar AB, Varbergs Fastighets AB samt Varberg Energi AB når rekordhög omsättningsnivåer samtidigt som de låga räntenivåer har inneburit ännu lägre finansnetton för koncernen trots ökande skuldsättningsgrad.

Moderbolaget finansierar sig via koncernbidrag från dotterbolagen och för 2018 har man mottagit koncernbidrag från Varberg Energi AB (10,0 mnkr), Hallands Hamnar Varberg AB (12,0 mnkr) och Varberg Fastighets AB (12,0 mnkr) och Varbergs Bostad AB (46,0 mnkr). Moderbolaget har även lämnat koncernbidrag till Varberg Vatten AB (64,8 mnkr) och Varberg Event AB (8,7 mnkr).

I vinstdispositionen har hänsyn tagits till respektive bolags ägarvillkor och Allvillagen (lagen om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag) vilket i praktiken har inneburit att Varbergs Bostad AB har fått aktieägartillskott med 35,7 mnkr. Hallands Hamnar har fått aktieägartillskott med 12,0 mnkr och Varberg Vatten AB med 20,0 mnkr.

Balansomslutningen i koncernen ökade med 560 mnkr och det egna kapitalet ökade med 168,6 mnkr. Soliditeten minskade med 2,3 % till 23,1 procent.

Resultat Varbergskoncernen

Mnkr	2018	2017	2016
Intäkter	1 631,4	1 501,3	1 442,5
Kostnader	-1 232,1	-1 146,0	-1 082,4
Avskrivningar	-210,1	-195,1	-255,4
Rörelseresultat	189,2	160,2	104,7
Finansnetto	3,4	-81,7	-89,7
Resultat efter finansiella poster	192,6	78,4	14,9
Balansomslutning	5 401,7	4 841,7	4 538,4
Soliditet, %	16,4	15,0	14,6
Investeringar	777,0	509,0	590,3
Antal anställda, medeltal	259	238	242

Resultat, moderbolag

Mnkr	2018	2017	2016
Kostnader	-1,6	-1,2	-1,1
Rörelseresultat	-1,6	-1,2	-1,1
Finansnetto	-4,9	-4,6	-4,4
Resultat efter finansiella poster	-6,4	-5,8	-5,5
Balansomslutning	970,5	883,6	870,5
Soliditet, %	23,1	25,4	25,7

Varbergs Bostads AB

Med ca 5 300 hyreslägenheter och 120 affärs- och kontorslokaler är Varbergs Bostads AB Varbergs största bostadsföretag. Bolaget äger totalt 92 fastigheter i Varbergs tätort, Bua, Väröbacka, Veddige, Träslövsläge och Tvååker.

Varbergs Bostad ska enligt ägardirektiven främja bostadsförsörjningen i kommunen och verka för en social bostadspolitik. Verksamheten ska bedrivas utifrån affärsmässiga och långsiktigt hållbara principer. I uppdraget ingår att ta hänsyn till miljön, ta boende-socialt ansvar och främja kundernas boendekvalitet.

Hänt i verksamheten

Efterfrågan på bostäder i Varberg är fortsatt mycket hög och den genomsnittliga väntetiden för en lägenhet är 11,5 år. Under året hyrdes 425 lägenheter ut i det befintliga beståndet och 48 nyproducerade, jämfört med 449 lägenheter i befintligt bestånd och inga nyproducerade föregående år. 85 lägenheter gällde omflyttning bland befintliga hyresgäster (104 år 2017) och 3 förmedlades (exkl. migration) via den med socialförvaltningen gemensamma boendeenheten (2 år 2017).

Varbergs Bostads produktion av totalt 272 lägenheter har fortsatt under 2018. 48 färdigställdes på Västgötagatan, Håsten. Övriga 224 är belägna på Västra Sörse. Under året förvärvades fastigheten Lasarettet 8, vilket tillförde Varbergs Bostad 60 lägenheter. Fastigheten Rullstenen 2 med 53 lägenheter ombildades till en bostadsrättsförening.

Bolaget bedriver ett aktivt CSR-arbete för att bidra till ett långsiktigt hållbart samhälle och är certifierat enligt ISO 9001, ISO 14001 och OHSAS 18001. För 2018 gör Varbergs Bostad en hållbarhetsredovisning.

Framtid

Planerna fortskrider för cirka 300 nya lägenheter på södra Sörse och cirka 200 nya lägenheter på Brunnsberg. Detaljplan för Södra Sörse har blivit godkänd. På Brunnsberg sker upphandling av entreprenörer. Parallellt pågår också arbete med att försöka få fram ytterligare förtättningsprojekt, bland annat på Apelvikhöjd, i Veddige och Tvååker. Begäran om planbesked har lämnats in. Totalt finns planer för byggnation av 1 400 lägenheter de kommande åren.

Resultat och ekonomisk analys

Årets resultat efter finansiella poster är 122 mnkr, vilket kan jämföras med 26,1 mnkr föregående år. Soliditeten är 41 procent, föregående år var den 42,7 procent. Det ökade resultatet beror huvudsakligen på en ombildning till bostadsrättsförening på fastigheten Rullstenen 2 (96 mnkr). Årets investeringar uppgår till 336 mnkr (100 mnkr föregående år) och består främst av aktiverade underhållskostnader samt Lasarettet 8, Västra Sörse och Västgötagatan.

Personal

Bolaget hade vid 2018 års utgång 83 (84 föregående år) tillsvidareanställda varav 55 män och 28 kvinnor. Antalet årsanställda uppgick till 107 personer. Antalet årsanställda påverkas av att företaget har haft ett antal säsongsanställda inom trädgårdsarbete samt andra visstids-anställningar under året. Sjukfrånvaron ligger på 4,6 procent vilket är en minskning med 0,2 procent jämfört med föregående år. Några arbetsrelaterade sjukskrivningar har inte förekommit.

I oktober 2018 stod de inflyttningsklara - 48 nybyggda lägenheter fördelade i tre hus på Västgötagatan, Håsten. Husen är så kallade Kombo BoMini koncept-hus, framtagna av allmännyttans branschorganisation SABO (Sveriges Allmännyttiga Bostadsföretag). Av de 48 lägenheterna var 12 reserverade för ungdomar mellan 18 och 25 år.

Resultat Varbergs Bostad

Mnkr	2018	2017	2016
Intäkter	445,4	356,8	365,0
Kostnader	-242,6	-250,4	-247,6
Avskrivningar	-61,3	-59,8	-57,7
Rörelseresultat	141,5	46,7	59,7
Finansnetto	-19,3	-20,6	-22,7
Resultat efter finansiella poster	122,2	26,1	37,1
Balansomslutning	1 728,1	1 418,1	1 384,2
Soliditet, %	41,0	42,7	42,2
Investeringar	336,0	100,0	115,9
Antal anställda, medeltal	107	107	108

Varberg Energikoncernen

Varberg Energi-koncernen består av två bolag, moderbolaget Varberg Energi AB med verksamheterna elnät, gasnät, fjärrvärme, entreprenad, Inforgi och IT, samt det helägda dotterbolaget Varberg Energimarknad AB. Dotterbolagets verksamheter är elhandel, elproduktion samt gashandel.

Hänt i verksamheten

Elhandeln har fortsatt att växa och når för första gången över 700 GWh. För att nå stordriftsfördelar har bolaget en långsiktig strategi som innebär att nätbolaget inte längre kommer att ha någon tydlig kundkontakt. Istället kommer handelsbolaget framöver att fakturera även elnätet.

Det nya affärsområdet Inforgi lanserades med fokus på nya produkter och tjänster. Stor framgång nåddes med 60 sålda solcellspaket. Pilotprojektet Smarta Hem pågår och kommer att förlängas till och med första kvartalet 2019.

Fjärrvärmens redovisar ett gott resultat där flera års utvecklingsarbete äntligen ger frukt.

Den torra och vindfattiga sommaren innebar en klart lägre elproduktion vilket komparerades av högre elpriser.

Entreprenadverksamheten har bytt ut majoriteten av kommunens gatubelysning till LED. Det minskar energiförbrukningen och är ytterligare ett led i bolagets hållbarhetsarbete. Mycket förberedande arbete inför tunnel-projektet har utförts under året, i samarbete med kommunen, VIVAB och Trafikverket.

Inom IT anslöts drygt 2 000 nya kunder till internet. Anslutningsintäkterna är något lägre än för 2017.

Under året har det inträffat tre större elavbrott som påverkat elöverföringen till kunder. Dessa avbrott orsakades av explosioner/brand i strömmvandlare i överliggande nät hos Ellevio.

Miljöledningssystemet granskades och omprövades och i den nya standarden har det tillkommit perspektiv som livscykeln, intressenter, väsentligheter med mera.

Framtid

Bredbandsutbyggnaden börjar klinga av efter flera års intensiv utbyggnad. En del förberedande arbete återstår inför byggnationen av järnvägstunneln.

Tjänster kopplat till energi och kommunikation förväntas utvecklas i allt större takt, till exempel laddinfrastruktur, mikroproduktion, ”smarta” hem och städer. Fler tjänster som utförs av kunderna via digitala gränssnitt förväntas.

Den planerade vindkraftsparken vid Bäckagård har överklagats och blir därmed försenad.

Resultat och ekonomisk analys

Omsättningen för 2018 når rekordhöga 719 mnkr med ett redovisat resultat på 58,6 mnkr, det är drygt 10 mnkr högre än i fjol. Detta beror bland annat på fler elhandelskunder och högre elpriser. Bolagets investeringar uppgår till 126 mnkr varav hälften satsats på bredbands-utbyggnaden.

Personal

Vid årets slut var 112 personer anställda varav 31 procent kvinnor. Samtliga anställningar är på heltid. Korttidssjukfrånvaron för perioden var 1,8 procent och den totala sjukfrånvaro 4 procent. Personomsättningen för 2018 var 12 procent.

Målet att alla anställda skulle rapportera en riskobservation nåddes och totalt inrapporterades 118 st. Syftet var att öka riskmedvetenheten och på så sätt förhindra olyckor.

Under året har Varberg Energi tillsammans med Hamn- och gatuförvaltningen och Sweco Ljusdesign skapat vackert kvällsljus i Brunnsparken.
Fotograf: Eva-Lena Johnsson, Varberg Energi

Resultat Varberg Energikoncernen

Mnkr	2018	2017	2016
Intäkter	719,4	537,2	493,5
Kostnader	-557,2	-386,3	-343,6
Avskrivningar	-77,6	-73,1	-148,5
Rörelseresultat	84,6	77,8	1,4
Finansnetto	-26,1	-29,6	-32,1
Resultat efter finansiella poster	58,6	48,2	-30,7
Balansomslutning	1 565,5	1 480,2	1 422,1
Soliditet, %	32,6	31,9	32,0
Investeringar	126,0	119,0	125,7
Antal anställda, medeltal	111,0	106,0	103,0

Varberg Event AB

Varberg Events uppdrag är att tillhandahålla lokaler och koncept samt arrangera attraktiva arrangemang för kommunen, medborgarna och näringslivet i Varberg. Bolagets verksamhet skall bedrivas utifrån affärsmässiga och långsiktigt hållbara principer i enlighet med ägarnas målsättning samt bedrivas i syfte att ge ett värde för kommunen, medborgarna och näringslivet. Bolagets självförsörjningsgrad i förhållande till kostnaderna i lagd budget, skall över tid uppgå till minst 45 procent.

I augusti 2018 blev Varberg Event Arena Varberg. Lanseringen firades med ett stort namnkalas, ny websida och grafisk profil. Namnet innebär en tydligare koppling mellan anläggningen och dess verksamhet.

Hänt i verksamheten

Under året har anläggningen bytt namn till Arena Varberg vilket mottagits väl av marknaden.

Antalet besökare till anläggningen har ökat med 31 procent från 70 100 besök till 91 663 och antalet event har ökat med 21 procent från 249 event till 304. Detta har påverkat personalkostnaderna. Ökningen beror till viss del på att man satsat på egna nöjesarrangemang, vilka har kostat mer än beräknat. Satsningen har dock slagit väl ut i form av att arrangörer och invånare har en mer positiv syn på Arena Varbergs varumärke, något som kommer att generera fler externa arrangörer framgent.

Framtid

En ny konferensenhet för cirka 100 personer med bra teknik i form av ljud och bild samt möjligheter för videokonferens kommer stå klart till sommaren 2019. Detta kommer öka möjligheterna på marknaden. Fastighetsägaren Varberg Fastighets AB har gjort en uppfräschning av Nöjesparken, med bättre tillgänglighet och ökade möjligheter till events sommartid, vilket förväntas bidra positivt till varumärket.

Resultat och ekonomisk analys

Varberg Events självfinansieringsgrad för året uppgår till 45 % mot budget 50 %. Ökade personalkostnader och högre kostnader för egna arrangemang är den största bidragande orsaken till differensen mellan budget och utfall.

Personal

Varberg Event har under året haft 11 anställda, fem män och sex kvinnor varav en på deltid. Sjukfrånvaron har under året varit 32,2 procent mot en procent 2017. Orsaken till den stora ökningen är två långtidssjukskrivningar.

Utöver den fastanställda personalen har det varit 19 timanställda vid behov.

Resultat Varberg Event

Mnkr	2018	2017	2016
Intäkter	15,4	14,4	18,9
Kostnader	-23,7	-20,9	-21,7
Avskrivningar	-0,4	-0,2	-0,2
Rörelseresultat	-8,7	-6,8	-3,0
Finansnetto	0,0	0,0	0,0
Resultat efter finansiella poster	-8,7	-6,8	-3,0
Balansomslutning	12,1	11,1	17,4
Soliditet, %	77,8	85,6	54,3
Investeringar	1,1	0,2	0,2
Antal anställda, medeltal	11	9	7

Varbergs Fastighets AB

Varbergs Fastighets AB (VFAB) ska medverka till utvecklingen av Varbergs kommun genom att bygga, utveckla och förvalta samhällsnyttiga och attraktiva fastigheter samt bedriva parkeringsverksamhet.

Hänt i verksamheten

2018 har varit ett mycket bra år för VFAB med fortsatt stark tillväxt och nytt ekonomiskt rekord. Fastighetsbeståndet har under året utökats med köpen av Tvillinghusen från Varbergs kommun och färdigställandet av paviljongbostaden i Veddige. Dessutom har ombyggnationen av en tidigare banklokal i Kv. Läkaren färdigställts, vilken numera huserar två handelsbutiker.

Stort fokus har lagts på att komma ikapp med eftersatt underhåll, vilket lett till ökade kostnader. Det största projektet är den pågående upprustningen av Varmbadhuset där bad, fasad, fönster, tak och inre ytskikt renoveras och hittills har drygt 14 mnkr upparbetats.

Avtal har tecknats med Hallands Hamnar Varberg AB om att sälja de hamnbyggnader som står på ofri grund. Försäljningen sker 1 januari 2019 till bokfört värde om ca 16 mnkr och får därmed ingen resultatpåverkan, men då kontrakt är tecknat ingår försäljningen redovisningsmässigt redan 2018.

Under hösten arrangerades för andra året i rad Åkulla Outdoor, en friluftsfestival som genomförs i samverkan mellan Varbergs Fastighets AB, Varbergs kommun, föreningar och näringslivet. I Varbergs Bostads monter fick besökarna tillverka insektsbon.

Framtid

Parkeringsverksamheten har under året arbetat för att ta fram lösningar för att underlätta att parkera rätt, där ett system för automatisk start och stopp av parkeringstid har upphandlats och kommer implementeras våren 2019. Systemet kommer ersätta parkeringsskivan i p-husen och också ge möjligheten till förbättrad statistik över bland annat belägningsgrader.

När det gäller de kommunala projekten, blir stort fokus framöver på byggnationen av den nya simhallen, vilket för VFAB beräknas uppgå till 426 mnkr.

Resultat och ekonomisk analys

Resultatet efter finansiella poster uppgår till 16,6 mnkr, vilket är 1,4 mnkr bättre än föregående år. Resultatet är på nytt det högsta som VFAB någonsin presenterat och beror framförallt på att hyresintäkterna översteg 103 mnkr, en ökning med knappt 8 mnkr mot 2017.

Projektvolymen i de kommunala projekten minskade kraftigt under året till följd av förseningar i de större projekten simhall och särskilt boende och landade därför på endast 187 mnkr mot 259 mnkr föregående år.

VFAB har fortsatt att växa på personalsidan och personalkostnaderna har ökat med 3 mnkr. Även avskrivningarna har ökat med drygt 3 mnkr till följd av färdigställda investeringar. Utöver det har knappt 2 mnkr uttrangerats till följd av komponentutbyten. Investeringarna för året uppgick till 60 mnkr och lånevolymer har ökat med 30 mnkr.

Personal

Antal anställda uppgår nu till 30 personer varav 57 procent är kvinnor. All personal har heltidsanställningar och sjukfrånvaron uppgick till låga 1 procent.

Resultat Varbergs Fastighets AB

Mnkr	2018	2017	2016
Intäkter	296,5	359,7	388,9
Kostnader	-236,1	-303,3	-338,3
Avskrivningar	-27,4	-24,2	-19,4
Rörelseresultat	33,0	32,3	31,2
Finansnetto	-16,4	-17,1	-18,7
Resultat efter finansiella poster	16,6	15,2	12,5
Balansomslutning	875,1	854,6	788,4
Soliditet, %	9,1	8,9	9,2
Investeringar	60,0	97,0	123,0
Antal anställda, medeltal	30	25	23

Hallands Hamnar Varberg AB

Hallands Hamnar Varbergs AB tillhandahåller hamn-, stuveri- och logistik tjänster. Hanteringen av skogsprodukter, främst sågade trävaror, pappersmassa, massaved och sågtimmer, är basen för Hallands Hamnar Varbergs verksamhet.

Hallands Hamnar AB bildades i januari 2013 då hamnbolagen i Varberg respektive Halmstad slogs samman till ett bolag. Syftet med Hallands Hamnar AB är att stärka den regionala utvecklingen och förbättra användandet av befintliga hamnresurser. Bolaget ska verka för ökad kostnadseffektivitet och kundnytta samt utveckla hamnarna till moderna och attraktiva arbetsplatser. Vidare ska bolaget stärka de regionala förutsättningarna för positiv utveckling av regionens befintliga och tillkommande företags-etableringar.

Hänt i verksamheten

Segmentet skogsprodukter har även under 2018 varit mycket starkt och bolaget har under året hanterat totalt 1 146 565 kubikmeter sågade trävaror, vilket är 9 procent mer än föregående år. Drömgränsen en miljon hanterade kubikmeter uppnåddes redan förra året då 1 054 448 kubikmeter hanterades.

Pappersmassan har under 2018 kommit upp i förväntade höga volymer och totalt har bolaget hanterat 467 040 ton pappersmassa, varav 426 734 ton lastats till fartyg och 40 306 ton har lastats på lastbil, vilket jämfört med 2017 volymer på 337 754 ton utgör en volymökning på 16 procent.

Hantering av massaved ökade dramatiskt med 368 procent under 2018, från 87 620 kubikmeter 2017 till 409 890 kubikmeter 2018. Även sågtimmer ökade under 2018 från 95 950 kubikmeter till 119 413 kubikmeter, dvs 24 procent. Containervolymer under 2018 var på normala 7 152 hanterade enheter.

Framtid

Stora kunder som Södra Cell Värö, Derome med flera har genomfört och kommer genomföra större investeringar och dessa ger förutsättningar till ökad produktion och möjligheter till ökade volymer över Hallands Hamnar.

Vidare har arbetet påbörjats med att planera för att delar av hamnanläggningen i Varberg kommer att flyttas till en ny hamndel och ambitionen är att kunna bygga ”Norra Europas modernaste skogshamn”. Huvudman för projektet är Varbergs kommun och Hallands Hamnar AB kommer att vara djupt involverade och ta en aktiv roll i processen under många år framöver.

Företagets budget för 2019 visar på ett positivt resultat om 10,4 mnkr.

Resultat och ekonomisk analys

Bolaget redovisar för 2018 en vinst med 14,4 mnkr, en förbättring jämfört med föregående års 8,1 mnkr. Bolagets soliditet uppgår till 42 procent och siffrorna för avkastning på totalt kapital uppgår till 14 procent och avkastningen på eget kapital till 36 procent. Investeringar har under 2018 uppgått till 32 mnkr och består främst av investering i byggnader på ofri grund om 17 mnkr. Övriga investeringar består främst av maskiner.

Personal

Alla medarbetare är anställda i Hallands Hamnar AB och hyrs in till Hallands Hamnar Varberg AB.

Vy över industrihamnen i Varberg.

Resultat Hallands Hamnar

Mnkr	2018	2017	2016
Intäkter	122,9	116,6	97,3
Kostnader	-99,4	-98,1	-84,1
Avskrivningar	-9,2	-10,0	-7,7
Rörelseresultat	14,4	8,6	5,5
Finansnetto	0,0	-0,4	-0,4
Resultat efter finansiella poster	14,4	8,2	5,0
Balansomslutning	114,8	90,6	72,1
Soliditet, %	41,6	36,0	51,0
Investeringar	30,0	18,5	10,6

Varberg Vatten AB

Verksamheten består i att inom Varbergs kommun äga och hyra de allmänna vatten- och avloppsanläggningarna, vara huvudman för den allmänna vatten- och avloppsverksamheten (VA) och svara för den kommunala renhållningen.

Hänt i verksamheten

Under 2018 färdigställdes och invigdes Varbergs nya återvinningscentral på Östra Holmagärde. Anläggningens 35 000 m² stora område inhyser förutom en modern och effektiv återvinningscentral även lokaler som kan användas av besökare och skolklasser för att lära sig mer om återbruk och vikten av att sortera rätt.

Projekt Tuben har under året märkts av genom den cirka 1 400 meter långa dricksvattenledning som schaktats och lagts ner från Håstensberget, Gödestadsvägen och Magasinsgatan. Genom att anlägga ledningen säkras man upp framtida försörjning av vatten ner till centrum samt till den nya stadsdelen Västerport.

Framtid

Bolaget ser möjligheter att utveckla VA- och avfallsverksamheterna via det gemensamma bolaget Vatten & Miljö i Väst AB, samägt med Falkenbergs Vatten och Renhållnings AB. Inriktning är då en effektiv verksamhet med låg miljöpåverkan och hög kundorientering samt att kunna utgöra en förebild för regional samverkan som på sikt även kan innebära samarbete med andra närliggande kommuner. Framtida utmaningar är fortsatt planering och utbyggnad av VA i nya områden, kopplat till de stora stadsbyggnadsprojekt som pågår i Varberg. Ytterligare en utmaning är att finansiera dessa projekt samt underhålla anläggningar och ledningsnät samtidigt som inverkan av pågående och framtida klimatförändringar ska beaktas.

I november öppnade den nya återvinningscentralen på Holmagärde som ersätter den gamla på Getterön.

Resultat och ekonomisk analys

VA-verksamhetens resultat uppgår till -2,4 mnkr vilket kan jämföras med -6,3 mnkr 2017. Då inget tidigare överskott föreligger belastar underskottet bolagets resultat.

Avfallsverksamhetens resultat uppgår till -6,6 mnkr (-2,6 mnkr 2017). Årets underskott eliminerar verksamhetens tidigare upparbetade överskott och kvarvarande underskott resultatförs.

Totalt har VA-verksamheterna haft investeringar för knappt 161 mnkr. De största investeringarna kommer från:

- Tuben, 43,8 mnkr
- Överföringsledning Sunnvåra, 23 mnkr
- Reinvestering i ledningsnätet, 16,6 mnkr
- Exploatering, Stenen i Tvååker, 11,5 mnkr
- Getterö RV Mekanisk verkstad, 5 mnkr

Totalt har avfallsverksamheten haft investeringar för 53,8 mnkr, där 37,6 mnkr avser ny återvinningscentral på Holmagärde. Omfattande reinvestering har även utförts vid återvinningscentralen i Tvååker för att möta framtidens krav på att återbruka och återanvända flera avfallsfraktioner. Samtidigt utfördes åtgärder för förbättrad dagvattenhantering genom anläggande av fördröjningsmagasin och oljeavskiljare.

Personal

Varberg Vatten AB har ingen anställd personal eftersom verksamheten bedrivs inom Vatten & Miljö i Väst AB, som ägs tillsammans med Falkenbergs kommun.

Resultat Varbergs Vatten AB

Mnkr	2018	2017	2016
Intäkter	199,1	193,3	169,4
Kostnader	-159,3	-162,7	-136,3
Avskrivningar	-33,9	-27,4	-21,7
Rörelseresultat	5,9	3,2	11,4
Finansnetto	-9,5	-9,5	-11,4
Resultat efter finansiella poster	-3,6	-6,3	0,0
Balansomslutning	1 383,4	1 159,2	1 000,6
Soliditet, %	12,0	10,3	10,6
Investeringar	214,0	175,0	219,0

Revisorerna
Varbergs kommun

2019-04-08

Till kommunfullmäktige i Varbergs kommun

Revisionsberättelse

Undertecknade revisorer, som är av Varbergs kommunfullmäktige utsedda att granska kommunens räkenskaper och förvaltning för år 2018, får efter verkställt uppdrag avge följande revisionsberättelse.

Vi har granskat kommunstyrelsens och övriga nämnders verksamhet samt årsredovisning och räkenskaper för 2018. Genom de utsedda lekmannarevisorerna har även granskning skett av Varbergs Stadshus AB, Varbergs Bostads AB, Varberg Energi AB med dotterbolag, Varberg Event AB, Varbergs Fastighet AB, Marknad Varberg AB, Hallands hamnar AB, Hallands Hamnar Varberg AB, Varberg Vatten AB samt VIVAB.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, kommunens revisionsreglemente och god redovisningssed i kommunal verksamhet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

KPMG har biträtt kommunrevisionen. I verksamhetsredogörelse som biläggs denna revisionsberättelse framgår kortfattat resultatet från genomförda granskningar under 2018. För samtliga granskningar har upprättats revisionsrapporter som skickats till berörd nämnd/styrelse för yttrande. Revisionsrapporterna har även skickats till kommunfullmäktige och kommunstyrelse för kännedom. Utöver verksamhetsredogörelsen lämnas även granskningsrapport avseende bokslutet som bilaga. Till revisionsberättelsen hör utöver ovan angivna revisionsrapporter också revisionsberättelser och granskningsrapporter för bolagen.

Vi bedömer sammantaget att styrelse, nämnder och beredningar i Varbergs kommun har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

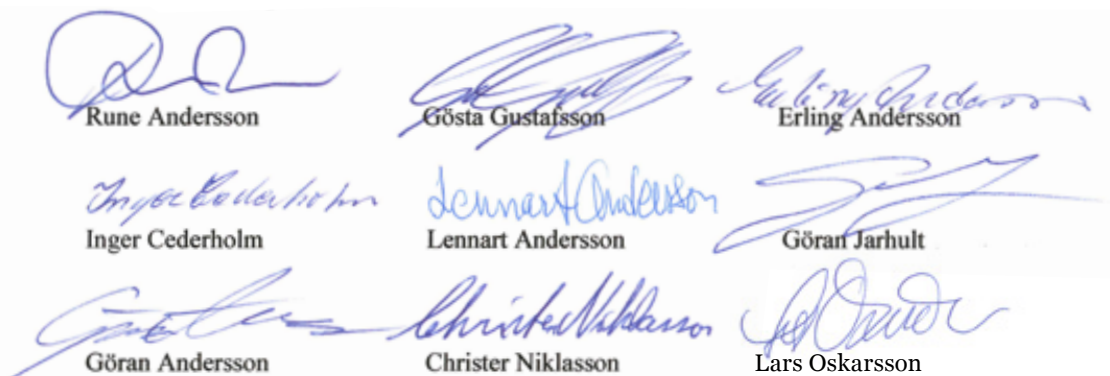
Vi bedömer att styrelsens, nämndernas och beredningarnas interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige uppställt. Utifrån vår granskning anser vi vidare att kommunallagens balanskrav har uppfyllts för 2018.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse, nämnder och beredningar samt enskilda ledamöterna i dessa organ för verksamhetsåret 2018.

Vi tillstyrker att fullmäktige godkänner kommunens årsredovisning för 2018.

Varberg den 8 april 2019

Rune Andersson Gösta Gustafsson Erling Andersson

Inger Cederholm Lennart Andersson Göran Jarhult

Göran Andersson Christer Niklasson Lars Oskarsson

**VARBERGS
KOMMUN**

BESÖKSADRESS: ENGELBREKTSGATAN 15, & ÖSTRA VALLGATAN 12
POSTADRESS: VARBERGS KOMMUN, 432 80 VARBERG
TELEFONVÄXEL: 0340-880 00 **E-POST:** KS@VARBERG.SE
WEBBPLATS: WWW.VARBERG.SE